

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ**Από το αριθμ. 16/2011 Πρακτικό Συνεδρίασης**

του **Περιφερειακού Συμβουλίου Ηπείρου** (άρθρο 113 Ν 3852/2010 και αριθμ. 282//2010 ανακήρυξη του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων, η οποία διορθώθηκε με την αριθμ. 284/2010 όμοια του ίδιου Δικαστηρίου, καθώς και την 13/2011 απόφαση του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Ιωαννίνων και τα από 20-12-2010, 14-2-2011, 24-2-2011 και 28-2-2011 Πρωτόκολλα ορκωμοσίας), το οποίο συνεδρίασε δημόσια στα Ιωάννινα και στην αίθουσα συνεδριάσεων Π.Σ. (Διοικητήριο β όροφος) , στις δέκα τέσσερις (14) του μηνός Σεπτεμβρίου του έτους 2011 , ημέρα Τετάρτη και ώρα 17.00, (Β' μέρος) κατόπιν της με αριθμ. πρωτ. **οικ. 62506/2288/7-9-2011 Πρόσκληση του Προέδρου του**

Στη συνεδρίαση, στην οποία κλήθηκαν νομίμως όλα τα μέλη του Π.Σ. παραβρέθηκαν και μετείχαν οι:

- A. Αλέξανδρος Καχριμάνης, Περιφερειάρχης Ηπείρου.
- B. 1. Κωνσταντίνος Πέτσιος, Πρόεδρος του Π.Σ.
- Γ. 1. Βασίλειος Ψαθάς, Αντιπεριφερειάρχης Άρτας
2. Θωμάς Πιτούλης, Αντιπεριφερειάρχης Θεσπρωτίας
3. Θεοδώρα (Τατιάνα) Καλογιάννη, Αντιπεριφερειάρχης Ιωαννίνων
4. Ευστράτιος Ιωάννου, Αντιπεριφερειάρχης Πρέβεζας
- Δ. 1. Ιωάννης Καραμπίνας, Θεματικός Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου
2. Οδυσσεάς Πότσης, Θεματικός Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου
3. Παντελής Κολόκας, Θεματικός Αντιπεριφερειάρχης Ηπείρου
- E. Περιφερειακοί Σύμβουλοι:
1. Κύρκος Χρήστος 2. Κατέρης Ιωάννης 3. Γαλάνης Αντώνιος 4. Διβάρης Διονύσιος 5. Παπαγιάννης Ιωάννης του Γεωργίου 6. Παπαγιάννης Ιωάννης του Χρήστου (Θεοδωριανίτης) 7. Κάτσιος Νικόλαος 8. Δημάκος Δημήτριος 9. Δηλαβέρης Αναστάσιος 10. Φίλη - Πασχάλη Αντιγόνη - Βασιλική 11. Παπασιμπας Γεώργιος 12. Πλιάκος Μιχαήλ 13. Καττής Νικόλαος 14. Μπαλτογιάννης Γεώργιος 15. Τσουλάκη Μαρία 16. Ντέτσικας Κωνσταντίνος 17. Παργανάς Σταύρος 18. Παπαχρήστος Βασίλειος 19. Χριστοφορίδης Βασίλειος 20. Κατσαμώρης Βασίλειος 21. Ευθυμίου Ιωάννης 22. Ανατολιωτάκης Νικόλαος 23. Μικρούλης Θεοφάνης 24. Γιολδάσης Βασίλειος

Δεν παραβρέθηκαν οι κ.κ.: 1. Νικόλαος Κώτσιος 2. Ιωάννης Γιαννακάκης 3. Μιχαήλ Σπυρέλης, Περιφερειακοί Σύμβουλοι της ' ' Αξιοβίωτης Ανάπτυξης Ηπείρου ' ' , αν και νόμιμα κλήθηκαν

ΣΤ. Στο Β' μέρος της συνεδρίασης (14-9-2011) δεν παραβρέθηκαν οι παρατάξεις της μειοψηφίας

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν επίσης υπηρεσιακοί παράγοντες, εκπρόσωποι φορέων της περιοχής και πολλοί πολίτες ενδιαφερόμενοι για τα συζητούμενα θέματα.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Ηπείρου, σε συνέχεια της από 12-9-2011 συνεδρίασης, ευρισκόμενο σε απαρτία, συζήτησε και αποφάσισε για το παρακάτω θέμα :

Θέμα 11°

=====

Έγκριση Σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού για την Περιφέρεια Ηπείρου.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Ηπείρου, έχοντας υπόψη:

- 1) Τις διατάξεις του Νόμου 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης»
- 2) Τον αριθμ. 16853/6-4-2011 πρότυπο κανονισμό λειτουργίας του Περιφερειακού Συμβουλίου, που εξέδωσε ο Υπουργός Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 661/20-4-2011 – τ. Β')
- 3) Την εισήγηση του Θέματος, όπως καταρτίστηκε από την Εκτελεστική Επιτροπή της Περιφέρειας Ηπείρου και κατατέθηκε στο Συμβούλιο (συνημμένα με α/α: 120 στο φάκελο 2/2011 συνημμένων εισηγήσεων κ.λ.π. στα θέματα του Π.Σ.) και όπως την παρουσίασε η Αντιπεριφερειάρχης Π.Ε. Ιωαννίνων κα Καλογιάννη.
- 4) Την τοποθέτηση του κ. Περιφερειάρχη πάνω στο θέμα, όπως κατατέθηκε στο Συμβούλιο (συνημμένα με α/α: 121 στο φάκελο 2/2011 συνημμένων εισηγήσεων κ.λ.π. στα θέματα του Π.Σ.) και όπως την ανέπτυξε κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης

& ότι διατυπώθηκε κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης

(αναλυτικά στα απομαγνητοφωνημένα κείμενα της συνεδρίασης)

Αποφασίζει ομόφωνα

(απόφαση: 16/70/12 & 14 – 9 – 2011)

Εγκρίνει τον Στρατηγικό Σχεδιασμό για την Περιφέρεια Ηπείρου, όπως κατατέθηκε και παρουσιάστηκε, ' 'ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2012-2014 ΕΝΟΤΗΤΑ Α' - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ της ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ' ' και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

Σημειώνεται ότι οι παρατάξεις της μειοψηφίας απουσίαζαν από τη συνεδρίαση.

Για την αποχή τους εξέδωσαν κοινή ανακοίνωση η οποία έχει ως εξής:

' ' ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ και ΔΗΛΩΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΤΑΞΕΩΝ

του περιφερειακού συμβουλίου Ηπείρου

«ΗΠΕΙΡΟΣ ΤΟΠΟΣ ΝΑ ΖΕΙΣ»,

«ΛΑΙΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ για την Ήπειρο»,

«ΑΥΡΙΟ για την Ήπειρο»

και «ΑΡΠΗ».

Η συζήτηση στο Περιφερειακό Συμβούλιο για το Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Ηπείρου απαιτεί ασφαλώς διεξοδική συζήτηση και προετοιμασία τόσο στο εσωτερικό των παρατάξεων όσο και με άλλους αρμόδιους φορείς. Προ παντός δεν πρέπει να γίνεται κάτω από το βάρος ασφυκτικών χρονικών περιορισμών που προέκυψαν είτε από μεθόδευση είτε από προχειρότητα και αδιαφορία. Στις παρατάξεις δεν δόθηκε ούτε καν ο ελάχιστος χρόνος του Κανονισμού, για να εξετάσουν την πρόταση που η Περιφερειακή Αρχή είχε την υποχρέωση να διατυπώσει έγκαιρα.

Εκτός αυτού, όπως ήταν φυσικό λόγω της πληθώρας των θεμάτων, το θέμα δεν συζητήθηκε στη χθεσινή συνεδρίαση και ο Πρόεδρος του Συμβουλίου αποφάσισε την συνέχιση της συνεδρίασης για αύριο Τετάρτη 14-9-11, χωρίς να λάβει υπ' όψη, για πολλοστή φορά, τις ενστάσεις σύσσωμης της αντιπολίτευσης.

Αν η Περιφερειακή Αρχή θεωρεί τυπική και μόνο την συζήτηση ενός τόσο σημαντικού θέματος, ας αναλάβει την ευθύνη να το συζητήσει και να το εγκρίνει μόνη της.

Οι παρατάξεις του Περιφερειακού συμβουλίου «ΗΠΕΙΡΟΣ ΤΟΠΟΣ ΝΑ ΖΕΙΣ», «ΛΑΙΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ για την Ήπειρο», «ΑΥΡΙΟ για την Ήπειρο» και «ΑΡΠΗ» καταγγέλλουμε την μεθόδευση αλλά και την υποβάθμιση της λειτουργίας του Περιφερειακού συμβουλίου και δηλώνουμε ότι δεν θα συμμετέχουμε στην συνεδρίαση της 14-9-11, που αποφάσισε η Περιφερειακή Αρχή μόνη της. ' '

.....
Το παρόν Πρακτικό, αφού συντάχθηκε, αναγνώσθηκε και βεβαιώθηκε, υπογράφεται
ως εξής:

Ο Πρόεδρος του Π.Σ.
Κωνσταντίνος Πέτσιος

Ο εκτελέσας χρέη Γραμματέα
Νικόλαος Κάτσιος

Η Πρακτικογράφος

Ακριβές Απόσπασμα

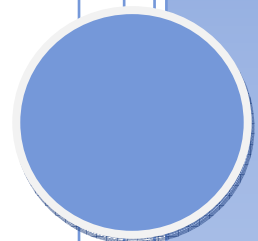
Επισυνάπτεται: ``ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2012-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄ - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ της ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ``

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ
2012-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ Α΄**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

Σεπτέμβριος 2011

**Στρατηγικός Σχεδιασμός
της Περιφέρειας Ηπείρου**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	- 2 -
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	- 6 -
1. Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.....	- 8 -
1.1. Βασικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας	- 9 -
1.2. Βασικά Προβλήματα της Περιφέρειας.....	- 11 -
1.3. Συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας	- 12 -
2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	- 13 -
2.1. Δημογραφικές Τάσεις- Επίπεδο και Εξέλιξη Πληθυσμού - Πληθυσμιακή Πυκνότητα	- 14 -
2.2. Φαινομενική Μετανάστευση.....	- 17 -
2.3. Κοινωνικά Χαρακτηριστικά Πληθυσμού Περιφέρειας	- 17 -
2.4. Οικονομικές Επιδόσεις της Περιφέρειας.....	- 18 -
2.5. Απασχόληση.....	- 19 -
2.6. Ανεργία στην Περιφέρεια Ηπείρου.....	25
3. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	26
3.1. Κύρια χαρακτηριστικά.....	27
3.2. Γεωργία.....	28
3.3. Κτηνοτροφία.....	32
3.4. Άλλες δραστηριότητες πρωτογενή τομέα	34
3.5. Αρδευόμενες εκμεταλλεύσεις και εκτάσεις.....	34
3.6. Χρήσεις αγροτικής γης.....	37
3.7. Βαθμός μεταποίησης αγροτικών προϊόντων - Χαρακτηριστικά προϊόντων	39

3.8.	Δασοκομία	44
3.9.	Συμπεράσματα – Μελλοντικές Προοπτικές	46
4.	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ.....	48
4.1.	Κύρια Χαρακτηριστικά	49
4.2.	Αριθμός επιχειρήσεων δευτερογενούς τομέα στις Περιφερειακές Ενότητες.....	52
4.3.	Συμπεράσματα – Μελλοντικές Προοπτικές	56
5.	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	57
5.1.	Κύρια χαρακτηριστικά.....	58
5.2.	Αριθμός Επιχειρήσεων Τριτογενούς Τομέα στις Περιφερειακές Ενότητες.....	60
5.3.	Εισαγωγές – Εξαγωγές.....	64
5.4.	Τουριστικό Προφίλ της Περιφέρειας Ηπείρου.....	66
5.5.	Συμπεράσματα – Μελλοντικές Προοπτικές	69
6.	ΦΥΣΙΚΟ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ	70
6.1.	Φυσικοί πόροι – Φυσικό Περιβάλλον.....	71
6.2.	Πολιτιστικό Περιβάλλον	79
6.3.	Χωροταξία.....	81
7.	ΥΠΟΔΟΜΕΣ	84
7.1.	Τεχνική Υποδομή.....	85
7.2.	Ενεργειακή υποδομή – Ήπιες Μορφές Ενέργειας.....	87
7.3.	Εκπαίδευση.....	88
7.4.	Υγεία	89
7.5.	Κοινωνικές Υπηρεσίες	89
7.6.	Ύδρευση - Αποχέτευση	90

7.7. Θεσμικό Περιβάλλον - Διοικητική Οργάνωση	91
7.8. Νομικά πρόσωπα της Περιφέρειας Ηπείρου	100
8. ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T.....	104
9. ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	112
10. ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΑ.....	115

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο του Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ Α87/07-06-2010) και συγκεκριμένα στο άρθρο 268 παράγραφος 1 & 2, οι Αιρετές Περιφέρειες υποχρεούνται να καταρτίσουν τριετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Το περιεχόμενο, η δομή, ο τρόπος υποβολής, τα όργανα και οι διαδικασίες κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων καθορίζονται αναλυτικά στην υπ' αριθμ. 74754/30-12-2010 απόφαση Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλ. Διακυβέρνησης (ΦΕΚ Β/2043/30-12-2010).

Στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι η αποτύπωση ενός αναπτυξιακού οράματος και ο καθορισμός κατευθυντήριων αρχών, ώστε με συγκεκριμένη στρατηγική η Περιφέρεια να οδηγηθεί στην ανάπτυξη και να βελτιώσει τις σχέσεις της με τους πολίτες και τους λοιπούς δημόσιους και τοπικούς φορείς.

Το επιχειρησιακό σχέδιο αφορά στη διατύπωση στρατηγικών στόχων όπως η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής, η βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών και των οργάνων της Περιφέρειας, η ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών και ο εξορθολογισμός της οικονομικής κατάστασης του οργανισμού της.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

α. Ενότητα 1: Στρατηγικός σχεδιασμός

1.1: Περιγραφή - αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

1.2: Στρατηγική της Περιφέρειας και αναπτυξιακές προτεραιότητες

β. Ενότητα 2: Επιχειρησιακός προγραμματισμός

2.1: Στόχοι και δράσεις

2.2: Τριετής προγραμματισμός των δράσεων

γ. Ενότητα 3: Οικονομικός προγραμματισμός και δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

3.1: Οικονομικός προγραμματισμός

3.2: Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος

Τα όργανα υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι:

- η Εκτελεστική Επιτροπή, η οποία συντονίζει την κατάρτιση και έχει την ευθύνη της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος,
- το Περιφερειακό Συμβούλιο για την έγκριση και παρακολούθησή του,
- η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, η οποία συνεργάζεται με τις υπηρεσίες της Περιφέρειας και τα Νομικά της Πρόσωπα.

Συμβουλευτική υποστήριξη για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος παρέχεται από την «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε.».

1. Η φυσιογνωμία της Περιοχής

1.1. Βασικά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας

Η Περιφέρεια Ηπείρου καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της χώρας, έχοντας δυτικά το Ιόνιο Πέλαγος, και βορειοανατολικά τους δύσβατους ορεινούς όγκους της Πίνδου. Αν και σε σχέση με τη γεωγραφική της θέση στον Ελλαδικό χώρο θεωρείται σχετικά απομονωμένη, εν τούτοις κατέχει σημαντικό πλεονέκτημα αποτελώντας Πύλη εισόδου – εξόδου προς τα Βαλκάνια και την Δυτική Ευρώπη.

Η Περιφέρεια της Ηπείρου περιλαμβάνει 4 Περιφερειακές ενότητες, την Περιφερειακή ενότητα Άρτας με πρωτεύουσα την Άρτα, την Περιφερειακή ενότητα Θεσπρωτίας με πρωτεύουσα την Ηγουμενίτσα, την Περιφερειακή ενότητα Ιωαννίνων με πρωτεύουσα τα Ιωάννινα και την Περιφερειακή ενότητα Πρέβεζας με πρωτεύουσα την Πρέβεζα. Η διοικητική έδρα της περιφέρειας βρίσκεται στην πόλη των Ιωαννίνων και οι διοικητικές έδρες των Περιφερειακών ενοτήτων εδρεύουν στις αντίστοιχες πρωτεύουσες τους.

Με την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης» προέκυψε η παρακάτω διοικητική διαίρεση:

- **Περιφερειακή ενότητα Άρτας** με 4 νέους Δήμους:
 - ο Δήμος Αρταίων με έδρα την Άρτα αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Αρταίων, Αμβρακικού, Βλαχέρνας, Φιλοθέης και Ξηροβουνίου.
 - ο Δήμος Νικολάου Σκουφά με έδρα το Πέτα και ιστορική έδρα το Κομμένο αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Πέτα, Αράχθου, Κομποτίου και την πρώην κοινότητα Κομμένου.
 - ο Δήμος Γεωργίου Καραϊσκάκη με έδρα την Άνω Καλεντίνη και ιστορική έδρα τις πηγές Τετραφυλίας, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Ηρακλείας, Γεωργίου Καραϊσκάκη και Τετραφυλίας.
 - ο Δήμος Κεντρικών Τζουμέρκων με έδρα το Βουργαρέλι, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Αθαμανίας, Αγνάντων και τις πρώην κοινότητες Θεοδωριανών και Μελισσουργών.
- **Περιφερειακή ενότητα Θεσπρωτίας** με 3 νέους Δήμους:
 - ο Δήμος Ηγουμενίτσας με έδρα την Ηγουμενίτσα αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Ηγουμενίτσης, Συβότων, Μαργαριτίου, Παραποτάμου και την πρώην κοινότητα Πέρδικας.
 - ο Δήμος Φιλιατών με έδρα τις Φιλιάτες, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Φιλιατών και Σαγιάδας.
 - ο Δήμος Σουλίου με έδρα την Παραμυθιά και ιστορική έδρα τη Σαμονίδα Σουλίου αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Παραμυθιάς, Αχέροντα και

την πρώην κοινότητα Σουλίου.

- **Περιφερειακή ενότητα Ιωαννίνων με 8 νέους Δήμους:**
 - Δήμος Ιωαννιτών με έδρα τα Ιωάννινα αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Ιωαννιτών, Ανατολής, Περάματος, Παμβώτιδας, Μπιζανίου και την πρώην κοινότητα Νήσου Ιωαννίνων.
 - Δήμος Ζαγορίου με έδρα τους Ασπραγγέλους, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Ανατολικού Ζαγορίου, Κεντρικού Ζαγορίου, Τύμφης και τις πρώην κοινότητες Βοβούσης και Πάπιγκου.
 - Δήμος Κόνιτσας με έδρα την Κόνιτσα, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Κόνιτσας, Μαστοροχωριών, και τις πρώην κοινότητες Διστράτου, Αετομηλίτσης και Φούρκας.
 - Δήμος Πωγωνίου με έδρα το Καλπάκι και ιστορική έδρα το Δελβινάκι, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Καλπακίου, Δελβινακίου, Άνω Πωγωνίου, Άνω Καλαμά και τις πρώην κοινότητες Πωγωνιανής και Λάβδανης.
 - Δήμος Βορείων Τζουμέρκων με έδρα τα Πράμαντα, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Τζουμέρκων, Πράμαντων, Κατσανοχωριών και τις πρώην κοινότητες Σιράκου, Καλαρρυτών, Ματσουκίου και Βαθυπέδου.
 - Δήμος Μετσόβου με έδρα το Μέτσοβο, ο οποίος χαρακτηρίζεται ορεινός, αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Μετσόβου, Εγνατίας και την πρώην κοινότητα Μηλέας.
 - Δήμος Δωδώνης με έδρα την Αγία Κυριακή αποτελούμενος από τους Δήμους Δωδώνης, Λάκκας Σουλίου, Αγίου Δημητρίου και Σελλών.
 - Δήμος Ζίτσας με έδρα την Ελεούσα αποτελούμενος από τους Δήμους Ζίτσας, Πασσαρώνος, Μολοσσών, Εκάλης και Ευρυμενών.
- **Περιφερειακή ενότητα Πρέβεζας με 3 νέους Δήμους.**
 - Δήμος Πρέβεζας με έδρα την Πρέβεζα αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Ζαλόγγου, Λούρου και Πρεβέζης.
 - Δήμος Πάργας με έδρα το Καναλάκι και ιστορική έδρα την Πάργα αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Πάργας και Φαναρίου.
 - Δήμος Ζηρού με έδρα τη Φιλιππιάδα αποτελούμενος από τους πρώην Δήμους Ανωγείου, Θεσπρωτικού, Φιλιππιάδος και την πρώην κοινότητα Κρανέας.

Στους ακόλουθους πίνακες γίνεται σύγκριση πληθυσμού και πυκνότητας πληθυσμού για τις Π.Ε. της Ηπείρου και την χώρα και δίνονται τα πληθυσμιακά χαρακτηριστικά

της Περιφέρειας Ηπείρου:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-1: ΕΚΤΑΣΗ, ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ, ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (2011)

	Έκταση (Κμ ²)	Πληθυσμός	Πυκνότητα
	(1)	(2)	(2) / (1)
Π.Ε. Πρέβεζας	1.036	57.720	55.72
Π.Ε. Ιωαννίνων	4.990	167.400	33,54
Π.Ε. Άρτας	1.662	67.870	40.83
Π.Ε. Θεσπρωτίας	1.515	43.660	28.83
Ήπειρος	9.203	336.650	36.58
Ελλάδα	131.957	10.787.690	81.75

* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή πληθυσμού 2011)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1-2: ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΕΔΑΦΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ	1951	1961	1971	1981	1991	2001	2011
Π.Ε. Ιωαννίνων	153.748	155.326	134.688	147.304	185.142	170.244	167.400
Π.Ε. Θεσπρωτίας	47.299	52.125	40.684	41.278	44.102	45.508	43.660
Π.Ε. Άρτας	72.717	82.63	78.376	80.044	78.704	77.334	67.870
Π.Ε. Πρεβέζης	56.779	62.523	56.586	55.915	58.628	59.334	57.720
Ήπειρος	330.543	352.604	310.334	324.541	339.576	352.420	336.650
Ελλάδα	7.632.801	8.388.553	8.768.641	9.740,417	10.252.580	10.939.605	10.787.690

** Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή πληθυσμού 2011)

1.2. Βασικά Προβλήματα της Περιφέρειας

Τα βασικά προβλήματα της Περιφέρειας είναι:

- η πληθυσμιακή συρρίκνωση και γήρανση
- η εμφάνιση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών ανισοτήτων
- η υψηλή εξάρτηση της οικονομίας από τον τομέα των δημοσίων υπηρεσιών και τον ελλιπώς οργανωμένο πρωτογενή τομέα
- το ιδιαίτερα χαμηλό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- η ύπαρξη έντονων ενδοπεριφερειακών διαφορών μεταξύ των Π.Ε της Ηπείρου καθώς και μεταξύ αστικών κέντρων και υπαίθρου,

- η ύπαρξη ζωνών που εξαρτώνται σημαντικά από τον παραθαλάσσιο - θερινό τουρισμό, μέσης ποιότητας, με χαμηλή πληρότητα και προσέλκυση αλλοδαπών διανυκτερεύσεων,
- η έλλειψη σιδηροδρομικού δικτύου και οι ανεπαρκείς αερομεταφορικές υποδομές.

1.3. Συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας

Δυνατά σημεία της Περιφέρειας Ηπείρου:

- Υποδομές: Τα έργα υποδομής όπως η Εγνατία οδός, το λιμάνι της Ηγουμενίτσας, η υποθαλάσσια ζεύξη Ακτίου – Πρέβεζας, η συνεχής βελτίωση του εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου, η αναμενόμενη κατασκευή του Δυτικού άξονα καθιστούν την περιφέρεια Ηπείρου σημαντικό κόμβο στο Ελλαδικό χώρο, κυρίως εμπορικά και τουριστικά.
- Επιχειρηματικότητα & Καινοτομία: Η ύπαρξη βασικών προϋποθέσεων ανάπτυξης του τουρισμού με δεδομένο το ιδιαίτερο φυσικό κάλος της περιοχής, δημιουργούν τις βάσεις για περαιτέρω ενίσχυσή του. Η ανάδειξη σε κέντρο εκπαίδευσης (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΤΕΙ Ηπείρου) και υπηρεσιών προσφέρουν διαπεριφερειακές και διασυνοριακές δυνατότητες ανάπτυξης σε σχέση με την Αλβανία και τη Δυτική Βαλκανική.
- Περιβάλλον: Ο σημαντικός οικολογικός πλούτος, τα φυσικά οικοσυστήματα, οι Ειδικές Περιβαλλοντικές μελέτες σε τέσσερις προστατευόμενες περιοχές, μπορούν να οδηγήσουν σε οργανωμένη επιχειρηματική και περιβαλλοντική ανάπτυξη.
- Ποιότητα ζωής: Η σημαντική ανάπτυξη του δικτύου κοινωνικών υποδομών, δημιουργεί τις προϋποθέσεις για ανάδειξη της Περιφέρειας σε κέντρο εκπαίδευσης, υγείας και υπηρεσιών με διαπεριφερειακή και υπερεθνική εμβέλεια σε σχέση με την Αλβανία και τη Δυτική Βαλκανική.
- Αγροτικός χώρος: Η ύπαρξη βασικών προϋποθέσεων ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα παραγωγής με την καλλιέργεια ποιοτικών βιολογικών αγροτικών προϊόντων και την ενίσχυση του κλάδου της κτηνοτροφίας, δημιουργεί θετική αλληλεξάρτηση με το δευτερογενή τομέα (μεταποίηση αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων).

2. Κοινωνικο-οικονομικό Προφίλ της Περιφέρειας Ηπείρου

2.1. Δημογραφικές Τάσεις- Επίπεδο και Εξέλιξη Πληθυσμού - Πληθυσμιακή Πυκνότητα

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2-1: Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΩΝ Π.Ε. - ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΕΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ**

Α/Α	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (απογραφή 2011)	ΕΚΤΑΣΗ (τ. χλμ)	ΑΡΙΘΜ. ΔΗΜΟΤ. ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΑΡΙΘΜ. ΔΗΜΟΤ. & ΤΟΠ. ΚΟΙΝΟΤ.	ΕΔΡΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ
1	ΑΡΤΑΣ	67.870	1.662	16	83	Άρτα
2	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	43.660	1.515	10	105	Ηγουμενίτσα
3	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	167.400	4.990	41	322	Ιωάννινα
4	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	57.720	1.036	9	72	Πρέβεζα
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ		336.650	9.203	76	582	

* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή πληθυσμού 2011)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-2: ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΑΠΟΓΡΑΦΗ (1981 - 2011)

Γεωγραφική Περιοχή	1981	Μεταβολή 81-91	1991	Μεταβολή 91-01	2001	Μεταβολή 01-11	2011
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	9.729.350	5,2%	10.259.900	6,4%	10.964.020	-1,60%	10.787.690
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	324.582	4,5%	339.728	4,0%	353.820	-5,10%	336.650
Π.Ε. Άρτας	80.073	-1,7%	78.719	-0,7%	78.134	-15,00%	67.870
Π.Ε. Θεσπρωτίας	41.290	7,0%	44.188	-3,3%	46.091	-5,50%	43.660
Π.Ε. Ιωαννίνων	147.304	6,9%	158.193	7,1%	170.239	-1,70%	167.400
Π.Ε. Πρέβεζας	55.915	4,6%	58.628	1,2%	59.356	-2,80%	57.720

* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή πληθυσμού 2011)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-3 ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ (1981 - 2011)

Γεωγραφική Περιοχή	Έκταση (τετ. χλμ.)	Πληθυσμιακή Πυκνότητα 1981	Πληθυσμιακή Πυκνότητα 1991	Πληθυσμιακή Πυκνότητα 2001	Πληθυσμιακή Πυκνότητα 2011
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	131.957,00	73,7	77,8	83,1	81,75
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	9.145,84	35,5	37,1	38,7	36,58
Π.Ε. Άρτας	1.662,21	48,2	47,4	47,0	40,83
Π.Ε. Θεσπρωτίας	1.514,59	27,3	29,3	28,4	28,83
Π.Ε. Ιωαννίνων	4.933,10	29,9	32,1	32,1	33,54
Π.Ε. Πρέβεζας	1.035,94	54,0	56,6	57,3	55,72

* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή πληθυσμού 2011)

Π.Ε. Άρτας

Δημογραφικά στοιχεία για την Π.Ε. Άρτας περιγράφονται στον πιο κάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-4 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ (2011)

Α/Α	ΔΗΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (απογραφή 2011)	ΕΚΤΑΣΗ (τ. χλμ)	ΑΡΙΘΜ. ΔΗΜΟΤ. ΕΝΟΤΗ- ΤΩΝ	ΑΡΙΘΜ. ΔΗΜΟΤ. & ΤΟΠ. ΚΟΙΝΟΤ.	ΕΔΡΑ ΔΗΜΟΥ
1	Δήμος Αρταίων	42.980	457	5	31	Άρτα
2	Δήμος Γ. Καραϊσκάκη	5.850	464	3	16	Άνω Καλεντίνη
3	Δήμος Κεν. Τζουμέρκων	6.230	509	4	22	Βουργαρέλι
4	Δήμος Νικ. Σκουφά	12.810	232	4	14	Πέτα
ΣΥΝΟΛΟ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ		67.870	1.662	16	83	

* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή πληθυσμού 2011)

Π.Ε. Θεσπρωτίας

Δημογραφικά στοιχεία για την Π.Ε. Θεσπρωτίας περιγράφονται στον πιο κάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-5 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ (2011)

Α/Α	ΔΗΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (απογραφή 2011)	ΕΚΤΑΣΗ (τ. χλμ)	ΑΡΙΘΜ. ΔΗΜΟΤ. ΕΝΟΤΗ- ΤΩΝ	ΑΡΙΘΜ. ΔΗΜΟΤ. & ΤΟΠ. ΚΟΙΝΟΤ.	ΕΔΡΑ ΔΗΜΟΥ
1	Δήμος Ηγουμενίτσας	25.780	417	5	26	Ηγουμενίτσα
2	Δήμος Σουλίου	10.130	498	3	32	Παραμυθιά
3	Δήμος Φιλιατών	7.750	600	2	47	Φιλιάτες
ΣΥΝΟΛΟ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ		43.660	1.515	10	105	

* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή πληθυσμού 2011)

Π.Ε. Ιωαννίνων

Δημογραφικά στοιχεία για την Π.Ε. Ιωαννίνων περιγράφονται στον πιο κάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-6 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ (2011)

ΔΗΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (απογραφή 2011)	ΕΚΤΑΣΗ (τ. χλμ)	ΑΡΙΘΜ. ΔΗΜΟΤ. ΕΝΟΤΗ- ΤΩΝ	ΑΡΙΘΜ. ΔΗΜΟΤ. & ΤΟΠ. ΚΟΙΝΟΤ.	ΕΔΡΑ ΔΗΜΟΥ
Δήμος Βορ. Τζουμέρκων	5.770	350	7	24	Πράμαντα
Δήμος Δωδώνης	9.720	664	4	56	Αγία Κυριακή
Δήμος Ζαγορίου	3.740	992	5	44	Ασπράγγελοι
Δήμος Ζίτσας	14.810	572	5	57	Ελεούσα
Δήμος Ιωαννιτών	111.740	383	6	39	Ιωάννινα
Δήμος Κόνιτσας	6.390	958	5	40	Κόνιτσα
Δήμος Μετσόβου	6.240	363	3	11	Μέτσοβο
Δήμος Πωγωνίου	8.990	708	6	51	Καλπάκι
ΣΥΝΟΛΟ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	167.400	4.990	41	322	

* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή πληθυσμού 2011)

Π.Ε. Πρεβέζης

Δημογραφικά στοιχεία για την Π.Ε. Πρέβεζας περιγράφονται στον πιο κάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-7 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ (2011)

Α/Α	ΔΗΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (απογραφή 2011)	ΕΚΤΑΣΗ (τ. χλμ)	ΑΡΙΘΜ. ΔΗΜΟΤ. ΕΝΟΤΗ- ΤΩΝ	ΑΡΙΘΜ. ΔΗΜΟΤ. & ΤΟΠ. ΚΟΙΝΟΤ.	ΕΔΡΑ ΔΗΜΟΥ
1	Δήμος Ζηρού	14.080	386	4	22	Φιλιππιάδα
2	Δήμος Πάργας	11.940	300	2	25	Καναλάκι
3	Δήμος Πρέβεζας	31.700	350	3	25	Πρέβεζα
	ΣΥΝΟΛΟ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	57.720	1.036	9	72	

* Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ (Απογραφή πληθυσμού 2011)

2.2. Φαινομενική Μετανάστευση

Το ισχυρότερο ρεύμα εσωτερικής μετανάστευσης παρατηρήθηκε προς την πόλη των Ιωαννίνων. Αναφορικά με τη σύγχρονη κοινωνική διάρθρωση, ο πληθυσμός της Ηπείρου παρουσιάζει τα χαρακτηριστικά μιας αγροτικής κοινωνίας, η οποία αστικοποιείται με σχετικά γρήγορους ρυθμούς.

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται η κατανομή του πληθυσμού σε αστικό, ημιαστικό και αγροτικό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-8 ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΣΕ ΑΣΤΙΚΟ, ΗΜΙΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΟ (1981 - 2001)

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΕΤΗ		
	1981	1991	2001
Αστικός	78.457 (24,18%)	104.477 (30,75%)	110.910 (31,34%)
Ημιαστικός	29,379 (9,05%)	33.434 (9,84%)	37.642 (10,64%)
Αγροτικός	216,705 (66,77%)	301.817 (59,41%)	205.268 (58,02)
ΣΥΝΟΛΟ	324,541 (100,00%)	339.728 (100,00%)	353.820 (100,00%)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας Ηπείρου

Από τις διαφοροποιήσεις που παρατηρούνται, διαπιστώνεται σταθερή τάση του πληθυσμού να μετακινείται προς τα μεγαλύτερα ημιαστικά και αστικά κέντρα και ιδιαίτερα προς τις πρωτεύουσες των Π.Ε..

2.3. Κοινωνικά Χαρακτηριστικά Πληθυσμού Περιφέρειας

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-9: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

Εκπαιδευτικό Επίπεδο	1991		2001	
	Ήπειρος	Σύνολο Χώρας	Ήπειρος	Σύνολο Χώρας
Αγράμματοι (μη γνωρίζοντες γραφή και ανάγνωση)	11,0%	6,8%	6,3%	3,8%
Που δεν τελείωσαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	12,4%	10,6%	10,8%	8,7%
Απόφοιτοι Στοιχειώδους Εκπαιδύσεως	45,2%	39,6%	37,2%	31,9%
Που Τελείωσαν τη Γ' τάξη Γυμνασίου	9,7%	10,8%	11,2%	11,8%

Εκπαιδευτικό Επίπεδο	1991		2001	
	Ήπειρος	Σύνολο Χώρας	Ήπειρος	Σύνολο Χώρας
Απόφοιτοι Μέσης εκπαίδευσης	15,1%	23,4%	21,7%	27,4%
Πτυχιούχοι ΤΕΙ (ΚΑΤΕ ΚΑΤΕΕ)	1,1%	1,4%	2,5%	2,9%
Πτυχιούχοι Ανωτέρων Σχολών	0,4%	0,7%	2,6%	4,4%
Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	4,8%	6,2%	7,3%	8,4%
Με Μεταπτυχιακό - Διδακτορικό	0,2%	0,4%	0,4%	0,8%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας Ηπείρου

2.4. Οικονομικές Επιδόσεις της Περιφέρειας

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου βρίσκεται σε χαμηλότερη θέση από το αντίστοιχο μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας. Συγκεκριμένα, ανέρχεται στο 75,00% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας για το έτος 2008 και καταλαμβάνει την 9^η θέση στις 13 Περιφέρειες της χώρας.

Πιο αναλυτικά ο πίνακας που ακολουθεί περιγράφει τους δείκτες ευημερίας της Περιφέρειας Ηπείρου:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-10: ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ		Μ.Ο. ΧΩΡΑΣ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ 13 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	
ΑΕΠ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ	2008	15,9 Χιλ. €	21,3	9
ΑΠΟΤΑΜ. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ	2009	14,3χιλ.€	18,8	5
ΔΗΛ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΝΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟ	2008	14,8 χιλ. €	16,7	6
ΦΟΡΟΣ ΕΙΣ. ΑΝΑ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟ	2008	1,12 χιλ. €	1,6	6
ΦΥΣΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ/1000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ	2008	-1,8	0,9	12
ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ /1000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ	2009	59	62	11
ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ /1000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ	2009	50	56	13
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	2009	11,2	9,5	3
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ				
ΑΕΠ	2008	2,4%		10
ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΙ	2008	2,8%		9
ΔΗΛΩΘΕΝ ΣΤΗΝ ΕΦΟΡΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	2008	2,5%		10
ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ Φ.Π.	2008	2%		11
ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	2009	2,4%		10

Το μεγαλύτερο μέρος του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος δημιουργήθηκε κυρίως στις περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας. Η συμμετοχή των περιφερειών στο ΑΕΠ έχει παραμείνει σχετικά σταθερή στις περισσότερες περιφέρειες κατά τη διάρκεια των ετών 2008-2009.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-11: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΤΟ ΑΕΠ

(εκατ.€, σε τρέχουσες τιμές)	2008	Συμμετοχή στο σύνολο της χώρας	2009	Συμμετοχή στο σύνολο της χώρας
Αν. Μακεδονία & Θράκη	9.055	3,8%	9.067	3,9%
Κεντρική Μακεδονία	35.458	15,0%	35.334	15,0%
Δυτική Μακεδονία	5.564	2,3%	5.467	2,3%
Θεσσαλία	12.906	5,4%	12.904	5,5%
Ήπειρος	5.827	2,5%	5.797	2,5%
Ιόνια Νησιά	4.647	2,0%	4.606	2,0%
Δυτική Ελλάδα	12.121	5,1%	12.083	5,1%
Στερεά Ελλάδα	12.529	5,3%	12.493	5,3%
Πελοπόννησος	11.230	4,7%	11.162	4,7%
Αττική	103.334	43,6%	102.001	43,4%
Βόρειο Αιγαίο	3.578	1,5%	3.562	1,5%
Νότιο Αιγαίο	7.815	3,3%	7.788	3,3%
Κρήτη	12.854	5,4%	12.753	5,4%
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	236.917	100,0%	235.017	100%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

2.5. Απασχόληση

Η Περιφέρεια Ηπείρου παρουσιάζει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά συγκέντρωσης στην αυτοαπασχόληση, ενώ η πλήρους και αορίστου χρόνου απασχόληση, παρά το γεγονός ότι την τελευταία δεκαετία αυξήθηκε σημαντικά, υπολείπεται συγκρινόμενη με αυτή του συνόλου της χώρας. Χαμηλή αναλογία, σε σύγκριση με τα εθνικά δεδομένα, παρουσιάζουν η προσωρινή και ιδιαίτερα η μερική απασχόληση, ενώ υψηλή είναι η αναλογία των βοηθών πλήρους απασχόλησης στην οικογενειακή επιχειρηματικότητα, αλλά με τάση μείωσης την τελευταία δεκαετία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-12: ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Απασχολούμενοι	1994		2004		% Μεταβολής
	Αριθμός Απασχολούμενων	%	Αριθμός Απασχολούμενων	%	
Απασχολούμενοι πλήρους και αορίστου χρόνου	36.784	35,7	60.801	48,4	65,3
Προσωρινά απασχολούμενοι πλήρους απασχόλησης	3.313	3,2	6.020	4,8	81,7
Μερικής απασχόλησης και αορίστου χρόνου	753	0,7	1.389	1,1	84,5
Μερικής απασχόλησης και ορισμένου χρόνου	1.167	1,1	2.029	1,6	73,9
Αυτοαπασχολούμενοι πλήρους απασχόλησης	42.394	41,2	44.078	35,1	4,0
Αυτοαπασχολούμενοι μερικής απασχόλησης	1.506	1,5	2.518	2,0	67,2
Βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση πλήρους απασχόλησης	14.872	14,4	7.958	6,3	-46,5
Βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση μερικής απασχόλησης	2.184	2,1	741	0,6	-66,0
Σύνολο απασχολουμένων	102.973	100,0	125.535	100,0	21,9

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού 1994,2004.

Π.Ε. ΑΡΤΑΣ

Η κατανομή ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας - σύμφωνα με την απογραφή του 2001 - για την Π.Ε. Άρτας σε σύγκριση με την Ήπειρο και το σύνολο της χώρας παρουσιάζεται παρακάτω:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-13: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ (2001)

Σύνολο Ελλάδος, Ζώνες (MUTSI) ,Περιφέρειες (NUTS II) , Νομός, Δήμος/Κοινότητα και Δ./Κ.Διαμέρισμα	Οικονομικώς ενεργοί												
	Σύνολο	Απασχολούμενοι										Ανεργοί	
		Σύνολο	Πρωτογενής Τομέας NACE A-B	Δευτερογενής Τομέας NACE C-F	Τριτογενής Τομέας NACE G-Q	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας	Σύνολο						
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	4.615.470	4.102.091	88,88%	591.669	14,42%	892.189	21,75%	2.401.831	58,55%	216.402	5,28%	513.379	11,12%
ΗΠΕΙΡΟΣ	130.494	114.425	87,69%	25.348	22,15%	22.580	19,73%	60.999	53,31%	5.498	4,80%	16.069	12,31%
Π.Ε ΑΡΤΑΣ	27.357	24.164	88,33%	7.809	32,32%	4.437	18,36%	10.816	44,76%	1.102	4,56%	3.193	11,67%
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ	17.365	15.434	88,88%	3.876	25,11%	3.000	19,44%	7.945	51,48%	613	3,97%	1.931	11,12%
ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ	5.849	5.174	88,46%	2.514	48,59%	643	12,43%	1.828	35,33%	189	3,65%	675	11,54%
ΔΗΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΙΣΚΑΚΗ	2.213	1.916	86,58%	1.014	52,92%	336	17,54%	513	26,77%	53	2,77%	297	13,42%
ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	1.930	1.640	84,97%	405	24,70%	458	27,93%	530	32,32%	247	15,06%	290	15,03%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας Ηπείρου

Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

Η κατανομή ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας - σύμφωνα με την απογραφή του 2001 - για την Π.Ε. Θεσπρωτίας σε σύγκριση με την Ήπειρο και το σύνολο της χώρας παρουσιάζεται παρακάτω:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-14: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ (2001)

Σύνολο Ελλάδος, Ζώνες (MUTSI) , Περιφέρειες (NUTS II) , Νομός, Δήμος/Κοινότητα και Δ./Κ. Διαμέρισμα	Οικονομικώς ενεργοί												
	Σύνολο	Απασχολούμενοι										Ανεργοί	
		Σύνολο	Πρωτογενής Τομέας NACE A-B	Δευτερογενής Τομέας NACE C-F	Τριτογενής Τομέας NACE G-Q	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας	Σύνολο						
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	4.615.470	4.102.091	88,88%	591.669	14,42%	892.189	21,75%	2.401.831	58,55%	216.402	5,28%	513.379	11,12%
ΗΠΕΙΡΟΣ	130.494	114.425	87,69%	25.348	22,15%	22.580	19,73%	60.999	53,31%	5.498	4,80%	16.069	12,31%
Π.Ε ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	17.380	15.375	88,46%	4.425	28,78%	2.895	18,83%	7.733	50,30%	322	2,09%	2.005	12,61%
ΔΗΜΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΗΣ	10.040	8.731	86,96%	1.656	18,97%	1.699	19,46%	5.139	58,86%	237	2,71%	1.309	13,04%
ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΑΤΩΝ	3.206	2.873	89,61%	1.312	45,67%	443	15,42%	1.071	37,28%	47	1,64%	333	10,39%
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΛΙΟΥ	4.134	3.771	91,22%	1.457	38,64%	753	19,97%	1.523	40,39%	38	1,01%	363	8,78%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας Ηπείρου

Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Η κατανομή ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας - σύμφωνα με την απογραφή του 2001 - για την Π.Ε. Ιωαννίνων σε σύγκριση με την Ήπειρο και το σύνολο της χώρας παρουσιάζεται παρακάτω:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-15: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ Π.Ε.ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ (2001)

Σύνολο Ελλάδος, Ζώνες (MUTSI) , Περιφέρειες (NUTS II) , Νομός, Δήμος/Κοινότητα και Δ./ Κ. Διαμέρισμα	Οικονομικώς ενεργοί												
	Σύνολο	Απασχολούμενοι										Ανεργοί	
		Σύνολο	Πρωτογενής Τομέας NACE A-B	Δευτερογενής Τομέας NACE C-F	Τριτογενής Τομέας NACE G-Q	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας		Σύνολο					
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	4.615.470	4.102.091	88,88%	591.669	14,42%	892.189	21,75%	2.401.831	58,55%	216.402	5,28%	513.379	11,12%
ΗΠΕΙΡΟΣ	130.494	114.425	87,69%	25.348	22,15%	22.580	19,73%	60.999	53,31%	5.498	4,80%	16.069	12,31%
Π.Ε ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	62.357	54.496	87,39%	6.843	12,56%	11.775	21,61%	32.662	59,93%	3.216	5,90%	7.861	12,61%
ΔΗΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	43.140	37.687	87,36%	1.988	5,28%	7.840	20,80%	26.027	69,06%	1.832	4,86%	5.453	12,64%
ΔΗΜΟΣ ΔΩΔΩΝΗΣ	3.295	2.752	83,52%	818	29,72%	525	19,08%	1.052	38,23%	357	12,97%	543	16,48%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΣΟΒΟΥ	2.471	2.193	88,75%	529	24,12%	612	27,91%	753	34,34%	299	13,63%	278	11,25%
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ	1.215	1.088	89,55%	253	23,25%	225	20,68%	327	30,06%	283	26,01%	127	10,45%
ΔΗΜΟΣ ΖΙΤΣΑΣ	5.616	5.049	89,90%	1.277	25,29%	1.445	28,62%	2.216	43,89%	111	2,20%	567	10,10%
ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ	2.505	2.183	87,15%	615	28,17%	519	23,77%	980	44,89%	69	3,16%	322	12,85%
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ	1.482	1.272	85,83%	526	41,35%	140	11,01%	497	39,07%	109	8,57%	210	14,17%
ΔΗΜΟΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ	2.633	2.272	86,29%	837	36,84%	469	20,64%	810	35,65%	156	6,87%	361	13,71%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας Ηπείρου

Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Η κατανομή ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας - σύμφωνα με την απογραφή του 2001 - για την Π.Ε. Πρέβεζας σε σύγκριση με την Ήπειρο και το σύνολο της χώρας παρουσιάζεται παρακάτω:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-16: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ Π.Ε.ΠΡΕΒΕΖΑΣ (2001)

Σύνολο Ελλάδος, Ζώνες (MUTSI) , Περιφέρειες (NUTS II) , Νομός, Δήμος/ Κοινότητα και Δ./ Κ. Διαμέρισμα	Οικονομικώς ενεργοί												
	Σύνολο	Απασχολούμενοι									Ανεργοί		
		Σύνολο	Πρωτογενής Τομέας NACE A-B	Δευτερογενής Τομέας NACE C-F	Τριτογενής Τομέας NACE G-Q	Δε δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας	Σύνολο						
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	4.615.470	4.102.091	88,88%	591.669	14,42%	892.189	21,75%	2.401.831	58,55%	216.402	5,28%	513.379	11,12%
ΗΠΕΙΡΟΣ	130.494	114.425	87,69%	25.348	22,15%	22.580	19,73%	60.999	53,31%	5.498	4,80%	16.069	12,31%
Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	23.400	20.390	87,14%	6.271	30,76%	3.473	17,03%	9.788	48,00%	858	4,21%	3.010	12,86%
ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ	12.648	11.141	88,09%	2.627	23,58%	1.940	17,41%	6.163	55,32%	411	3,69%	1.507	11,91%
ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΓΑΣ	5.201	4.473	86,00%	2.164	48,38%	577	12,90%	1.602	35,81%	130	2,91%	728	14,00%
ΔΗΜΟΣ ΖΗΡΟΥ	2.366	2.005	84,74%	793	39,55%	264	13,17%	760	37,91%	188	9,38%	361	15,26%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας Ηπείρου

2.6. Ανεργία στην Περιφέρεια Ηπείρου

Η Ήπειρος κατατάσσεται πέμπτη ως προς τον αριθμό των εγγεγραμμένων ανέργων τον Αύγουστο του 2010. Στον πίνακα που ακολουθεί περιγράφεται η πορεία του ποσοστού ανεργίας από το 2005 ως το 2010.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-17: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Ποσοστό ανεργίας, κατά περιφέρεια: Αύγουστος 2005 – 2010						
Περιφέρεια	Αύγουστος					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	12,7	11,2	9,9	6,8	12,1	13,5
Κεντρική Μακεδονία	11	8,9	8,5	8,8	10,4	13,5
Δυτική Μακεδονία	17,5	11,4	13	15,3	9,4	13,9
Ήπειρος	11,8	10	7,2	8	8,7	10,5
Θεσσαλία	11	8	8,8	7,5	8,5	13,1
Ιόνιοι Νήσοι	6,4	5,5	4,6	4,4	3,8	5,6
Δυτική Ελλάδα	12	10,5	9,6	11,6	8,7	12
Στερεά Ελλάδα	8,7	10,2	8	7,7	10,9	12,6
Αττική	8,9	8,3	7,4	6,2	9,5	12,9
Πελοπόννησος	10,3	8,1	6	6,6	5,1	10
Βόρειο Αιγαίο	11,9	8,1	6,5	4,7	7,8	6,9
Νότιο Αιγαίο	6	4,8	3,6	1,2	6,3	5,9
Κρήτη	5,8	6,4	2,4	4,3	6,3	11,2
Σύνολο Ελλάδος	9,9	8,6	7,6	7,1	9	12,2

Πηγή: Επετηρίδα Αγοράς Εργασίας 2010, ΠΑΕΠ ΑΕ

3. Πρωτογενής Τομέας

3.1. Κύρια χαρακτηριστικά

Η αγροτική οικονομία της Περιφέρειας εξειδικεύεται στην κτηνοτροφία, όπου η αιγοπροβατοτροφία και η πτηνοτροφία κατέχουν εξέχουσα θέση στο σύνολο της εγχώριας παραγωγής και αποτελούν τη βάση σημαντικής μερίδας του δευτερογενούς τομέα (κλάδος τροφίμων). Επίσης, άλλες σημαντικές δραστηριότητες είναι τα εσπεριδοειδή, τα κτηνοτροφικά φυτά, η αλιεία και οι δασοκομίες.

Τα ¾ της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας της Περιφέρειας συγκεντρώνονται στις Π.Ε. Άρτας και Πρέβεζας. Μόνιμα αρδευόμενες εκτάσεις υπάρχουν στις πεδιάδες της Άρτας και της Πρέβεζας, βόρεια της Ηγουμενίσας και στο κεντρικό τμήμα της Π.Ε. Ιωαννίνων.

Οι μεγαλύτερες εκμεταλλεύσιμες δασικές εκτάσεις βρίσκονται στις Π.Ε. Άρτας (Β&ΒΔ τμήματα) και Ιωαννίνων (Β&ΒΑ τμήματα της Π.Ε. - Κόνιτσα, Μέτσοβο και Ζαγόρια).

Οι κτηνοτροφικές μονάδες είναι διάσπαρτες στην Περιφέρεια εκτός από το βόρειο και το νοτιοανατολικό τμήμα της. Τα πτηνοτροφεία βρίσκονται κυρίως στην Π.Ε. Ιωαννίνων και στις πεδιάδες της Άρτας, η μεγαλύτερη συγκέντρωση χοιροτροφείων στη περιοχή Φιλιππιάδας της Π.Ε. Πρέβεζας, ενώ οι μονάδες βοοειδών συγκεντρώνονται κυρίως στην Π.Ε. Θεσπρωτίας και στον ορεινό όγκο της Πίνδου.

Ο πρωτογενής τομέας έχει σημαντική βαρύτητα στην οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-1 : ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ

Γεωγραφική περιοχή	Ποσοστό απασχόλησης	
	1991	2001
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	31%	25%
ΕΛΛΑΔΑ	18,7%	16,1%
ΕΥΡΩΠΗ ΤΩΝ 15		4%
ΕΥΡΩΠΗ ΤΩΝ 25		5,4%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας Ηπείρου

Η Περιφέρεια Ηπείρου παράγει το 2,3% του συνολικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της χώρας.

**ΠΙΝΑΚΑΣ 3-2 : ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΟ ΑΕΠ (1998)**

Γεωγραφική Περιοχή	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	13%	22%	65%
ΕΛΛΑΔΑ	8%	23%	69%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας Ηπείρου

**ΠΙΝΑΚΑΣ 3-3 : ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ
ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ (2001)**

Γεωγραφική Περιοχή	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής	Δεν δήλωσαν κλάδο
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	22,15%	19,73%	53,31%	4,81
ΕΛΛΑΔΑ	14,42%	21,75%	58,55%	5,28

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας Ηπείρου

Στην Περιφέρεια της Ηπείρου η κτηνοτροφία συμμετέχει σε ποσοστό 65% στη συνολική ακαθάριστη αξία της παραγωγής του πρωτογενή τομέα ενώ το πανελλαδικό ποσοστό αγγίζει το 39%. Στην περιοχή της Π.Ε. Ιωαννίνων το 28% του ακαθάριστου προϊόντος ανήκει στον πρωτογενή τομέα, ενώ το αντίστοιχο Πανελλαδικά είναι 17%. Η Π.Ε. Πρέβεζας είναι δεύτερη πανελλαδικά στην εκτροφή χοίρων και τέταρτη στην εκτροφή αγελάδων γαλακτοπαραγωγής. Στην εκτροφή πτηνών κρεοπαραγωγής η Π.Ε. Ιωαννίνων είναι πρώτη και η Π.Ε. της Άρτας τέταρτη πανελλαδικά. Η συμβολή λοιπόν της κτηνοτροφίας στην απασχόληση είναι μεγάλη, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη το γεγονός ότι σημαντικό μέρος της φυτικής παραγωγής προορίζεται για την κτηνοτροφία.

Στην Περιφέρεια αναλογεί 3% των καλλιεργούμενων εκτάσεων στη χώρα, 22% της συνολικής παραγωγής εσπεριδοειδών (2η παραγωγός περιφέρεια μετά την Πελοπόννησο), 15% της παραγωγής κρέατος (2η μετά την Κεντρική Μακεδονία) και 13% τυριού (2η μετά τη Θεσσαλία) το 2004.

Η Π.Ε. Ιωαννίνων είναι η 3η παραγωγός περιοχή τυριού στη χώρα, μετά τα Τρίκαλα και τη Λάρισα, με 9% της συνολικής παραγωγής και η 1η στην παραγωγή κρέατος με 8% της παραγωγής το 2004.

3.2. Γεωργία

Στην Περιφέρεια Ηπείρου ο συνολικός αριθμός των αγροτεμαχίων είναι 182.288. Ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων με καλλιεργούμενη έκταση ανέρχονταν το 2000 σε

42.951. Οι περισσότερες από αυτές (14.534 εκμεταλλεύσεις) βρίσκονται στην πεδιάδα της Άρτας, και αντιστοιχούν σε ποσοστό 33,83% επί της Περιφέρειας. Σε σχέση με το 1991, ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων με καλλιεργούμενη έκταση μειώθηκε κατά 5.919 (48.870 το 1991), ποσοστό 8,9%.

Κύριο χαρακτηριστικό των εκμεταλλεύσεων είναι το μικρό τους μέγεθος, δεδομένου ότι η μέση έκταση ανά αγροτεμάχιο υπολογίζεται σε 6,82 στρέμματα, μικρότερη από την αντίστοιχη μέση έκταση για το σύνολο της Ελλάδας που είναι 6,98 στρέμματα. Το μικρό μέγεθος των εκμεταλλεύσεων έχει ως αποτέλεσμα το χαμηλό βαθμό εκμηχάνισης της γεωργίας.

Το 32% των εκτάσεων της Ηπείρου καλύπτονται με ετήσιες καλλιέργειες, το 24% με δένδρωδεις, το 0,5% με αμπέλια και το 43,5% είναι λιβάδια, εκτάσεις σε αγρανάπαυση κλπ. Σε σχέση με το 1991 ο αριθμός των ετήσιων καλλιεργειών μειώθηκε κατά 24%, ο αριθμός των δένδρωδών παρέμεινε σχεδόν σταθερός, ενώ ο αριθμός των λοιπών εκτάσεων αυξήθηκε κατά 30% περίπου.

Ο τομέας της φυτικής παραγωγής καλύπτει το 42% περίπου της ακαθάριστης αξίας της γεωργικής παραγωγής στην Ήπειρο. Παρατηρώντας το αντίστοιχο ποσοστό στην υπόλοιπη Ελλάδα (68%) , βλέπουμε ότι υστερεί σημαντικά. Η φυτική παραγωγή στην Ήπειρο έχει χαρακτήρα κατά κύριο λόγο συμπληρωματικό της ζωικής παραγωγής, καθώς η παραγωγή φυτών μεγάλης καλλιέργειας χρησιμοποιείται για την κάλυψη αναγκών σε ζωοτροφές.

Στα φυτά μεγάλης καλλιέργειας οι σημαντικότερες, από άποψη καλλιεργούμενης έκτασης, είναι οι καλλιέργειες της μηδικής και των λοιπών σανοδοτικών φυτών (καλύπτει έκταση περίπου 330.000 - 350.000 στρεμμάτων) καθώς και η καλλιέργεια του αραβοσίτου (160.000 - 170.000 στρέμματα). Από τις δένδρωδεις καλλιέργειες η σημαντικότερη είναι αυτή της ελιάς, η οποία καλύπτει περίπου 230.000 στρέμματα και των εσπεριδοειδών (περίπου 95.000 στρέμματα).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-4: ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΩΣ (2004) ΣΕ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΓΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΗΣ	ΑΡΟΤΡΑΙΕΣ ΚΑΛΓΕΙΕΣ	ΚΗΠΕΥΤΙΚΗ ΓΗ	ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ		ΑΜΠΕΛΟΙ ΣΤΑΦΥΔΑΜΠΕΛΟΙ	ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΗ 1-5 ΕΤΩΝ
					ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΑΙΩΝΕΣ		
ΑΡΤΗΣ	327.820	337.572	134.590	9.431	140.299	53.394	429	52.823
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	182.779	182.779	83.812	3.441	90.882	76.195	159	4.485
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	315.787	320.232	241.280	6.338	4.486	792	6.295	61.833
ΠΡΕΒΕΖΗΣ	302.630	323.815	162.435	12.337	109.190	99.689	686	39.167
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ	1.129.016	1.164.398	622.117	31.547	344.857	230.070	7.569	158.308

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-5: ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΩΣ (2000) ΣΕ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΩΣ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ				ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΗ
		ΑΡΟΤΡΑΙΕΣ	ΚΗΠΕΥΤΙΚΗ ΓΗ	ΑΜΠΕΛΙΑ ΣΤΑΦΙΔΑΜΠΕΛΑ	ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ	
ΑΡΤΑΣ	344.045	145.038	9.706	498	142.570	46.233
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	184.236	87.191	3.464	141	87.354	6.086
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	328.572	246.541	6.660	6.382	4.377	64.612
ΠΡΕΒΕΖΗΣ	319.327	163.169	13.493	662	99.589	42.414
ΗΠΕΙΡΟΣ	1.176.180	641.939	33.323	7.683	333.890	159.345
ΕΛΛΑΔΑ	39.127.198	22.273.502	1.231.380	1.327.227	9.949.036	4.346.053

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-6: ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΩΣ (1991) ΣΕ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΩΣ	ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ				ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΗ
		ΑΡΟΤΡΑΙΕΣ	ΚΗΠΕΥΤΙΚΗ ΓΗ	ΑΜΠΕΛΙΑ ΣΤΑΦΙΔΑΜΠΕΛΑ	ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ	
ΑΡΤΑΣ	344.045	145.038	9.706	498	142.570	46.233
ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	184.236	87.191	3.464	141	87.354	6.086
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	328.572	246.541	6.660	6.382	4.377	64.612
ΠΡΕΒΕΖΗΣ	319.327	163.169	13.493	662	99.589	42.414
ΗΠΕΙΡΟΣ	1.176.180	641.939	33.323	7.683	333.890	159.345
ΕΛΛΑΔΑ	39.127.198	22.273.502	1.231.380	1.327.227	9.949.036	4.346.053

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας

3.3. Κτηνοτροφία

Η βασικότερη δραστηριότητα του πρωτογενή τομέα στην Περιφέρεια Ηπείρου είναι αναμφισβήτητα η κτηνοτροφία και ιδιαίτερα η αιγοπροβατοτροφία και η πτηνοτροφία. Μπορεί ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων και των ζώων να παρουσιάζει πτωτική τάση αλλά αυξάνει το μέσο μέγεθος των εκμεταλλεύσεων (αριθμός ζώων προς αριθμό εκμεταλλεύσεων). Σε σχέση με το 1991 το μέσο μέγεθος των προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων αυξήθηκε κατά 32% αριθμώντας 70 κεφάλια / εκμετάλλευση περίπου, των αιγοτροφικών κατά 50% αριθμώντας 40 κεφάλια / εκμετάλλευση περίπου και των αγελάδων γαλακτοπαραγωγής υπερδιπλασιάστηκε αριθμώντας 36 κεφάλια/εκμετάλλευση περίπου. Σταθερά αυξάνει και το μέσο μέγεθος των εκμεταλλεύσεων αγελάδων κρεοπαραγωγής (ελευθέρως εκτροφής).

Ο τομέας της χοιροτροφίας παρουσιάζει μια σημαντική δυναμική ιδιαίτερα στις Π.Ε. Πρέβεζας και Άρτας (τρίγωνο Φιλιππιάδας) με καθετοποιημένες και ορθολογικά οργανωμένες μονάδες.

Το ίδιο συμβαίνει και με τον τομέα της πτηνοτροφίας όπου αναπτύσσεται συνεχώς με κυρίαρχη την Π.Ε. Ιωαννίνων.

Στους πίνακες που ακολουθούν συγκρίνεται η Περιφέρεια της Ηπείρου σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της Ελλάδας όσον αφορά τον αριθμό, το μέγεθος και τη διάρθρωση εκμεταλλεύσεων στον κτηνοτροφικό τομέα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-7: ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ, ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ (1999/2000)

Περιφέρεια και Π.Ε.	Βοοειδή				Προβατοειδή		Αιγοειδή		Χοίροι		Ιπποειδή		Κουνέλια		Πουλερικά		Κυψέλες μελισσών	
	Σύνολο		Από αυτά, θήλεα		Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών	Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών	Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών	Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών	Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών	Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών	Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών
	Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών	Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών														
ΗΠΕΙΡΟΣ	1.448	52.340	1.401	38.706	16.085	946.563	12.013	329.957	924	134.082	1.981	2.566	1.273	22.444	24.619	12.323.179	837	35.471
Άρτας	311	5.262	305	3.653	4.401	216.303	4.050	57.011	506	25.624	342	393	461	8.523	9.129	4.853.207	197	10.906
Θεσπρωτίας	270	17.202	267	12.818	2.261	191.716	1.573	116.516	52	1.003	179	262	112	1.853	3.797	82.034	163	6.399
Ιωαννίνων	467	13.745	452	10.404	6.250	349.750	3.864	87.481	149	35.345	1.237	1.637	477	8.463	7.201	7.160.239	396	14.014
Πρεβέζης	400	16.131	377	11.831	3.173	188.794	2.526	68.949	217	72.110	223	274	223	3.605	4.492	227.699	81	4.152
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	28.325	652.386	26.511	447.930	128.551	8.752.668	138.251	5.327.201	36.251	969.852	31.019	44.362	47.807	1.109.121	326.851	39.324.397	10.892	630.397

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-8: ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ, ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ (1991)

Περιφέρεια και Π.Ε.	Βοοειδή				Προβατοειδή		Αιγοειδή		Χοίροι	
	Σύνολο		Από αυτά, θήλεα		Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών	Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών	Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών
	Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών	Εκμεταλ- λεύσεις	Αριθμός κεφαλών						
ΗΠΕΙΡΟΣ	2.348	37.664	2.300	29.226	20.115	889.811	17.847	360.895	882	122.520
Άρτας	721	3.515	709	2.768	5.651	181.819	6.124	61.053	496	27.773
Θεσπρωτίας	319	14.357	312	11.073	2.930	164.797	2.518	106.746	20	1.745
Ιωαννίνων	710	8.841	704	7.117	8.041	371.457	5.927	118.860	116	37.380
Πρεβέζης	598	10.951	575	8.268	3.493	171.738	3.278	74.236	250	55.622

3.4. Άλλες δραστηριότητες πρωτογενή τομέα

Η μελισσοκομία εμφάνισε μία δυναμική ανάπτυξη κατά τα τελευταία χρόνια. Οι προοπτικές για περαιτέρω ανάπτυξη της μελισσοκομίας είναι ιδιαίτερα ευνοϊκές, λόγω των άριστων περιβαλλοντικών συνθηκών και των ευνοϊκών κινήτρων και ενισχύσεων που παρέχονται από εθνικά και κοινοτικά προγράμματα.

Στον τομέα της ιχθυοκαλλιέργειας στην Ήπειρο, όσον αφορά τα γλυκά νερά, η παραγωγή πέστροφας καλύπτει το 55% της συνολικής παραγωγής της χώρας (έτος 2000). Η κατάσταση παραμένει σταθερή και οι προοπτικές διαφαίνονται ευνοϊκές. Μόνο το 25% της παραγωγής μεταποιείται. Τα προϊόντα του κλάδου τόσο σε πρωτογενή όσο και σε επεξεργασμένη μορφή έχουν εμπορικό ενδιαφέρον και ικανοποιητική ζήτηση, ακόμη δε και εξαγωγικές δυνατότητες.

Στον τομέα των θαλασσοκαλιεργειών οι εντατικές εκτροφές αφορούν τα είδη τσιπούρα και λαβράκι. Οι εκτροφές πραγματοποιούνται σε πλωτούς ιχθυοκλωβούς διαφόρων διαστάσεων εγκατεστημένους σε περιοχές της Θεσπρωτίας και του Αμβρακικού κόλπου με μικρή μεταποιητική δραστηριότητα.

3.5. Αρδευόμενες εκμεταλλεύσεις και εκτάσεις

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 1999, ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων στην Περιφέρεια Ηπείρου ανέρχεται σε 42.951 στρέμματα και αντιπροσωπεύουν το 5,3% του συνόλου της χώρας, που είναι 817.059 στρέμματα. Από αυτά ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων που έχουν αρδευόμενες εκτάσεις είναι 33.043 και αντιπροσώπευε το 77,8% του συνολικού αριθμού των εκμεταλλεύσεων με καλλιεργούμενη έκταση. Οι συνολικές εκτάσεις των εκμεταλλεύσεων αυτών ανέρχονται σε 1.243.076 στρέμματα και από αυτές 435.524,4 στρέμματα (35%) είναι αρδευόμενες και 404.700,7 στρέμματα αρδευθείσες (32,6%).

Σε επίπεδο Π.Ε. βλέπουμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό αρδευόμενων εκτάσεων υπάρχει στην Π.Ε. Άρτας με 147.113,7 στρέμματα (55,5%) ακολουθεί η Π.Ε. Πρεβέζης με 114.597,1 στρέμματα (43,5%), Ιωαννίνων με 110.810,5 στρέμματα (25,6%) και τέλος η Π.Ε. Θεσπρωτίας με 63.006,1 στρέμματα (22,3%).

Συγκρίνοντας την απογραφή του 1999 με εκείνη του 1991, στην Περιφέρεια Ηπείρου, βλέπουμε ότι οι εκμεταλλεύσεις με αρδευθείσα έκταση μειώθηκαν από 36.615 σε 33.033 στρέμματα. Αντιθέτως, το ποσοστό της αρδευθείσας έκτασης επί της συνολικής έκτασης της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης αυξήθηκε από 29,5% το 1991 σε 32,6% το 1999.

Η ποσοστιαία κατανομή των αρδευόμενων εκτάσεων, στις απογραφές του 1991 και του 1999, κατά είδος καλλιέργειας έχει ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-9: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ

Είδος καλλιέργειας	1991	1999
Αροτραίες	72,6%	74,3%
Κηπευτικά	5,7%	5,8%
Δενδρώδεις	21,4%	19,7%
Αμπέλια	0,2%	0,07%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-10: ΑΡΔΕΥΘΕΙΣΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (1991, 1999)

Περιφέρειες	1999				1991			
	Εκμεταλλεύσεις με αρδευθείσα έκταση	Αρδευθείσα έκταση	Σύνολο χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης	Ποσοστό % αρδευθείσας έκτασης επί της συνολικής έκτασης της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης	Εκμεταλλεύσεις με αρδευθείσα έκταση	Αρδευθείσα έκταση	Σύνολο χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης	Ποσοστό % αρδευθείσας έκτασης επί της συνολικής έκτασης της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης
Σύνολο Χώρας	535.952	11.748.758	35.831.853	32,8	54.583	9.383.903	36.786.980	25,5
Ήπειρος	33.033	404.701	1.243.086	32,6	36.615	378.211	1.280.045	29,5

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Επεξεργασία ομάδας μελέτης Επιχειρησιακού Σχεδίου Περιφέρειας

3.6. Χρήσεις αγροτικής γης

Το σύνολο των εκτάσεων της περιφέρειας Ηπείρου, ανέρχεται σε 131.957,4 χιλιάδες στρέμματα. Από αυτές, το 35% αποτελούν οι γεωργικές περιοχές (καλλιεργούμενες εκτάσεις, αγραναπαύσεις, βοσκότοποι), το 62% είναι δάση και ημιφυσικές εκτάσεις, το 1,8% καλύπτονται από νερά. Οι εκτάσεις των οικισμών καλύπτουν το 0,5% και οι λοιπές εκτάσεις το 0,7% (Βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες, Δίκτυα συγκοινωνιών, Ορυχεία, χώροι απόρριψης απορριμμάτων και εργοτάξια). Οι μόνιμες καλλιέργειες αντιστοιχούν σε ποσοστό 1,7% επί του συνόλου των εκτάσεων και οι βοσκότοποι σε ποσοστό 12,7%.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των καλλιεργούμενων εκτάσεων βρίσκεται στην Π.Ε. Άρτας ενώ των βοσκότοπων και δασών στην Π.Ε. Ιωαννίνων.

Αναλυτικά στοιχεία για τις πιο πάνω κατανομές κατά Π.Ε. παρατίθενται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-11: ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ (1981)

Εκτάσεις σε χιλιάδες στρέμματα

Περιφέρεια και Π.Ε.	Σύνολο εκτάσεων	Καλλιεργούμενες εκτάσεις και αγραναπαύσεις	Βοσκότοποι		Δάση	Εκτάσεις που καλύπτονται από νερά	Εκτάσεις που πιάνουν οι οικισμοί (δρόμοι, πλατείες κλπ.)	Άλλες εκτάσεις
			Δημοτικοί ή Κοινοτικοί	Άλλοι (ιδιωτικοί κλπ.)				
ΗΠΕΙΡΟΣ	9.203,20	1.298,60	3.397,20	1.293,70	2.413,6	297,1	350,90	152,20
Άρτας	1.662,20	329,90	161,80	199,20	684,3	132,3	100,00	54,70
Θεσπρωτίας	1.514,70	212,70	831,10	268,20	125,4	21,9	44,70	10,60
Ιωαννίνων	4.990,40	457,00	1.934,20	755,60	1.488,0	107,1	164,60	83,90
Πρεβέζης	1.035,90	298,90	470,10	70,70	115,8	35,8	41,50	3,00
ΕΛΛΑΔΑ	131.957,40	39.452,00	30.003,8	22.546,4	29.510,9	3.086,3	4.893,10	2.464,90

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-12: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΕΚΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΣΤΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ / ΚΑΛΥΨΗΣ (1999/2000)

Περιφέρεια και Περιφερειακές Ενότητες	Σύνολο εκτάσεων	Γεωργικές περιοχές						Δάση και ημιφυσικές εκτάσεις				Εκτάσεις που καλύπτονται από νερά			Τεχνητές περιοχές				
		Αρόσιμη γη	Μόνιμες καλλιέργειες	Βοσκότοποι-Μεταβατικές δασώδεις/θαμνώδεις εκτάσεις	Βοσκότοποι-Συνδυασμοί θαμνώδους και/η ποώδους βλάστησης	Βοσκότοποι-Εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση	Ετερογενείς γεωργικές περιοχές	Δάση	Μεταβατικές δασώδεις-θαμνώδεις εκτάσεις	Συνδυασμοί θαμνώδους και/η ποώδους βλάστησης	Εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση	Χερσαία ύδατα	Εσωτερικές υγρές ζώνες	Παραθαλάσσιες υγρές ζώνες	Αστική οικοδόμηση	Βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες	Δίκτυα συγκοινωνιών	Ορυχεία, χώροι απόρριψης απορριμμάτων και εργοτάξια	Τεχνητές μη γεωργικές ζώνες πράσινου, χώροι αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων
ΗΠΕΙΡΟΣ	9.203,2	456,7	155,3	18,1	804,4	342,1	1.435,9	2.142,0	1.187,9	1.875,1	508,6	91,8	8,6	71,2	47,6	7,9	3,1	6,7	-
Άρτας	1.662,2	21,5	77,9	2,3	34,8	48,4	381,5	187,7	184,5	463,4	123,7	29,4	-	45,4	5,6	3,8	-	-	-
Θεσπρωτίας	1.514,7	81,1	37,6	1,6	107,9	100,6	250,0	160,4	141,1	457,0	155,4	5,7	5,5	7,2	4,7	-	0,7	1,2	-
Ιωαννίνων	4.990,4	209,6	-	13,6	577,7	101,1	594,2	1.715,9	815,7	675,1	196,6	55,8	3,1	-	28,9	4,0	2,4	5,2	-
Πρεβέζης	1.035,9	144,5	39,9	0,6	84,0	92,0	210,1	77,9	46,6	279,5	33,0	0,8	-	18,6	8,4	0,1	-	0,2	-
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	131.957,4	21.181,4	7.491,6	880,0	9.151,9	4.420,4	22.010,9	22.411,6	11.606,7	23.950,0	4.509,8	1.197,1	108,3	484,4	1.913,2	212,6	156,3	270,3	25,4

Εκτάσεις σε χιλιάδες στρέμματα

3.7. Βαθμός μεταποίησης αγροτικών προϊόντων – Χαρακτηριστικά προϊόντων

Η μεγάλη πλειοψηφία των επιχειρήσεων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων είναι ατομικές (1-2 εργαζόμενοι) και απευθύνονται στην τοπική αγορά.

Η μεταποίηση των προϊόντων φυτικής παραγωγής είναι σχεδόν ανύπαρκτη. Τα προϊόντα διατίθενται ως επί το πλείστον νωπά στην τοπική αγορά.

Τα προϊόντα ένας αμπελουργίας (κρασί) στην περιοχή, παράγονται και τυποποιούνται από τρεις, ικανοποιητικού μεγέθους επιχειρήσεις, που εδρεύουν στη Ζίτσα (2) και στο Μέτσοβο (1). Τσίπουρο τυποποιείται σε δύο επιχειρήσεις, μία στον Έλαφο και μία στο Μολυβδοσκέπαστο.

Τα παραγόμενα εσπεριδοειδή διατίθενται τόσο στην τοπική αγορά, όσο και μέσω συνεταιρισμών καθώς και ιδιωτών εμπόρων. Τα εσπεριδοειδή στην Π.Ε. Πρέβεζας συσκευάζονται σε αρκετά συσκευαστήρια συνολικής δυναμικότητας 46 τόνων/ώρα, που υπολειτουργούν τα τελευταία χρόνια λόγω έλλειψης αγορών. Αντίστοιχα στην Π.Ε. Θεσπρωτίας και στην περιοχή ένας Σαγιάδας λειτουργούν 2 μικρά συσκευαστήρια εσπεριδοειδών τα οποία επεξεργάζονται και συσκευάζουν τα πολύ καλής ποιότητας εσπεριδοειδή ένας περιοχής. Ακόμη στο Τ.Δ. Γλυκής έχει κατασκευαστεί στα πλαίσια των σχεδίων βελτίωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων ένα μικρό συσκευαστήριο-ψυγείο εσπεριδοειδών. Τέλος στο Τ.Δ. Πηγαδουλίων εδρεύει επιχείρηση που επεξεργάζεται και συσκευάζει εσπεριδοειδή και καρπούζια. Στο Δήμο Ηγουμενίτσας εδρεύει η ΣΥ.Β.Ε.Α.Π. «ΕΣΠΕΡΙΣ», που συσκευάζει, τυποποιεί και εμπορεύεται εσπεριδοειδή και ακτινίδια. Τέλος στη Π.Ε. Άρτας τα εσπεριδοειδή συσκευάζονται σε 8 συσκευαστήρια, συνολικής δυναμικότητας 730 τόνων/ 8ωρο. Έχουν τη δυνατότητα να συσκευάζουν όλα τα είδη των εσπεριδοειδών. Από αυτά τα 2 είναι συνεταιριστικά και τα υπόλοιπα ανήκουν σε ιδιώτες. Τα τελευταία χρόνια υπολειτουργούν λόγω έλλειψης αγορών. Τα ένας εξαγωγή πορτοκάλια ένας περιοχής συσκευάζονται σε συσκευαστήρια ένας Μακεδονίας και ένας Πελοποννήσου. Όσον αφορά τα χυμοποιεία, υπάρχουν 3 συνολικής δυναμικότητας 590 τόνων/ώρα. Τα περισσότερα ένας χυμοποιήσιμα πορτοκάλια χυμοποιούνται από βιομηχανίες ένας Πελοποννήσου.

Τα ελαιοκομικά προϊόντα, διατίθενται ένας στην τοπική αγορά αλλά ένας και σε πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους συνεταιρισμούς, που αναλαμβάνουν την επεξεργασία, τυποποίηση, συσκευασία και διάθεσή ένας. Στην Π.Ε. Πρέβεζας λειτουργούν 31 ελαιοτριβεία που καλύπτουν πλήρως ένας ανάγκες ένας παραγωγής αλλά τυποποίηση γίνεται μόνο από ένα που συσκευάζει το Π.Γ.Ε. «Πρέβεζα» ή «Κιούπι». Ένας λειτουργούν 2 εργοστάσια επεξεργασίας βρώσιμης ελιάς, ένα στην

Πρέβεζα και ένα στη Νέα Σινώπη τα οποία απορροφούν το μεγαλύτερο μέρος ένας παραγωγής ενώ κάποιες μικρές ποσότητες απορροφούνται από εργοστάσια ένας Αιτωλοακαρνανίας. Στην Π.Ε. Θεσπρωτίας υπάρχουν 19 ελαιοτριβεία, τα περισσότερα από τα οποία στην περιοχή Συβότων-Πέρδικας και μία επιχείρηση παραγωγής βρώσιμης ελιάς στην Φασκομηλιά η οποία δημιουργήθηκε τα τελευταία χρόνια εντασσόμενη στον Αναπτυξιακό νόμο 2601/98 και συνεχώς εξελίσσεται. Οι υπόλοιπες ποσότητες χρησιμοποιούνται και αυτές για την παραγωγή ελαιολάδου. Δεν υπάρχει καμία επιχείρηση συσκευασίας του ελαιολάδου ούτε οργανωμένο εμπόριο στην περιοχή. Αξίζει να σημειώσουμε ότι στη Θεσπρωτία παράγεται η μεγαλύτερη ποσότητα του συνολικού ελαιολάδου που παράγεται στην Ήπειρο, ενδεικτικά αναφέρουμε ότι την ελαιοκομική περίοδο 1996-1997 παρήχθησαν 1.629 τόνοι ελαιόλαδο στην Π.Ε. Θεσπρωτίας και στο σύνολο ένας Ηπείρου 3.138 τόνοι (ΕΣΥΕ: Γεωργική Στατιστική 1997) και την περίοδο 1999-2000 παρήχθησαν 2.898 τόνοι ενώ στο σύνολο ένας Ηπείρου παρήχθησαν 10.336 τόνοι. Στην Π.Ε. Άρτας οργανωμένη μεταποίηση καταγράφεται στη βρώσιμη ελιά, κυρίως στο Δήμο Νικόλαου Σκουφά στο Τ.Δ. Πέτα, όπου ο τοπικός συνεταιρισμός λειτουργεί σύγχρονο εργαστήριο επεξεργασίας, τυποποίησης και συσκευασίας συνολικής δυναμικότητας 3.000 τόνων. Μεταποίηση και εμπορία του προϊόντος γίνεται ένας από την εταιρεία INTERKOM FOODS. Αξίζει να σημειωθεί ότι η συγκεκριμένη ποικιλία ένας βρώσιμης ελιάς αναγνωρίστηκε ως Π.Γ.Ε. με την επωνυμία «κονσερβολιά Άρτας».

Στον τομέα ένας μεταποίησης των προϊόντων ζωικής παραγωγής η κατάσταση είναι πολύ καλύτερη. Τα κτηνοτροφικά προϊόντα ένας Ηπείρου έχουν καλή φήμη και δεν είναι τυχαίο που μεγάλες βιομηχανίες (γάλακτος κυρίως) επενδύουν χρήματα και ιδρύουν εργοστάσια στην περιοχή. Η υπάρχουσα υποδομή σε σφαγεία και βιομηχανίες και βιοτεχνίες επεξεργασίας κρέατος και γάλακτος φαίνεται να επαρκούν για να καλύψουν ένας ανάγκες του πρωτογενή τομέα. Αξίζει να σημειωθεί ότι πλήγμα στον κλάδο αποτέλεσε το κλείσιμο ένας ΣΒΕΚΗ (πρότυπου καθετοποιημένου σφαγείου 3 γραμμών, παραγωγής κρεατοσκευασμάτων και αλλαντικών υπό συνεταιριστική καθοδήγηση).

Στην Ήπειρο λειτουργούν 54 βιομηχανίες και βιοτεχνίες επεξεργασίας γάλακτος συνολικής δυναμικότητας 805 τόνων την ημέρα. Σε περίοδο αιχμής και σε ημερήσια βάση ο βαθμός λειτουργίας ένας φτάνει κατά μέσο όρο το 70% ένας δυναμικότητάς ένας. Από τα εργοστάσια αυτά επεξεργασίας γάλακτος τα 50 (90%) επεξεργάζονται μόνο πρόβειο και γίδινο γάλα, ενώ τα υπόλοιπα επεξεργάζονται και αγελαδινό. Η βιομηχανία ΔΩΔΩΝΗ επεξεργάζεται το 94% του αγελαδινού και το 56% του πρόβειου γάλακτος. Συνολικά και σε ετήσια βάση επεξεργάζονται στην περιφέρεια 140.000 τόνοι γάλακτος (25.000 αγελαδινού, 90.000 πρόβειου και 25.000 γίδινου).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-13: ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ (τόνοι/ημέρα)	ΒΑΘΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ %	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ (τόνοι/έτος)		ΓΑΛΑ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΕΤΑΙ ΕΝΑΣ ΝΟΜΟΥΣ ΕΚΤΟΣ ΗΠΕΙΡΟΥ %
			Αγελαδινό	Αιγοπρόβειο	
Αγροτική Βιομηχανία Γάλακτος Ηπείρου «ΔΩΔΩΝΗ»	500	70	24.000	55.000	0
ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕΒΕ (ΟΠΤΙΜΑ Α.Ε.)	70	80	0	15.000	4
ΜΙΝΕΡΒΑ Α.Ε.	70	40	0	20.000	5
ΚΑΡΑΛΗΣ Α.Ε. –Βιομηχανία Γάλακτος Ηπείρου	40	75	0	6.000	10
ΙΔΡΥΜΑ ΒΑΡΩΝΟΥ ΜΙΧ. ΤΟΣΙΤΣΑ	10	60	1.200	450	0
ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ	690	65	25.200	96.450	1,8
49 ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ	115	50	200	18.000	3
ΣΥΝΟΛΟ	805	70	25.400	114.400	2

Τα πλέον δυναμικά προϊόντα ένας Περιφέρειας είναι τα γαλακτοκομικά. Τρία από τα τυριά ΠΟΠ παράγονται και στην Ήπειρο (φέτα, κεφαλογραβιέρα, γαλοτύρι), ενώ ένα ακόμη το μετσοβόνη μόνο στην Ήπειρο (Μέτσοβο).

Στον τομέα των σφαγείων και ένας παραγωγής κρεατοσκευασμάτων και αλλαντικών υπάρχει καθετοποιημένη οργάνωση των ιδιωτικών εταιρειών και αλλαντοβιομηχανιών (ΚΡΕΚΑ Α.Ε., ΒΙΚΗ, ΓΙΟΛΔΑΣΗΣ, ΧΗΤΑΣ).

Στην Π.Ε. Ιωαννίνων τα Δημοτικά σφαγεία είναι 5, ένα βρίσκεται στο Κεφαλόβρυσο, ένα στο Μ. Περιστέρι, ένα στο Μέτσοβο, ένα στην Κόνιτσα και ένα στα Πράμαντα. Αυτά δεν λειτουργούν σε καθημερινή βάση, εξυπηρετούν ένας κτηνοτρόφους ένας ένας περιοχής και κρίνονται ανεπαρκή για ένας ανάγκες των παραγωγών πολλοί από ένας οποίους εξυπηρετούνταν έως το 2009 από τη ΣΒΕΚΗ Α.Ε. (το μεγαλύτερο σφαγείο ένας περιφέρειας Ηπείρου) που βρίσκονταν στη ΒΙ.ΠΕ. Πλεόν το μοναδικό σφαγείο στο λεκανοπέδιο είναι ιδιωτικό στο Τ.Δ. Μπάφρας και ανήκει στην ΚΡΕΚΑ Α.Ε. (σφαγείο 3 γραμμών, εργαστήριο τεμαχισμού και επεξεργασίας, συσκευαστήριο, θάλαμοι ψύξης και κατάψυξης, αποτεφρωτικό κλίβανο για τη διαχείριση των υποπροϊόντων σφαγής). Όλα τα πτηνοσφαγεία (4) εδρεύουν εντός του λεκανοπεδίου Ιωαννίνων (Α.Π.Σ.Ι, Θ. ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ ΑΒΕΕ, ΠΡΟΠΤΗΝΕΠ Α.Ε., ΛΑΜΔΑ Ε.Π.Ε.). Το

ορνίθιο κρέας τυποποιείται στο συντριπτικά μεγαλύτερο ποσοστό του, ενώ ένα ποσοστό επεξεργάζεται για την παραγωγή κρεατοσκευασμάτων. Στο Μέτσοβο μέσω του αναπτυξιακού νόμου 2601/98 ιδρύθηκε μονάδα επεξεργασίας κρέατος. Δύο είναι οι μεγάλες και απόλυτα καθετοποιημένες επιχειρήσεις (ΑΠΣΙ και Νιτσιάκος ΑΕ), οι οποίες παραλαμβάνουν τα προϊόντα, τα επεξεργάζονται, τα τυποποιούν και τα διαθέτουν στην αγορά οι ένας. Η ιχθυοκαλλιέργεια και ιδιαίτερα η πεστροφοκαλλιέργεια είναι αναπτυγμένη με σχετικά ικανοποιητική παραγωγή. Από ένας λειτουργούσες μονάδες μόνο 2 είναι εν μέρει καθετοποιημένες, υπό την έννοια ότι επεξεργάζονται και τυποποιούν ένα μέρος ένας παραγωγής ένας. Οι δύο αυτές μονάδες εδρεύουν η μία ένας πηγές του ποταμού Λούρου στο Τέροβο και η άλλη στην Κλειδωνιά Κονίτσης. Και οι 2 μονάδες παράγουν τυποποιημένο και καπνιστό προϊόν (πέστροφα), πραγματοποιούν δε εξαγωγές οι οποίες χαρακτηρίζονται από μία αυξητική διαχρονική τάση.

Στην Π.Ε. Θεσπρωτίας λειτουργούν τρία δημοτικά σφαγεία, στο Τ.Δ. Παραμυθιάς, στο Τ.Δ. Φιλιατών και στην Ηγουμενίτσα, και ένα ιδιωτικό στην Καρίτιανη. Ένας ένας φορές τα σφαγεία αυτά έχουν κριθεί ανεπαρκή ή ακατάλληλα με αποτέλεσμα οι κτηνοτρόφοι να καταφεύγουν σε ένας Π.Ε.. Όσον αφορά την μεταποίηση και τη συσκευασία κρέατος εντός ένας περιοχής υπάρχει μόνο μία επιχείρηση επεξεργασίας κρεάτων στο Ασπροκλήσι. Ακόμη μία επιχείρηση επεξεργασίας κρεάτων υπάρχει στην Ηγουμενίτσα, πρόκειται ένας για μικρές επιχειρήσεις. Ακόμη λειτουργούν δύο μονάδες συσκευασίας ψαριών η μία από ένας οποίες ιδρύθηκε στα πλαίσια του αναπτυξιακού νομού 2601/98.

Στην Π.Ε. Πρεβέζης ο κλάδος των τροφίμων εμφανίζει τη μεγαλύτερη συμμετοχή στην απασχόληση. Εδώ εντάσσεται μια από ένας μεγαλύτερες και πιο εύρωστες Βιομηχανίες του νομού, η «ΒΙ.ΚΗ. Α.Ε.»

Ο υποκλάδος που αφορά τα προϊόντα γάλακτος εμφανίζει πτωτική τάση καθώς οι τυροκομικές μονάδες του νομού εκτοπίζονται από την δραστηριότητα ένας αγροτικής βιομηχανίας γάλακτος « ΔΩΔΩΝΗ ΗΠΕΙΡΟΥ Α. Ε » που έχει έδρα στα Ιωάννινα.

Το γάλα που παράγεται στην περιοχή παρέμβασης διατίθεται ένας μεγάλες βιομηχανίες γάλακτος ένας ευρύτερης περιοχής ΔΩΔΩΝΗ, ΦΑΓΕ, ΗΠΕΙΡΟΣ. Οι βιομηχανίες αυτές με δικά ένας μεταφορικά μέσα παραλαμβάνουν το γάλα από την εκμετάλλευση ή τον τόπο παραγωγής.

Στο Δήμο Αρταίων (περιοχή Αμβρακικού) βρίσκονται τρία τυροκομεία με κύρια προϊόντα τη γραβιέρα και την κεφαλογραβιέρα.

Τα επίσημα αναγνωρισμένα σφαγεία είναι το σφαγείο ΧΗΤΑ ΑΕ και τα Δημοτικά Σφαγεία ένας Φιλιππιάδας που βρίσκονται και τα δύο στο Δήμο Ζηρού. Για τα βοοειδή δίδεται από ένας Δ/σεις Γεωργικής Ανάπτυξης πριμ σφαγής για ζώα

μεγαλύτερα των επτά μηνών εάν αυτά σφαγούν στα παραπάνω σφαγεία.

Η καθετοποιημένη οργάνωση τριών ιδιωτικών εταιριών (ΒΙΚΗ, Γιολδάσης, ΧΗΤΑΣ) στην περιοχή του τριγώνου ένας Φιλιππιάδας, εξελίσσεται δυναμικά στην παραγωγή και μεταποίηση του χοιρινού κρέατος. Η καθετοποίηση, η υποδομή και η εξέλιξη των εταιριών αυτών αποτέλεσαν κίνητρο εκσυγχρονισμού των υπολοίπων χοιροστασίων, που τροφοδοτούν με την παραγωγή ένας τη μεταποίηση. Στα σφαγεία των εταιριών σφάζονται χοιρινά από ένας οργανωμένες μονάδες ένας ευρύτερης περιοχής. Υπολογίζεται ετήσια ότι ένας Π.Ε. Άρτας και Πρέβεζας συνολικά παράγονται 8.000-8.500 τόνοι χοιρινού κρέατος με απόδοση σε σφάγιο 58%. Μέρος από το κρέας αυτό διατίθεται νωπό στην αγορά, 400 τόνοι ως κρεατοσκευάσματα και παράγονται 6.000 τόνοι αλλαντικά. Η εμπορία νωπών και αλλαντικών γίνεται μέσω του δικτύου διακίνησης των ιδιωτικών εταιριών.

Στον τομέα ένας πτηνοτροφίας ο οποίος παρουσιάζει αυξανόμενη δυναμική (800.000 κοτόπουλα πάχυνσης) δεν γίνεται τυποποίηση ή συσκευασία καθώς το προϊόν προωθείται στα Ιωάννινα (οι περισσότεροι πτηνοτρόφοι έχουν σύμβαση με την Νιτσιάκος ΑΕ).

Στον τομέα μεταποίησης μελιού στον Ωρωπό υπάρχει η μονάδα «Ηπειρος» που παράγει μέλι σε συσκευασίες από 40 έως 950 γραμμαρίων, σε γυάλινα δοχεία με ετήσια δυναμικότητα συσκευασίας 100 τόνους. Η προμήθεια του μελιού γίνεται από εκμεταλλεύσεις ένας ευρύτερης περιοχής ένας Ηπείρου και η διάθεση πραγματοποιείται τόσο σε τουριστικούς χώρους ένας περιοχής όσο και σε μεγάλα Super Market αστικών κέντρων.

Από το Ε.Π.ΑΛ. 2000 – 2006 κατασκευάσθηκαν και λειτουργούν ήδη 3 νέα συσκευαστήρια δυναμικότητας 1000 τόνων, ενώ κατασκευάζονται 1 μονάδα μεταποίησης αλιευμάτων στη Γέφυρα Καλογήρου και 1 μονάδα συσκευασίας και μεταποίησης αλιευμάτων στη ΒΙΠΕ Πρέβεζας.

Στην Π.Ε. Άρτας υπάρχει η γαλακτοβιομηχανία ΗΠΕΙΡΟΣ στον Αμμότοπο του Δήμου Αρταίων (παρασκευάζει και συσκευάζει γάλα, φέτα, κεφαλοτύρι, κεφαλογραβιέρα). Ένας λειτουργούν 3 μικρά τυροκομεία. Στο Δήμο Αρταίων λειτουργεί ένα μικρό τυροκομείο (με κύριο προϊόν τη γραβιέρα και φέτα) ενώ το πρώτο ορεινό τυροκομείο έγινε πρόσφατα στην Σκουληκαριά του Δήμου Γ. Καραϊσκάκη. Τα παραγόμενα τυριά είναι κυρίως μαλακά (φέτα). Η παραγόμενη ποσότητα σε γραβιέρα Άρτας φτάνει σήμερα ένας τριακόσιους τόνους περίπου. Στον Καταρράκτη του Δήμου Κεντρικών Τζουμέρκων λειτουργεί ψυκτική μονάδα συντήρησης τυροκομικών προϊόντων.

Το κρέας των πουλερικών των οργανωμένων πτηνοτροφείων σφάζεται στα σφαγεία του Πτηνοτροφικού Συνεταιρισμού Άρτας, που βρίσκονται στο Τ.Δ. Κωστακίων του

Δήμου Αρταίων με δυνατότητα σφαγής 5.000 πτηνά την ώρα και ετήσια δυναμικότητα 7.500.000 πτηνά και στα σφαγεία των Επιχειρήσεων Λιόγκας στο Μενίδι με ετήσια δυναμικότητα σφαγής 1.200.000 πτηνά.

Μεταποίηση του κοτόπουλου γίνεται από την εταιρία FOOD MASTER ΑΕΒΕ (ιδιωτική ανώνυμη εταιρία) που βρίσκεται στην Αμφιθέα του Δήμου Ν. Σκουφά, που τυποποιεί έτοιμα κατεψυγμένα μέρη κοτόπουλου καθώς και έτοιμα παράγωγα σκευάσματα (σουβλάκι, μπιφτέκι, σνίτσελ κλπ).

3.8. Δασοκομία

Τα δάση στην Ήπειρο καλύπτουν 2.069.400 στρέμματα γης ή το 26,23% του συνόλου των εδαφών ένας, ποσοστό που θεωρείται ιδιαίτερα υψηλό, συγκρινόμενο με το 22% περίπου ένας υπόλοιπης χώρας. Η κατανομή των δασών ανά Περιφερειακή Ενότητα παρουσιάζεται στον επεξηγηματικό πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-14: ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΑΣΩΝ 1981 (ΣΤΡΕΜ.)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΑΣΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
Άρτας	334.000	16,1
Θεσπρωτίας	125.600	6,06
Ιωαννίνων	1.473.800	71,21
Πρέβεζας	136.000	6,57
ΣΥΝΟΛΟ	2.069.400	100

Παραγωγή ξύλου

Οι μεγαλύτερες ποσότητες παραγωγής ξύλου διαφόρων χρήσεων (τεχνική ξυλεία, βιομηχανικό ξύλο, καυσόξυλα, κάρβουνα κ.λπ.) παράγονται από τα δάση ένας Π.Ε. Ιωαννίνων. Η συνολική παραγωγή ένας ανέρχεται σε 100.000 κ.μ. κατ' έτος και προέρχεται από υλοτομίες σε δάση Μαύρης Πεύκης, Ελάτης, Οξιάς, Δρυός, Αειφύλλων Πλατύφυλλων και λοιπών Πλατύφυλλων. Στην Π.Ε. Άρτας η παραγωγή αυτή ανέρχεται σε 3.000 κ.μ. κατ' έτος και προέρχεται από υλοτομίες Δασών Ελάτης και Αειφύλλων Πλατύφυλλων. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο ορεινός πληθυσμός ένας Άρτας έχει ως επιπλέον πρόσοδο την εμπορία χριστουγεννιάτικων δένδρων. Στις Π.Ε. Θεσπρωτίας και Πρέβεζας η παραγωγή είναι ελάχιστη και περιορίζεται σε καυσόξυλα.

Άλλα προϊόντα των δασών είναι τα κάστανα, τα δαφνόφυλλα, το φυτόχωμα και τα βότανα, που με την συλλογή και την εμπορία ένας ασχολείται ένας μικρός αριθμός ορεινού πληθυσμού, εξασφαλίζοντας συμπληρωματική πρόσοδο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-15: ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΞΥΛΕΙΑΣ (ΣΕ ΚΥΒΙΚΑ ΜΕΤΡΑ – 2000)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΑΤΟΥ	ΠΕΥΚΟΥ	ΔΡΥΟΣ	ΟΞΥΑΣ	ΛΟΙΠΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ
Άρτας	0	0	0	0	0	0
Θεσπρωτίας	0	0	0	0	0	0
Ιωαννίνων	20.474	1.009	17.626	0	1.828	11
Πρεβέζης	0	0	0	0	0	0
Ήπειρος	20.474	1.009	17.626	0	1.828	11
Ελλάδα	339.818	70.527	121.098	10.992	78.042	59.159

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-16: ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΞΥΛΕΙΑΣ (ΣΕ ΚΥΒΙΚΑ ΜΕΤΡΑ - 1991)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΑΤΟΥ	ΠΕΥΚΟΥ	ΔΡΥΟΣ	ΟΞΥΑΣ	ΛΟΙΠΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ
Άρτας	3	0	3	0	0	0
Θεσπρωτίας	0	0	0	0	0	0
Ιωαννίνων	37.786	5.453	25.687	333	6.298	15
Πρεβέζης	0	0	0	0	0	0
Ήπειρος	37.789	5.453	25.690	333	6.298	15
Ελλάδα	586.470	112.895	154.643	15.121	228.235	75.576

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-17: ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΛΛΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ (ΣΕ ΤΟΝΟΥΣ - 2000)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΚΑΥΣΟΞΥΛΑ		ΞΥΛΑΝΘΡΑΚΕΣ	ΡΕΤΣΙΝΙ
	ΑΠΟ ΔΑΣΗ	ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ		
Άρτας	1.196	7.820	0	0
Θεσπρωτίας	0	2.500	0	0
Ιωαννίνων	6.465	1.023	0	0
Πρεβέζης	0	12.950	0	0
Ήπειρος	7.661	24.293	0	0
Ελλάδα	737.364	501.339	3.507	4.038

ΠΙΝΑΚΑΣ 3-18: ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΛΛΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ (ΣΕ ΤΟΝΟΥΣ - ΕΤΟΣ 1991)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΚΑΥΣΟΞΥΛΑ		ΞΥΛΑΝΘΡΑΚΕΣ	ΡΕΤΣΙΝΙ
	ΑΠΟ ΔΑΣΗ	ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ		
Άρτας	23	11.533	0	158
Θεσπρωτίας	0	6.274	0	0
Ιωαννίνων	32.977	65	0	286
Πρεβέζης	0	9.904	0	60
Ήπειρος	33.000	27.776	0	504
Ελλάδα	650.831	689.455	1.278	6.011

Το ιδιοκτησιακό καθεστώς διέπεται από τις ρυθμίσεις για τις «Νέες Γαίες» που έδινε το δικαίωμα ιδιοκτησίας δασικών εκτάσεων σε Δήμους και ιδιώτες. Το Δημόσιο, όπως και στην υπόλοιπη χώρα, κατέχει μεγάλο αριθμό των δασικών εκτάσεων της περιοχής, με αξιόλογα παραγωγικά δάση.

Έτσι η διαχείριση και οι διαδικασίες εκμετάλλευσης των δασών ποικίλουν αφού διαφέρουν, η έκταση (το μέγεθος), η θέση και η ποιότητα, σε συνάρτηση πάντα με τον τύπο της ιδιοκτησίας.

Από τα υπό «ιδιωτική» εκμετάλλευση δάση αξιόλογη παραγωγή παρουσιάζουν τα μεγάλης έκτασης «κοινοτικά», που από την εκμετάλλευσή τους ωφελούνται κοινότητες και δασικοί συνεταιρισμοί, ενώ τα δασοτεμάχια ιδιωτών είναι συνήθως μικρής έκτασης με αμελητέα θα μπορούσαμε να πούμε απόδοση στους ιδιοκτήτες τους, αφού και η ποσότητα του ξυλαποθέματός τους είναι μικρή σε σχέση με την έκταση αλλά και οι περίτροποι χρόνοι διαχείρισής τους είναι μεγάλοι, της τάξης δεκαετίας.

Η παραγόμενη ξυλεία στην περιοχή, είτε επεξεργάζεται τοπικά ή προωθείται στην πρωτογενή της μορφή για επεξεργασία σε άλλες περιοχές. Οι μονάδες επεξεργασίας είναι μικρού μεγέθους και περιορισμένης παραγωγικής δυναμικότητας.

3.9. Συμπεράσματα – Μελλοντικές Προοπτικές

Η Ήπειρος “εξάγει”:

- το 60% των παραγόμενων κτηνοτροφικών προϊόντων
- το 90% του παραγόμενου κοτόπουλου
- το 30% των νεοσσών 1^{ης} ημέρας
- το 80% του χοιρείου κρέατος
- το 65% των αρνιών και εριφίων
- το 75% των τυροκομικών προϊόντων (το 18% σε χώρες του εξωτερικού, το 57% στην υπόλοιπη Ελλάδα).

Στην υπόλοιπη Ελλάδα η γεωργική κατεύθυνση υπερισχύει της κτηνοτροφικής σε αναλογία 65 – 35%.

Η Ήπειρος παράγει κτηνοτροφικά προϊόντα 3 φορές περισσότερα από όσα καταναλώνει, τα οποία και «εξάγει» στην λοιπή επικράτεια έχοντας θετικό ισοζύγιο στον τομέα εξαγωγών – εισαγωγών τροφίμων ζωικής προέλευσης.

Τα προϊόντα ζωικής και φυτικής παραγωγής, ικανοποιώντας ένα πλαίσιο προδιαγραφών αυστηρότερων από εκείνων που διέπουν προϊόντα όπως ΠΟΠ, ΠΓΕ, ΕΠΠΕ, βιολογικών για ένα τουλάχιστον μέρος της παραγωγής τους και λαμβάνοντας υπόψη τη γεωμορφολογία της περιοχής παραγωγής, μπορούν να χαρακτηρισθούν

με ειδικό σήμα «ΟΡΕΙΝΟ» και να αποκτήσουν σήμα για προϊόντα ιδιοτυπίας (Ειδικά Παραδοσιακά Προϊόντα Εγγυημένα – ΕΠΠΕ) δημιουργώντας το Ηπειρωτικό Καλάθι Προϊόντων.

Οι ανάγκες της κτηνοτροφίας είναι η περαιτέρω καθετοποίηση της παραγωγής, η διεύρυνση του μεριδίου αγοράς εκτός της Περιφέρειας και εκτός Ελλάδος, με βάση την υψηλή ποιότητα που χαρακτηρίζει τα κτηνοτροφικά προϊόντα της Ηπείρου.

Σε ότι αφορά στην γεωργία, οι δυνατότητες οικονομικής εκμετάλλευσης άπτονται της αναδιάρθρωσης των καλλιεργειών και της προσέγγισης περισσότερων αγορών εκτός της Περιφέρειας και εκτός Ελλάδος, καθώς και της ανάπτυξης νέων ποιοτικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων και των βιολογικών.

Ανεπαρκείς και παρωχημένες θεωρούνται οι αγροτικές υποδομές, κυρίως στους τομείς των εγγειοβελτιωτικών έργων, των αδειοδοτήσεων και του εξηλεκτρισμού.

Τροχοπέδη στην εξέλιξη του πρωτογενούς τομέα αποτελούν το μικρό μέγεθος και ο πολυτεμαχισμός της γεωργικής γης, η απροθυμία των νέων ανθρώπων να ασχοληθούν με την κτηνοτροφία, η ανεπαρκής επαγγελματική κατάρτιση και το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο των αγροτών.

Η διαχείριση των δημοσίων δασών γίνεται απευθείας από το δημόσιο με ανάθεση όλων των εργασιών του δάσους σε συνεταιρισμούς εργασίας. Η έλλειψη ικανών πιστώσεων και προσωπικού είναι ο σημαντικότερος παράγοντας που δεν επιτρέπει την ορθολογική διαχείριση των δασών αυτών.

4. Δευτερογενής Τομέας

4.1. Κύρια Χαρακτηριστικά

Στην Περιφέρεια Ηπείρου, ο τομέας της μεταποίησης παρουσιάζει σημαντική υστέρηση και ο δείκτης βιομηχανικής ανάπτυξης είναι πολύ χαμηλός. Η πλειοψηφία των μεταποιητικών μονάδων της περιοχής ασχολούνται κυρίως με την επεξεργασία των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα.

Ιδιαίτερα έντονη είναι η συγκέντρωση της μεταποιητικής δραστηριότητας σε κλάδους άμεσης επεξεργασίας των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα δηλ. της κτηνοτροφικής και γεωργικής παραγωγής και των πρώτων υλών (διατροφή, κλωστοϋφαντουργία, ξύλο, μεταλλικά ορυκτά) καθώς επίσης και σε κλάδους που κατευθύνονται σχεδόν ολοκληρωτικά προς τη τοπική αγορά (ξύλο, μη μεταλλικά ορυκτά, τελικά προϊόντα από μέταλλο κ.λπ).

Οι μεταποιητικές μονάδες της περιοχής, στη μεγάλη πλειοψηφία τους μπορούν να χαρακτηριστούν ως απλά βιοτεχνικά εργαστήρια οικογενειακού τύπου, δεδομένου ότι το 75% περίπου των μονάδων απασχολεί 1-2 άτομα, ενώ το 95% των μονάδων απασχολεί κάτω από 5 άτομα.

Γενικά θα μπορούσαμε να συνοψίσουμε την κατάσταση στον μεταποιητικό τομέα όσον αφορά τις αδυναμίες και τα πλεονεκτήματα του κλάδου στη περιοχή ως εξής:

- Μικρό μέγεθος επιχειρήσεων, τοπικού κυρίως χαρακτήρα.
- Μικρή προστιθέμενη αξία, περιορισμένη απασχόληση, μικρή διεισδυτικότητα και έλλειψη στρατηγικής Marketing.
- Έλλειψη τοπικών υποστηρικτικών δομών και εκπαίδευσης του επιχειρηματικού δυναμικού.
- Ανεπαρκής αξιοποίηση των εξαιρετικής ποιότητας τοπικών πρώτων υλών.
- Δυνατότητα εκμετάλλευσης της υψηλής ποιότητας προϊόντων του πρωτογενή τομέα της περιοχής για την παραγωγή επώνυμων προϊόντων ποιότητας.
- Ανεπαρκής προβολή – προώθηση των τοπικών προϊόντων σε ευρύτερες Ελληνικές και διεθνείς αγορές.

Οι επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα ανά κλάδο στην Περιφέρεια Ηπείρου παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

**ΠΙΝΑΚΑΣ 4-1: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΗΠΕΙΡΟΥ (2004)**

ΚΑΔ 2008	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΛΑΔΟΥ	ΑΡ.ΕΠΙΧ	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟ- ΛΟΥΜΕΝΩΝ (2001)
08	Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	112	330
10-11	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών	549	3.554
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	51	549
14	Κατασκευή ειδών ένδυσης- κατεργασία και βαφή γουναρικών	109	527
15	Κατεργασία και δέψη δέρματος- κατασκευή ειδών ταξιδιού (αποσκευών), τσαντών, ειδών σελλοποίησης, ειδών σαγματοποίησης και υποδημάτων	10	31
16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από τα έπιπλα- κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	392	773
18	Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων εγγραφής ήχου και εικόνας και μέσων πληροφορικής	97	320
19	Παραγωγή οπτάνθρακα (κωκ), προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων	6	29
20	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	14	196
22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	17	157
23	Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά	213	682
24	Παραγωγή βασικών μετάλλων	16	373
25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	484	1.040
28	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού μ.α.κ.	77	191
26	Κατασκευή μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών	5	2
27	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών μ.α.κ.	34	31
26-27-28	Κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών	17	16
33	Κατασκευή ιατρικών οργάνων, οργάνων ακριβείας και οπτικών οργάνων, κατασκευή ρολογιών κάθε είδους	14	93
29	Κατασκευή αυτοκινήτων οχημάτων- κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	7	41
30	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	11	35
31	Κατασκευή επίπλων- λοιπές βιομηχανίες μ. α. κ.	384	1.118
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και ζεστού νερού	12	794
36	Συλλογή, καθαρισμός και διανομή νερού	11	222
41	Κατασκευές	4.038	12.863
Σ Υ Ν Ο Λ Ο		6.690	23.967

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων 2004, ΕΛ.ΣΤΑΤ

Ο παρακάτω πίνακας δίνει συνοπτικά την εικόνα του δευτερογενή τομέα στους τέσσερις νομούς της Περιφέρειας σε σύγκριση με την Περιφέρεια Ηπείρου και το σύνολο της χώρας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-2: ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ (2004)

	Π.Ε. Άρτας	Π.Ε. Θεσπρωτίας	Π.Ε. Ιωαννίνων	Π.Ε. Πρεβέζης	Σύνολο Περιφέρειας	Σύνολο Χώρας
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ						
Πλήθος επιχειρήσεων	4.841	4.081	13.270	5.423	26.989	879.377
% στη Περιφέρεια	17,5%	14,8%	48,1%	19,6%	100,0%	
% στη χώρα	0,6%	0,5%	1,5%	0,6%	3,1%	100,0%
Συνολικός Τζίρος (εκ. €)	633,64	366,19	1.686,97	515,47	3.162,72	240.885,18
% στη Περιφέρεια	19,8%	11,4%	52,7%	16,1%	100,0%	
% στη χώρα	0,3%	0,2%	0,7%	0,2%	1,3%	100,0%
Κατάταξη ως προς το πλήθος των επιχειρήσεων στις 52 Π.Ε.	43	47	15	41		
Κατάταξη ως προς το τζίρο των επιχειρήσεων στις 52 Π.Ε.	40	46	10	43		
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ						
Πλήθος επιχειρήσεων	1.121	1.186	3.260	732	6.690	198.206
% στο σύνολο των επιχειρήσεων	23,2%	29,1%	24,6%	20,7%	24,8%	22,5%
% στη Περιφέρεια	16,8%	17,7%	48,7%	10,9%	100,0%	
Τζίρος Επιχειρήσεων Δευτερογενή Τομέα (εκ. €)	168,04	48,07	423,13	23,48	726,04	75.524,28
% στο σύνολο των επιχειρήσεων	26,5%	13,1%	25,1%	4,6%	23,0%	31,4%
% στη Περιφέρεια	23,1%	6,6%	58,3%	3,2%	100,0%	
Μέσος Τζίρος (χιλ. €)	149,9	40,5	129,8	57,8	108,5	381,0
Σύνολο Απασχολούμενων	4.696	3.071	12.545	3.651	23.967	943.415
Μ.Ο. Απασχολούμενων	4,2	2,6	3,8	3,3	3,6	4,8

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων 2004, ΕΛ.ΣΤΑΤ

4.2. Αριθμός επιχειρήσεων δευτερογενούς τομέα στις Περιφερειακές Ενότητες

Π.Ε. Άρτας

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-3: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΤΑΣ (2004)

ΚΑΔ 2008	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΛΑΔΟΥ	ΑΡ. ΕΠΙΧ.	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ 2001
08	Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	11	53
10-11	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών	83	868
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών Υλών	9	57
14	Κατασκευή Ειδών ένδυσης	15	60
15	Κατεργασία και Δέψη Δέρματος	2	4
20	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από τα έπιπλα. Κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	43	157
17	Παραγωγή χαρτοπολτού, χαρτιού και προϊόντων από χαρτί	2	8
18	Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων εγγραφής ήχου & εικόνας και μέσων πληροφορικής	17	58
19	Παραγωγή οπτάνθρακα (κώκ), προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων.	1	3
20	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων.	2	18
22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες.	3	10
23	Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά.	31	151
24	Παραγωγή βασικών μετάλλων.	1	7
25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού.	92	208
28	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού μη αλλού κατατασσόμενων.	15	25
26	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών μη αλλού κατατασσόμενων.	4	2
26-27-28	Κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών	3	1
33	Κατασκευή ιατρικών οργάνων, οργάνων ακριβείας & οπτικών οργάνων. Κατασκευή ρολογιών κάθε είδους.	2	25
29	Κατασκευή αυτοκίνητων οχημάτων. Κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	1	3
31	Κατασκευή επίπλων. Λοιπές βιομηχανίες μη αλλού κατατασσόμενες.	19	112
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και ζεστού νερού.	1	305
36	Συλλογή, καθαρισμός και διανομή νερού.	4	53
41	Κατασκευές	760	2.508
ΣΥΝΟΛΟ		1.121	4.696

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων 2004, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Π.Ε. Θεσπρωτίας

ΠΙΝΑΚΑΣ 4-4: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ**ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2004**

ΚΑΔ 2008	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΛΑΔΟΥ	ΑΡ. ΕΠΙΧ.	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ 2001
08	Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	9	40
10-11	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών	113	269
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών Υλών	6	48
14	Κατασκευή Ειδών ένδυσης	9	39
16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από τα έπιπλα. Κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	31	86
17	Παραγωγή χαρτοπολτού, χαρτιού και προϊόντων 2από χαρτί	1	1
18	Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων εγγραφής ήχου & εικόνας και μέσων πληροφορικής	12	30
19	Παραγωγή οπτάνθρακα (κώκ), προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων.	4	3
20	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων.	3	13
22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες.	2	3
23	Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά.	34	135
24	Παραγωγή βασικών μετάλλων.	3	15
25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού.	73	169
28	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού μη αλλού κατατασσόμενων.	6	12
27	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών μ.α.κ.	3	1
26-27-28	Κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας τηλεόρασης και επικοινωνιών	2	1
33	Κατασκευή ιατρικών οργάνων, οργάνων ακριβείας & οπτικών οργάνων. Κατασκευή ρολογιών κάθε είδους.	1	8
30	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	2	1
31	Κατασκευή επίπλων. Λοιπές βιομηχανίες μη αλλού κατατασσόμενες.	32	84
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και ζεστού νερού.	2	55
36	Συλλογή, καθαρισμός και διανομή νερού.	2	17
41	Κατασκευές	836	2041
Σ Υ Ν Ο Λ Ο		1.186	3.071

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων 2004, ΕΛ.ΣΤΑΤ

Π.Ε. Ιωαννίνων

**ΠΙΝΑΚΑΣ 4-5: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2004**

ΚΑΔ 2008	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΛΑΔΟΥ	ΑΡ. ΕΠΙΧ.	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ 2001
08	Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	89	196
10-11	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών	229	1.940
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	28	117
14	Κατασκευή ειδών ένδυσης:κατεργασία και βαφή γουναρικών	60	354
15	Κατεργασία και δειψη δέρματος: κατασκευή ειδών ταξιδιού (αποσκευών), τσαντών, ειδών σελοποιίας, ειδών σαγματοποιίας και υποδημάτων	7	13
16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από τα έπιπλα: κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	300	434
17	Παραγωγή χαρτοπολτού, χαρτιού και προϊόντων από χαρτί	3	27
18	Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεπέργραμμενων μέσων εγγραφής ήχου και εικόνας και μέσων πληροφορικής	58	184
19	Παραγωγή οπτάνθρακα (κωκ), προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων	1	8
20	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	9	153
22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	9	132
23	Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά	116	317
24	Παραγωγή βασικών μετάλλων	11	347
25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	234	531
28	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού μ.α.κ.	42	135
26	Κατασκευή μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών	5	1
27	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών μ.α.κ.	20	18
26-27-28	Κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών	12	13
33	Κατασκευή ιατρικών οργάνων, οργάνων ακρίβειας και οπτικών οργάνων:κατασκευή ρολογιών κάθε είδους	9	53
29	Κατασκευή αυτοκίνητων οχημάτων:κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	2	23
30	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	2	17
31	Κατασκευή επίπλων. λοιπές βιομηχανίες μ.α.κ.	296	802
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και ζεστού νερού	6	353
36	Συλλογή, καθαρισμός και διανομή νερού.	2	109
41	Κατασκευές	1710	6.268
Σ Υ Ν Ο Λ Ο		3.260	12.545

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων 2004, ΕΛΣΤΑΤ

Π.Ε. Πρέβεζας

**ΠΙΝΑΚΑΣ 4-6: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2004**

ΚΑΔ 2008	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΛΑΔΟΥ	ΑΡ. ΕΠΙΧ.	ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ 2001
08	Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	3	41
10-11	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών	124	477
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	8	327
14	Κατασκευή ειδών ένδυσης:κατεργασία και βαφή γουναρικών	25	74
15	Κατεργασία και δέψη δέρματος:κατασκευή ειδών ταξιδιού (αποσκευών), τσαντών, ειδών σελοποιίας, ειδών σαγματοποιίας και υποδημάτων	1	7
16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από τα έπιπλα: κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	18	96
17	Παραγωγή χαρτοπολλτού, χαρτιού και προϊόντων από χαρτί	4	6
18	Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγραμμενων μέσων έγγραφης ήχου και εικόνας και μέσων πληροφορικής	10	48
22	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες	3	12
23	Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά	32	79
24	Παραγωγή βασικών μετάλλων	1	4
25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	85	132
28	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού μ.α.κ.	14	19
27	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών μ.α.κ.	7	10
33	Κατασκευή ιατρικών οργάνων, οργάνων ακρίβειας και οπτικών οργάνων:κατασκευή ρολογιών κάθε είδους	2	7
29	Κατασκευή αυτοκίνητων οχημάτων: κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκουμενων οχημάτων	4	6
30	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών	7	16
31	Κατασκευή επίπλων. Λοιπές βιομηχανίες μ.α.κ.	37	120
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και ζεστού νερού	3	81
36	Συλλογή, καθαρισμός και διανομή νερού.	3	43
41	Κατασκευές	732	2046
Σ Υ Ν Ο Λ Ο		1.123	3.651

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων 2004, ΕΛΣΤΑΤ

4.3. Συμπεράσματα – Μελλοντικές Προοπτικές

Από την ανάλυση των στοιχείων του δευτερογενή τομέα, προκύπτουν τα εξής:

Σε γενικές γραμμές ο δευτερογενής τομέας είναι σε μειονεκτική θέση και δεν μπορεί να λειτουργήσει αυτοτελώς. Όμως, φαίνεται ότι υπάρχουν σημαντικές προοπτικές για την ανάπτυξή του, κινητοποιώντας το ανθρώπινο δυναμικό με αλλαγή νοοτροπίας μέσω μηχανισμών στοχευμένης επαγγελματικής κατάρτισης, εξειδίκευσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας και δημιουργίας συνεργατικών συμπράξεων.

Η σήμανση αρκετών προϊόντων ως προϊόντα γεωγραφική προέλευσης (ΠΓΕ), προϊόντα ποιότητας ή ακόμα και βιολογικά, καθώς και η διεκδίκηση κατά προτεραιότητα της προώθησής τους, μπορεί να ανακάμψει τον κλάδο μεταποίησης αγροτικών προϊόντων.

Μέσα σ' αυτό το περιβάλλον, οι δυνατότητες ανάπτυξης του δευτερογενή τομέα συνδέονται άμεσα με την αξιοποίηση του προϊόντος του πρωτογενή τομέα. Πιο συγκεκριμένα, η αξιοποίηση της τοπικής αγροτικής παραγωγής και η βελτίωση της υποδομής στους τομείς μεταποίησης και εμπορίας των γεωργο-κτηνοτροφικών προϊόντων με την δημιουργία μονάδων τυποποίησης κηπευτικών, φρούτων, ελαιόλαδου και γαλακτοκομικών προϊόντων, αποτελούν επενδυτικές διεξόδους για τον δευτερογενή τομέα.

5. Τριτογενής Τομέας

5.1. Κύρια χαρακτηριστικά

Ο Τριτογενής τομέας περιλαμβάνει πολλούς και επιμέρους υποκλάδους. Οι κυριότεροι από αυτούς είναι οι μεταφορές, το εμπόριο οι τράπεζες, οι ασφάλειες, ο τουρισμός, η υγεία, η εκπαίδευση, η δημόσια διοίκηση, η άμυνα, κ.λπ.

Ο Τριτογενής τομέας στην Περιφέρεια Ηπείρου κατέχει σημαντικό ρόλο, τόσο με βάση τη συμμετοχή του στη συνολική απασχόληση όσο και στη διαμόρφωση του συνολικού ΑΕΠ της Περιφερειακής οικονομίας. Η παροχή κάθε μορφής υπηρεσιών στην Ήπειρο, κρίνεται ικανοποιητική και δεν υπολείπεται από την ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα στο σύνολο της χώρας. Ο τουρισμός, παρά τις ιδιαιτερότητες της περιοχής, θεωρείται για την Ήπειρο σημαντικός πλουτοπαραγωγικός πόρος. Η τουριστική βιομηχανία, αν και με αργούς ρυθμούς, αναπτύσσεται διαρκώς, αλλά με μη ορθολογικό τρόπο.

Στην περιφέρεια Ηπείρου το ΑΕΠ του τριτογενή τομέα ανέρχεται στο 65% του Ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της περιφέρειας, και στο 2,6% του Ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της χώρας.

Οι επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα ανά κλάδο στην Περιφέρεια Ηπείρου παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-1: ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ (2004)

ΚΑΔ 2008	Περιγραφή Κλάδου	Αρ. Επιχ.	Συνολο απασχολούμενων 2001
45	Εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών-	1.156	2.507
46	Χονδρικό εμπόριο και εμπόριο με προμήθεια, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών	1.679	2.182
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών- επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	5.770	10.009
55	Ξενοδοχεία και εστιατόρια	4.109	7.623
49	Χερσαίες μεταφορές. Μεταφορές μέσω αγωγών	1.249	3.304
50	Υδάτινες μεταφορές	42	479
52	Βοηθητικές και συναφείς προς τις μεταφορές δράστη ριότητες-δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	195	847
53	Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες	50	1.153
65	Ασφάλισεις και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	17	342
66	Δραστηριότητες συναφείς με τις δραστηριότητες ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών	52	214
41	Δραστηριότητες σχετικές με ακίνητη περιουσία	63	33
77	Εκμίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού χωρίς χειριστή-εκμίσθωση ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	104	48

ΚΑΔ 2008	Περιγραφή Κλάδου	Αρ. Επιχ.	Συνολο απασχολούμενων 2001
58	Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες	81	131
72	Έρευνα και ανάπτυξη	89	56
85	Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες	2.061	3.967
81-82	Δημόσια διοίκηση και άμυνα- υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	31	10.129
85	Εκπαίδευση	129	9.461
75-86	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	86	6.805
37, 39, 81	Διάθεση λυμάτων και απορριμμάτων- υγιεινή και παρόμοιες δραστηριότητες	36	305
94	Δραστηριότητες οργανώσεων με μέλη μ. α. κ.	97	717
92	Ψυχαγωγικές, πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες	312	1.156
79, 85, 90, 93	άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	545	1.069
97	Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού	2	564
ΣΥΝΟΛΟ		17.955	63.101

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων 2004, ΕΛ.ΣΤΑΤ

Ο παρακάτω πίνακας δίνει συνοπτικά την εικόνα του τριτογενή τομέα στους τέσσερις νομούς της Περιφέρειας σε σύγκριση με την Περιφέρεια Ηπείρου και το σύνολο της χώρας:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-2: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ ΑΝΑ Π.Ε.

	Π.Ε Άρτας	Π.Ε. Θεσπρωτίας	Π.Ε. Ιωαννίνων	Π.Ε. Πρεβέζης	Σύνολο Περιφέρειας	Σύνολο Χώρας
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ						
Πλήθος επιχειρήσεων	4.841	4.081	13.270	5.423	26.989	879.377
% στη Περιφέρεια	17,5%	14,8%	48,1%	19,6%	100,0%	
Συνολικός Τζίρος (εκ. €)	633,64	366,19	1.686,97	515,47	3.162,72	240.885,18
% στη Περιφέρεια	19,8%	11,4%	52,7%	16,1%	100,0%	
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ						
Υπηρεσίες % ΑΕΠ (1999)	61,1	66,5	68,9	58,4	65,0	69,0
Πλήθος επιχειρήσεων	3.243	2.627	8.350	3.735	17.955	622.750
% στο σύνολο των επιχειρήσεων	67,0%	64,4%	62,9%	68,9%	66,5%	70,8%
% στη Περιφέρεια	18,1%	14,6%	46,5%	20,8%	100,0%	
Τζίρος Επιχειρήσεων Τριτογενή Τομέα (εκ. €)	419,24	296,06	1.121,11	402,14	2.238,62	161.115,38
% στο σύνολο των επιχειρήσεων	66,2%	80,8%	66,5%	78,0%	70,8%	66,9%
% στη Περιφέρεια	18,7%	13,2%	50,1%	18,0%	100,0%	
Μέσος Τζίρος (χιλ. €)	129,28	112,70	134,26	107,67	124,68	258,7
Σύνολο Απασχολούμενων	10.928	7.993	33.728	10.186	63.101	2.468.137
Μ.Ο. Απασχολούμενων	3,4	3,0	4,0	2,7	3,5	4,0

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων 2004, ΕΛ.ΣΤΑΤ

5.2.Αριθμός Επιχειρήσεων Τριτογενούς Τομέα στις Περιφερειακές Ενότητες

Π.Ε. Άρτας

Στην Π.Ε. Άρτας, σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ (2004), δραστηριοποιούνται 3.243 επιχειρήσεις στον τριτογενή τομέα.

Οι υποκλάδοι της Π.Ε. Άρτας στον τριτογενή τομέα αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-3: ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΗΝ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ (2004)

ΚΑΔ 2008	Περιγραφή Κλάδου	Αρ. Επιχ.	Σύνολο απασχολούμενων 2001
45	Εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών- λιανική πώληση καυσίμων οχημάτων	192	488
46	Χονδρικό εμπόριο και εμπόριο με προμήθεια, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών	339	499
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών- επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	1.178	1.904
55	Ξενοδοχεία και εστιατόρια	698	1.120
49	Χερσαίες μεταφορές. Μεταφορές μέσω αγωγών	227	607
52	Βοηθητικές και συναφείς προς τις μεταφορές δραστηριότητες-δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	18	116
53	Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες	9	241
65	Ασφαλίσεις και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	1	91
66	Δραστηριότητες συναφείς με τις δραστηριότητες ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών	13	27
41	Δραστηριότητες σχετικές με ακίνητη περιουσία	5	5
77	Εκμίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού χωρίς χειριστή- εκμίσθωση ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	16	3
58	Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες	5	15
72	Έρευνα και ανάπτυξη	3	12
85	Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες	339	673
81-82	Δημόσια διοίκηση και άμυνα- υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	11	1.788
85	Εκπαίδευση	13	1.714
75-86	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	11	1.120
37, 39, 81	Διάθεση λυμάτων και απορριμμάτων- υγιεινή και παρόμοιες δραστηριότητες	6	42
94	Δραστηριότητες οργανώσεων με μέλη μ.α.κ.	32	146
92	Ψυχαγωγικές, πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες	37	159
79, 85, 90, 93	Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	90	158
Σ Υ Ν Ο Λ Ο		3.243	10.928

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων 2004, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Π.Ε. Θεσπρωτίας

Στην Π.Ε. Θεσπρωτίας, σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ (2004), δραστηριοποιούνται 2.627 επιχειρήσεις στον τριτογενή τομέα.

Οι υποκλάδοι της Π.Ε. Θεσπρωτίας στον τριτογενή τομέα αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-4: ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΗΝ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ (2004)

ΚΑΔ 2008	Περιγραφή Κλάδου	Αρ. Επιχ.	Συνολο απασχολούμενων 2001
45	Εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών- λιανική πώληση καυσίμων οχημάτων	181	313
46	Χονδρικό εμπόριο και εμπόριο με προμήθεια, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών	168	206
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών- επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	780	1.157
55	Ξενοδοχεία και εστιατόρια	747	1.402
49	Χερσαίες μεταφορές. Μεταφορές μέσω αγωγών	171	428
50	Υδάτινες μεταφορές	13	128
52	Βοηθητικές και συναφείς προς τις μεταφορές δράστη ριότητας- δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	73	230
53	Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες	5	138
66	Δραστηριότητες συναφείς με τις δραστηριότητες ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών	9	47
41	Δραστηριότητες σχετικές με ακίνητη περιουσία	7	2
77	Εκμίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού χωρίς χειριστή- εκμίσθωση ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	23	9
58	Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες	6	10
72	Έρευνα και ανάπτυξη	4	2
85	Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες	245	459
81-82	Δημόσια διοίκηση και άμυνα- υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	3	1.501
85	Εκπαίδευση	10	869
75-86	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	25	657
37, 39, 81	Διάθεση λυμάτων και απορριμμάτων- υγιεινή και παρόμοιες δραστηριότητες	9	36
94	Δραστηριότητες οργανώσεων με μέλη μ. α. κ.	25	155
92	Ψυχαγωγικές, πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες	34	106
79, 85, 90, 93	Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	89	138
ΣΥΝΟΛΟ		2.627	7.993

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων 2004, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Π.Ε. Ιωαννίνων

Στην Π.Ε. Ιωαννίνων, σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ (2004), δραστηριοποιούνται 8.350 επιχειρήσεις στον τριτογενή τομέα.

Οι υποκλάδοι της Π.Ε. Ιωαννίνων στον τριτογενή τομέα αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-5: ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΗΝ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ (2004)

ΚΑΔ 2008	Περιγραφή Κλάδου	Αρ. Επιχ.	Συνολο απασχολούμενων 2001
45	Εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών- λιανική πώληση καυσίμων οχημάτων	552	1.297
46	Χονδρικό εμπόριο και εμπόριο με προμήθεια, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών	860	1.137
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών- επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	2.649	5.377
55	Ξενοδοχεία και εστιατόρια	1.540	3.619
49	Χερσαίες μεταφορές. Μεταφορές μέσω αγωγών	589	1.661
50	Υδάτινες μεταφορές	1	86
52	Βοηθητικές και συναφείς προς τις μεταφορές δραστηριότητες-δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	69	333
53	Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες	26	596
65	Ασφαλίσεις και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	15	159
66	Δραστηριότητες συναφείς με τις δραστηριότητες ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών	25	125
41	Δραστηριότητες σχετικές με ακίνητη περιουσία	27	19
77	Εκμίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού χωρίς χειριστή-εκμίσθωση ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	29	24
58	Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες	65	86
72	Έρευνα και ανάπτυξη	77	21
85	Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες	1.195	2.198
81-82	Δημόσια διοίκηση και άμυνα- υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	13	5.148
85	Εκπαίδευση	78	5.459
75-86	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	39	4.253
37, 38, 81	Διάθεση λυμάτων και απορριμμάτων- υγιεινή και παρόμοιες δραστηριότητες	20	142
94	Δραστηριότητες οργανώσεων με μέλη μ. α. κ.	36	319
92	Ψυχαγωγικές, πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες	176	734
79, 85, 90, 93	Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	268	602
97	Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού	1	333
ΣΥΝΟΛΟ		8.350	33.728

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων 2004, ΕΛ.ΣΤΑΤ

Π.Ε. Πρέβεζας

Στην Π.Ε. Πρέβεζας, σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ (2004), δραστηριοποιούνται 3.735 επιχειρήσεις στον τριτογενή τομέα.

Οι υποκλάδοι της Π.Ε. Πρέβεζας στον τριτογενή τομέα αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-6: ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ ΣΤΗΝ Π.Ε.ΠΡΕΒΕΖΑΣ (2004)

ΚΑΔ 2008	Περιγραφή Κλάδου	Αρ. Επιχ.	Συνολο απασχολούμενων 2001
45	Εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών- λιανική πώληση καυσίμων οχημάτων	231	409
46	Χονδρικό εμπόριο και εμπόριο με προμήθεια, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών	312	340
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών- επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	1.163	1.571
55	Ξενοδοχεία και εστιατόρια	1.124	1.482
49	Χερσαίες μεταφορές. Μεταφορές μέσω αγωγών	262	608
50	Υδάτινες μεταφορές	28	165
52	Βοηθητικές και συναφείς προς τις μεταφορές δράστη ριότητες- δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	35	168
53	Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες	10	178
65	Ασφαλίσεις και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	1	67
66	Δραστηριότητες συναφείς με τις δραστηριότητες ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών	5	15
41	Δραστηριότητες σχετικές με ακίνητη περιουσία	24	7
77	Εκμίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού χωρίς χειριστή- εκμίσθωση ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	36	12
58	Πληροφορική και συναφείς δραστηριότητες	5	20
72	Έρευνα και ανάπτυξη	5	21
85	άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες	282	637
81-82	Δημόσια διοίκηση και άμυνα- υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	4	1.692
85	Εκπαίδευση	28	1.419
75-86	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	11	775
37, 39, 81	Διάθεση λυμάτων και απορριμμάτων- υγιεινή και παρόμοιες δραστηριότητες	1	85
94	Δραστηριότητες οργανώσεων με μέλη μ. α. κ.	4	97
92	Ψυχαγωγικές, πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες	65	157
79, 85, 90, 93	Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	98	171
97	Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού	1	90
Σ Υ Ν Ο Λ Ο		3.735	10.186

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων 2004, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

5.3. Εισαγωγές – Εξαγωγές

Τα κύρια προϊόντα εισαγωγής στην Περιφέρεια Ηπείρου αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-7: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

A/A	Προϊόν	Συνολικό Ποσό Εισαγωγών €	% Συμμετοχής στις εισαγωγές
1	Κρέατα & Παραπροϊόντα Σφαγείων	100.051.650	14,96%
2	Τροφές Παρασκευασμένες για ζώα	95.890.753	14,34%
3	Λέβητες, Μηχανές, Συσκευές και συναφή προϊόντα	76.074.110	11,37%
4	Πλαστικές Ύλες	38.741.781	5,79%
5	Ψάρια & Μαλακόστρακα	33.575.204	5,02%
6	Αυτοκίνητα - Οχήματα	32.736.625	4,89%
7	Δημητριακά	28.181.681	4,21%
8	Ξυλεία, Ξυλοκάρβουνα	22.729.861	3,40%
9	Έπιπλα	17.508.516	2,62%
10	Συνθετικές Ύλες, μη συνεχείς	12.117.582	1,81%

Πηγή: Intrastat, Ε.Σ.Υ.Ε. 1998-2004 – «Αποτύπωση Επιχειρηματικών Τάσεων Περιφέρειας Ηπείρου», ΣΒΒΕ

Επιπλέον, η απορρόφηση των παραπάνω προϊόντων ανά Π.Ε. για τα έτη 1998 - 2004 είναι η ακόλουθη:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-8: ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗ ΤΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ Π.Ε.

A/A	Προϊόν	Άρτα	Θεσπρωτία	Ιωάννινα	Πρέβεζα
1	Κρέατα & Παραπροϊόντα Σφαγείων	19,02%	0,57%	79,49%	0,93%
2	Τροφές Παρασκευασμένες για ζώα	9,87%	0,21%	86,29%	3,34%
3	Λέβητες, Μηχανές, Συσκευές και συναφή προϊόντα	16,01%	0,97%	78,62%	4,53%
4	Πλαστικές Ύλες	11,13%	1,05%	67,94%	3,19%
5	Ψάρια & Μαλακόστρακα	2,98%	8,13%	1,51%	89,94%
6	Αυτοκίνητα -Οχήματα	12,63%	5,55%	89,86%	4,51%
7	Δημητριακά	0,00%	0,90%	92,39%	6,72%
8	Ξυλεία, Ξυλοκάρβουνα	14,88%	1,54%	18,59%	64,98%
9	Έπιπλα	11,04%	4,71%	63,47%	20,78%
10	Συνθετικές Ύλες, μη συνεχείς	0,00%	0,00%	100%	0,00%

Πηγή: Intrastat, Ε.Σ.Υ.Ε. 1998-2004 – «Αποτύπωση Επιχειρηματικών Τάσεων Περιφέρειας Ηπείρου», ΣΒΒΕ

Η συμμετοχή των κυριότερων εξαγωγικών προϊόντων στις συνολικές εξαγωγές της Περιφέρειας για τα έτη 1998 – 2004 αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-9: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΕΞΑΓΩΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΙΣ ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

A/A	Προϊόν	Συνολικό Ποσό Εξαγωγών €	% Συμμετοχής στις Εξαγωγές
1	Ψάρια & Μαλακόστρακα	117.302.903	34,95%
2	Γάλα	73.169.319	21,80%
3	Ενδύματα (εκτός από πλεκτά)	44.419.095	13,23%
4	Τεχνουργήματα από Χυτοσίδηρο	26.754.342	7,97%
5	Βαμβάκι	12.658.558	3,77%
6	Λίπη	9.400.650	2,80%
7	Λαχανικά	8.839.423	2,63%

Πηγή: Intrastat, Ε.Σ.Υ.Ε. 1998-2004 – «Αποτύπωση Επιχειρηματικών Τάσεων Περιφέρειας Ηπείρου», ΣΒΒΕ

Επιπλέον, η συμμετοχή των Π.Ε. στις εξαγωγές των εν λόγω προϊόντων διαμορφώνεται ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-10: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΣΤΙΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΕΞΑΓΩΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

A / A	Προϊόν	Άρτα	Θεσπρωτία	Ιωάννινα	Πρέβεζα
1	Ψάρια & Μαλακόστρακα	26,41%	26,66%	7,89%	39,04%
2	Γάλα	0,00%	1,21%	97,28%	1,52%
3	Ενδύματα (εκτός από πλεκτά)	0,00%	0,00%	99,67%	0,33%
4	Τεχνουργήματα από Χυτοσίδηρο	0,00%	0,00%	99,15%	0,21%
5	Βαμβάκι	0,00%	0,00%	9,25%	90,75%
6	Λίπη	0,00%	3,40%	5,33%	90,67%
7	Λαχανικά	57,76%	0,44%	0,34%	41,46%

Πηγή: Intrastat, Ε.Σ.Υ.Ε. 1998-2004 – «Αποτύπωση Επιχειρηματικών Τάσεων Περιφέρειας Ηπείρου», ΣΒΒΕ

5.4. Τουριστικό Προφίλ της Περιφέρειας Ηπείρου

Σε ότι αφορά τον Τουρισμό, η περιφέρεια διαθέτει εξαιρετικά συγκριτικά πλεονεκτήματα (καθαρές ακτές, περιοχές εξαιρετικού φυσικού κάλλους, αρχαιολογικά μνημεία, εθνικούς δρυμούς, τοπική πολιτιστική παράδοση, κλπ.) για την ανάδειξη του (θαλάσσιου, ειδικού, ορεινού) σε κύρια εστία ανάπτυξης.

Λόγω των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών και των διαφορετικών κλιματολογικών συνθηκών που επικρατούν στις παραθαλάσσιες περιοχές και στην ενδοχώρα της Ηπείρου, επικράτησαν διαφορετικά πρότυπα τουρισμού. Στις παραθαλάσσιες περιοχές της Πρέβεζας και της Θεσπρωτίας επικρατεί το έντονα εποχικό πρότυπο του μαζικού - παραθεριστικού τουρισμού. Η πεδινή περιοχή της Άρτας παρουσιάζει σημαντική υστέρηση ενώ σε ολόκληρη την Π.Ε. Ιωαννίνων, στις ορεινές περιοχές των άλλων Π.Ε. και στην περιοχή του Αμβρακικού κόλπου προωθείται το πρότυπο των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, για την ανάπτυξη των οποίων η περιφέρεια έχει εξαιρετικές προϋποθέσεις και σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα, δεδομένου ότι οι φυσικοί και πολιτιστικοί της πόροι παρουσιάζουν ποικιλία και δυναμική διασπορά στο χώρο.

Στην Ήπειρο υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός περιβαλλοντικά ευαίσθητων αξιόλογων ή / και προστατευόμενων περιοχών με υψηλή οικολογική και αισθητική αξία που την καθιστούν ιδιαίτερα προνομιούχο από την άποψη του φυσικού περιβάλλοντος. Ορισμένοι από αυτούς τους φυσικούς πόρους έχουν ενδιαφέρον σε διεθνές, εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο.

Το ενδιαφέρον επίσης είναι ότι παρατηρείται ισόρροπη διασπορά των τουριστικών πόλων έλξης στο χώρο της Περιφέρειας με μεγάλες δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης και αξιοποίησης.

Η δυναμικότητα των συλλογικών τουριστικών καταλυμάτων το 2011 στη Ήπειρο είχε την εξής εικόνα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-11: ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ (2011)

	Αριθμός καταλυμάτων		
	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά κάμπινγκ	Σύνολο
Ήπειρος	1.605	14	1.619
Άρτα	32	0	32
Θεσπρωτία	344	5	349
Ιωάννινα	416	1	417
Πρέβεζα	813	8	821

Πηγή: ΕΟΤ (2011)

Το ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας σε επίπεδο νομών παρουσιάζεται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-12: ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ (2011)

		ΑΡΤΑ	ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	ΠΡΕΒΕΖΑ	ΗΠΕΙΡΟΣ
5****	Ξενοδοχ.	0	1	4	0	5
	Κλίνες	0	127	1.049	0	1.176
4****	Ξενοδοχ.	2	8	12	6	28
	Κλίνες	346	577	432	291	1.646
3***	Ξενοδοχ.	2	17	53	20	92
	Κλίνες	120	1.123	1.825	1.847	4.915
2**	Ξενοδοχ.	9	18	67	57	151
	Κλίνες	261	627	2.195	2.342	5.425
1*	Ξενοδοχ.	1	8	9	13	31
	Κλίνες	10	291	236	425	962
Α ΤΑΞΗ	Ξενοδοχ.	0	1	30	2	33
	Κλίνες	0	24	549	23	596
Β ΤΑΞΗ	Ξενοδοχ.	0	1	38	2	41
	Κλίνες	0	44	561	53	658
1 Κλειδιών	Ξενοδοχ.	0	58	23	120	201
	Κλίνες	0	613	240	1.484	2.037
2 Κλειδιών	Ξενοδοχ.	6	125	78	302	511
	Κλίνες	59	1.504	792	4.467	6.822
3 Κλειδιών	Ξενοδοχ.	6	89	75	239	409
	Κλίνες	83	1.149	1.075	4.133	6.440
4 Κλειδιών	Ξενοδοχ.	6	18	27	52	103
	Κλίνες	106	292	439	1.427	2.264
ΣΥΝΟΛΟ	Ξενοδοχ.	32	344	416	813	1.605
	Κλίνες	985	6.371	9.393	16.492	32.941
Αναλογία στην Περιφέρεια	Ξενοδοχ.	1,99%	21,43%	25,92%	50,65%	100,00%
	Κλίνες	2,99%	19,30%	28,50%	50,01%	100,00%

Πηγή: ΕΟΤ (2011)

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται σχηματικά οι σημαντικότερες δράσεις εναλλακτικού τουρισμού που έχουν αναπτυχθεί στην Ήπειρο.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-13: ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΜΟΡΦΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	Κόνιτσα	Ζαγόρι	Μέτσοβο	Τζουμέρκα - Άραχθος	Αμβρακικός	Αχέροντας	Καλαμάς	Ιωάννινα
Αγροτουρισμός	●	●	●					
Οικοτουρισμός	●	●	●	●	●	●	●	●
Ειδικός θαλάσσιος					●	●		
Χειμερινός (χιονοδρομικός)	●		●					
Περιπέτειας	●	●	●	●		●	●	
Περιηγητικός		●			●	●		●
Ιαματικός	●				●			
Αθλητικός								●
Εκπαιδευτικός - Πολιτιστικός	●	●	●	●	●	●		●
Θρησκευτικός	●	●	●	●	●	●	●	●
Συνεδριακός			●					●
Εκθεσιακός								●
Πόλεων					●			●
Σαββατοκύριακου	●	●	●	●	●	●	●	●

ΠΗΓΗ : - Ενημερωτικά φυλλάδια ΕΟΤ (Γραφείο Ιωαννίνων) - ΟΤΑ περιοχών

Σημαντική ανάπτυξη σημείωσαν οι εναλλακτικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τη φύση (οικοτουρισμός - υπαίθριες δραστηριότητες). Δημιουργήθηκαν σημαντικές υποδομές και επιπλέον προγραμματίζονται και οργανωμένες εκδηλώσεις πανελληνίας και παγκόσμιας εμβέλειας. Στον επόμενο πίνακα αποτυπώνονται οι σημαντικότερες από τις δραστηριότητες αυτές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5-14: ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΜΟΡΦΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	Κόνιτσα	Ζαγόρι	Μέτσοβο	Τζουμέρκα - Άραχθος	Αμβρακικός	Αχέροντας	Καλαμάς	Πάργα	Ιωάννινα
Rafting - καγιάκ	●	●		●	●		●		
Διάσχιση φαραγγιού	●	●		●		●			
Flying fox	●			●					
Bird watching			●		●				
Αιωροπτερισμός	●	●		●	●	●			
Αναρρίχηση	●	●		●					
Ορειβασία	●	●	●	●					●
Ψυχαγωγική ιππασία	●	●	●	●			●		
Τοξοβολία	●			●					
Ποδηλασία βουνού	●	●	●	●					
Σκι ανώμαλου δρόμου		●	●	●					
Εθνικά μονοπάτια	●	●	●						
Μονοπάτια με σήμανση						●	●		
Χιονοδρομικό σκι	●		●						
Θαλάσσια σπορ					●	●	●	●	
Καταδύσεις								●	
Παραδοσιακές δραστηριότητες	●	●	●			●	●		

ΠΗΓΗ: Ν.Α. Ιωαννίνων, Άρτας, Πρέβεζας, Θεσπρωτίας : "Ήπειρος - Τόπος Γεφυριών" (οδηγός οικοτουρισμού - www.ecotour-epirus.gr)

5.5. Συμπεράσματα – Μελλοντικές Προοπτικές

Ο Τριτογενής τομέας στην Περιφέρεια Ηπείρου κατέχει σημαντικό ρόλο, τόσο με βάση τη συμμετοχή του στη συνολική απασχόληση, όσο και στη διαμόρφωση του συνολικού ΑΕΠ της Περιφερειακής οικονομίας. Παρ' ότι η γεωγραφική απομόνωση της Περιφέρειας δυσχεραίνει την ανάπτυξη των εμπορικών δραστηριοτήτων, ο όγκος των συναλλαγών παρουσιάζεται ιδιαίτερα αυξημένος.

Η παροχή κάθε μορφής υπηρεσιών στην Ήπειρο, κρίνεται ικανοποιητική και δεν υπολείπεται από την ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα στο σύνολο της χώρας. Στην περιφέρεια Ηπείρου το ΑΕΠ του τριτογενή τομέα ανέρχεται στο 65% του Ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της περιφέρειας, και στο 2,6% του Ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος της χώρας.

Η ύπαρξη Νοσοκομείων και Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων δημιουργεί ένα ικανό περιβάλλον παροχής ψηλού επιπέδου υπηρεσιών, προκειμένου η Περιφέρεια να καταστεί πρότυπο κέντρο αναφοράς για την υγεία στη Δυτική Ελλάδα.

Παράλληλα μέσα από την δημιουργία των οδικών αξόνων (Εγνατία Οδός, Ιόνια Οδός) των διεθνών λιμανιών (Ηγουμενίτσας, Πρέβεζας) και των αερολιμένων (Ιωαννίνων, Ακτίου) είναι δυνατή η ενίσχυση του εμπορίου αφού λόγω της γεωγραφικής της θέσης η Ήπειρος αποτελεί πύλη της Ελλάδας προς τη Δυτική Ευρώπη.

Ο τουρισμός παρά τις ιδιαιτερότητες της περιοχής και την έλλειψη υποδομής υψηλού επιπέδου, θεωρείται για την Ήπειρο σημαντικός πλουτοπαραγωγικός πόρος. Η τουριστική βιομηχανία αναπτύσσεται διαρκώς αποτελώντας το μεγάλο πλεονέκτημα για την ανάπτυξη του τριτογενή τομέα.

Στον τομέα του τουρισμού οι στρατηγικές επιδιώξεις συνοψίζονται στα παρακάτω:

- ενιαία και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του τουριστικού προορισμού «ΗΠΕΙΡΟΣ»
- καθιέρωση της Ηπείρου ως τουριστικού προορισμού τεσσάρων εποχών με την ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού, του θαλάσσιου τουρισμού, του οικοτουρισμού - αγροτουρισμού και του θεματικού τουρισμού (αθλητικός, πολιτισμικός, εκπαιδευτικός, γαστρονομικός, συνεδριακός, αστικός, θρησκευτικός, ιαματικός)
- στοχευμένη προβολή, προώθηση και διάδοση του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας Ηπείρου στην Ελλάδα και το εξωτερικό
- διατήρηση του βέλτιστου περιβαλλοντικού ισοζυγίου σε σχέση με την τουριστική ανάπτυξη
- βελτίωση των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών

6. Φυσικό, Πολιτισμικό Περιβάλλον και Χωροταξία

6.1. Φυσικοί πόροι – Φυσικό Περιβάλλον

Η Περιφέρεια Ηπείρου χαρακτηρίζεται από το ορεινό ανάγλυφο και την αφθονία των επιφανειακών υδάτων. Αποτέλεσμα είναι το πλούσιο φυσικό περιβάλλον, με άφθονα δάση, μοναδική χλωρίδα και πανίδα και σπάνια φυσική ομορφιά.

Διαθέτει εθνικούς δρυμούς και υδροβιότοπους ενώ το υπέδαφος είναι πλούσιο σε μη μεταλλικά ορυκτά. Η οροσειρά της Πίνδου και τα εκτεταμένα παράλια που βρέχονται από τη θάλασσα του Ιονίου Πελάγους και του Αμβρακικού κόλπου αποτελούν τα φυσικά όρια της περιφέρειας.

Ανάγλυφο - Γεωγραφική Θέση

Η Π.Ε. Ιωαννίνων καταλαμβάνει τις βορειοανατολικές και κεντρικές περιοχές της Ηπείρου. Η οροσειρά της Πίνδου αποτελεί τα φυσικά όρια της Π.Ε. Ιωαννίνων στα ανατολικά, όπου συνορεύει με τις Π.Ε. Κοζάνης και Τρικάλων. Προς βορά συνορεύει με την Αλβανία, δυτικά με την Π.Ε. Θεσπρωτίας και νότια με τις Π.Ε. Άρτας και Πρεβέζης. Πρωτεύουσα της Π.Ε. είναι τα Ιωάννινα.

Η Π.Ε. Άρτας καταλαμβάνει το νοτιοανατολικό τμήμα της Ηπείρου και έχει έκταση 1.612 τ. χλμ. Συνορεύει βόρεια με τις Π.Ε. Ιωαννίνων και Τρικάλων, ανατολικά με τις Π.Ε. Τρικάλων, Καρδίτσας και Αιτωλοακαρνανίας, νότια με την Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, δυτικά με τις Π.Ε. Πρέβεζας και Ιωαννίνων, ενώ νότια βρέχεται από τον Αμβρακικό Κόλπο. Πρωτεύουσα της Π.Ε. είναι η Άρτα.

Η Π.Ε. Πρέβεζας καταλαμβάνει το νοτιοδυτικό τμήμα της Ηπείρου. Το νοτιότερο τμήμα της προεκτείνεται ως χερσόνησος ανάμεσα στο Ιόνιο πέλαγος από τα δυτικά και τον Αμβρακικό Κόλπο, από ανατολικά. Έχει έκταση 1.036 τ. χλμ. και είναι η μικρότερη σε έκταση ηπειρωτική Π.Ε. της Ελλάδας. Συνορεύει βόρεια με τις Π.Ε. Θεσπρωτίας και Ιωαννίνων, ανατολικά με την Π.Ε. Άρτας, ενώ στα ανατολικά και δυτικά βρέχεται, από τον Αμβρακικό κόλπο και το Ιόνιο πέλαγος, αντίστοιχα. Πρωτεύουσα της Π.Ε. είναι η ομώνυμη πόλη της Πρέβεζας.

Η Π.Ε. Θεσπρωτίας καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της Περιφέρειας και έχει έκταση 1.515 τ. χλμ. Συνορεύει βορειοανατολικά με την Π.Ε. Ιωαννίνων νοτιοανατολικά με την Π.Ε. Πρεβέζης, βορειοδυτικά με την Αλβανία και νοτιοδυτικά βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος. Πρωτεύουσα της Π.Ε. είναι η Ηγουμενίτσα.

**ΠΙΝΑΚΑΣ 6-1: ΠΟΣΟΣΤΑ ΤΗΣ ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ**

	Ορεινές	Ημιορεινές	Πεδινές
Π.Ε. Άρτας	65,63%	10,59%	23,78%
Π.Ε. Θεσπρωτίας	66,50%	28,27%	5,23%
Π.Ε. Ιωαννίνων	85,28%	11,38%	3,34%
Π.Ε. Πρεβέζης	46,50%	20,73%	32,77%
Ήπειρος	74,27%	15,07%	10,66%
Ελλάδα	42,30%	28,88%	28,82%

Ορυκτός Πλούτος

Η Περιφέρεια Ηπείρου διαθέτει πλούσιους υπεδafικούς φυσικούς πόρους με σημαντικότερους τους εξής:

- Λατομικά ορυκτά
- Τύρφη-Λιγνίτης

Χρήσεις Γης

Όσον αφορά τις χρήσεις γης στην Ήπειρο παρατηρούμε ότι περίπου το μισό κατέχουν οι βοσκότοποι με 50,97%, ακολουθούν τα δάση με ποσοστό 26,23%, οι καλλιέργειες με 14,11% και οι υπόλοιπες εκτάσεις (ύδατα, οικισμοί, λοιπές εκτάσεις) με 10% περίπου.

Οι κύριες χρήσεις γης στην Ήπειρο ανά Π.Ε. καθώς και σε σχέση με ολόκληρη την Ελλάδα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6-2: ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΗΠΕΙΡΟΣ	ΕΛΛΑΔΑ
Καλλιέργειες	20,10%	13,83%	9,16%	29,66%	14,11%	29,90%
Βοσκότοποι	22,31%	72,62%	53,90%	51,29%	50,97%	39,82%
Δάση	39,97%	8,29%	29,82%	11,18%	26,23%	29,36%
Υδατα	7,98%	1,45%	2,14%	3,40%	3,23%	2,34%
Οικισμοί	6,34%	3,09%	3,30%	4,11%	3,81%	3,71%
Λοιπές εκτάσεις	3,30%	0,72%	1,66%	0,36%	1,65%	1,87%

Κλιματολογικές Συνθήκες – Κλίμα

Στο χώρο της Ηπείρου επικρατούν ποικίλες κλιματικές καταστάσεις με βασικά χαρακτηριστικά την αφθονία βροχών που αντικατοπτρίζεται από την πλούσια βλάστηση, την αυξημένη υγρασία κατά τους χειμερινούς μήνες και την ποικιλία των θερμοκρασιών μεταξύ πεδινών και ορεινών περιοχών. Το κλίμα στην περιοχή χαρακτηρίζεται κυρίως ως Ηπειρωτικό, ενώ σε συγκεκριμένες περιοχές είναι Ορεινό.

Οικοσυστήματα

Χερσαία Οικοσυστήματα

Η Ήπειρος είναι κατεξοχήν ορεινή περιοχή. Το 74,27% της έκτασής της αντιπροσωπεύει ορεινές περιοχές ενώ μόλις το 10,66% πεδινές και το 15,07% ημιορεινές.

Χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη μεγάλου αριθμού βουνών που σταδιακά καθώς κινούμαστε από το νότο προς το βορά είναι όλο και μεγαλύτερα τόσο σε ύψος όσο και σε έκταση.

Βλάστηση

Στην Ήπειρο, με μία υψομετρική διακύμανση 2600 περίπου μέτρων (0 κατώτερο, 2637μ ανώτερο υψόμετρο), ένα ποικίλο γεωμορφολογικό ανάγλυφο και έναν ιδιαίτερα έντονο διαμελισμό της ξηράς, αναπτύσσονται όλες οι ζώνες βλάστησης της Ελλάδας. Καθώς κινούμαστε από τα παράλια προς το εσωτερικό και από τα χαμηλότερα υψόμετρα προς τα υψηλότερα αναπτύσσονται οι ακόλουθες ζώνες βλάστησης:

- Μεσογειακή ζώνη βλάστησης
- Παραμεσογειακή ζώνη βλάστησης
- Ζώνη οξιάς και παραμεσογειακών ορεινών κωνοφόρων
- Ζώνη των ψυχρόβιων κωνοφόρων
- Εξωδασική ζώνη

Χλωρίδα και Πανίδα

Η χλωρίδα της Ηπείρου είναι συγγενής με αυτή των όμορων γεωγραφικά περιοχών. Τα σπανιότερα είδη βρίσκονται στις κορυφές των βουνών και σε απόκρημνες χαράδρες. Πολλά από αυτά τα είδη είναι ενδημικά της Ηπείρου ή ακόμη και ενδημικά ενός και μόνο βουνού της.

Δεν υπάρχει μια συνολική καταγραφή για την πανίδα της Ηπείρου. Υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία μόνο για μεμονωμένες περιοχές και κυρίως για εκείνες που έχουν ενταχθεί σε κάποιο καθεστώς προστασίας. Ενδεικτικά αναφέρουμε την παρουσία σε περιοχές της Ηπείρου των παρακάτω σπάνιων και προστατευόμενων ειδών:

αρκούδα (*Ursus arctos*), λύκος (*Canis lupus*), αγριόγιδο (*Rupicapra rupicapra*), ζαρκάδι (*Capreolus capreolus*), βίδρα (*Lutra lutra*), αργυροπελεκάνος (*Pelecanus onocrotalus*), χουλιανομούτα (*Platalea leucorodia*), αργυροτσικνιάς (*Egretta alba*), βαλτόπαπια (*Athya nyroca*), πορφυροτσικνιάς (*Ardea purpurea*), χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*), σπιζαετός (*Hieraetus fasciatus*), βασιλαετός (*Aquila heliaca*), όρνιο (*Gyps fulvus*), κικινέζι (*Falco naumani*) κ.ά.

Υδάτινα Οικοσυστήματα - Υδάτινοι Πόροι

Η Δυτική Ελλάδα και η Ήπειρος ειδικότερα, διακρίνονται από την παρουσία άφθονων ρεόντων και μη υδάτων. Τροφοδοτούνται ικανοποιητικά από τις συχνές βροχοπτώσεις διατηρώντας μία αξιοζήλευτη καθαρότητα νερών στη μεγάλη τους πλειοψηφία.

Λιμνοθάλασσες – Δέλτα ποταμών

Η συνεχής προσχλωσιγενής δράση του Αράχθου και του Λούρου, έχει σχηματίσει στη βόρεια πλευρά του Αμβρακικού κόλπου ένα εκτεταμένο σύστημα λιμνοθαλασσών (Λογαρού, Τσουκαλιό, Ροδιά) που αποτελούν ιδανικό βιότοπο για πολλά είδη ψαριών και πουλιών κάνοντας την περιοχή έναν από τους σημαντικότερους βιότοπους, όχι μόνο της Ελλάδας αλλά και ολόκληρης της Ευρώπης. Αξιόλογου ενδιαφέροντος είναι επίσης και η περιοχή στο δέλτα του Καλαμά.

Λίμνες – Έλη

Στην Ήπειρο υπάρχει μία μεγάλη φυσική λίμνη (Παμβώτιδα), δύο σημαντικές όσον αφορά την έκτασή τους μεγάλες τεχνητές λίμνες (ΥΗΕ Πηγών Αώου και ΥΗΕ Πουρναρίου), δύο μικρότερες τεχνητές το Πουρνάρι ΙΙ και του Λούρου και ορισμένες άλλες μικρότερες φυσικές όπως είναι του Ζηρού, η Ζαραβίνα, η Λιμνοπούλα, η Προντάνη και άλλες, μερικές από τις οποίες το καλοκαίρι στερεύουν. Ιδιαίτερο αισθητικό και οικοτουριστικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι φημισμένες αλτικές λίμνες της Βόρειας Πίνδου: η Δρακόλιμνη Τύμφης, η Δρακόλιμνη Σμόλικα, οι λίμνες του Γράμμου και οι Λίμνες της Φλέγγας. Ορισμένες από τις τελευταίες βρίσκονται εκτός Ηπείρου, πολύ κοντά όμως στα όριά της και προσεγγίζονται σχετικά εύκολα.

Ποταμοί

Πέντε είναι οι κύριοι ποταμοί που πηγάζουν στην Ήπειρο. Οι τέσσερις από αυτούς (Καλαμάς, Άραχθος, Λούρος, Αχέροντας) εκβάλλουν στα παράλια της Ηπείρου και ένας, ο Αώος, στην Αλβανία.

Σε σημαντικά τμήματα των ποταμών αυτών αναπτύσσεται πλούσια παραποτάμια βλάστηση.

Θαλάσσια Ύδατα

Η παράκτια θαλάσσια ζώνη της Ηπείρου έχει σημαντική οικολογική αξία, αλλά απουσιάζει μια συνολική μελέτη καταγραφής των ιδιοτεροτήτων της από περιβαλλοντικής άποψης.

Προστατευόμενες Περιοχές

Στην Περιφέρεια Ηπείρου υπάρχουν δύο από τους παλαιότερους και σημαντικότερους Εθνικούς Δρυμούς της χώρας, ο Ε.Δ. Βίκου Αώου (ΠΔ 213/1973 ΦΕΚ 198/Α/1973) και ο Ε.Δ. Πίνδου Βάλια- Κάλντα (ΒΔ 487/1966ΦΕΚ 120/Α/1966). Ο πρώτος περιέχεται εξ ολοκλήρου στην Ήπειρο (Π.Ε. Ιωαννίνων), ενώ ο δεύτερος μερικώς μια και το μεγαλύτερο τμήμα του ανήκει στη Δ. Μακεδονία (Π.Ε. Γρεβενών). Επίσης στην Περιφέρεια Ηπείρου υπάρχει ένας υγρότοπος διεθνούς σημασίας (Ramsar), ο Αμβρακικός κόλπος, δύο αισθητικά δάση (Ιωαννίνων & Μύτικα- Νικόπολης) και δύο Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης (ο πλάτανος του χωριού Λιά της Θεσπρωτίας και ο πλάτανος της Αρτας).

Ωστόσο με τα νέα δεδομένα για τις Προστατευόμενες Περιοχές, ειδικά στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000 και του Ν. 1650/86, στην Ήπειρο θεσμοθετήθηκαν την τελευταία δεκαετία οι ακόλουθες Π.Π.:

- Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου (Απόφαση 23069, ΦΕΚ 639/Δ/14.06.2005), Εθνικό Πάρκο Τζουμέρκων, Περιστερίου και χαράδρας Αράχθου (Διάταγμα, ΦΕΚ 49/Δ/12.02.2009),
- Περιοχή Οικοανάπτυξης Λίμνης Παμβώτιδας (Απόφαση 22943/03 649/Δ/25-06-03 Τροποποίηση Απόφαση 46003/03 1250/Δ/26-11-03),
- Προστατευόμενη περιοχή Χερσαίων, υδάτινων και θαλάσσιων περιοχών των Στενών και εκβολών των ποταμών Αχέροντα και Καλαμά και του Έλους Καλοδικίου (Απόφαση 36427/09, 396/Δ/17-09-09),
- Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού (Απόφαση 11989, ΦΕΚ 123/Δ/21.03.2008).

Οι παραπάνω Π.Π. υποδιαιρούνται σε διάφορες ζώνες διαβαθμισμένης σημαντικότητας και για κάθε μία από αυτές ισχύουν συγκεκριμένοι όροι και περιορισμοί. Για κάθε μία από τις παραπάνω περιοχές έχει συσταθεί και λειτουργεί Φορέας Διαχείρισης και στους περισσότερους από αυτούς έχει προσληφθεί προσωπικό.

Το Δίκτυο Natura 2000 είναι ένα Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο περιοχών, και αποτελείται από δύο κατηγορίες περιοχών: Τις «Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)»

(Special Protection Areas - SPA) για την Ορνιθοπανίδα, όπως ορίζονται στην Οδηγία 79/409/ΕΚ, και τους «Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ)» (Sites of Community Importance – SCI) όπως ορίζονται στην Οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Για τον προσδιορισμό των ΤΚΣ λαμβάνονται υπόψη οι τύποι οικοτόπων και τα είδη των Παραρτημάτων I και II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ καθώς και τα κριτήρια του Παραρτήματος III αυτής. Οι ΖΕΠ, μετά τον χαρακτηρισμό τους από τα Κράτη Μέλη, εντάσσονται αυτόματα στο Δίκτυο Natura 2000, και η διαχείρισή τους ακολουθεί τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2, 3, 4 της Οδηγίας 92/43/ΕΚ και τις διατάξεις του άρθρου 4 της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ. Αντίθετα, για την ένταξη των ΤΚΣ πραγματοποιείται επιστημονική αξιολόγηση και διαπραγμάτευση μεταξύ των Κρατών Μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με τα αποτελέσματα των κατά οικολογική ενότητα Βιογεωγραφικών Σεμιναρίων. Οι ΤΚΣ υπόκεινται στις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 2, 3, 4 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ.

Σήμερα στην Περιφέρεια Ηπείρου υπάρχουν 31 περιοχές του δικτύου Φύση (Natura) 2000, (4 στην ΠΕ Άρτας, 9 στην ΠΕ Θεσπρωτίας, 16 στην ΠΕ Ιωαννίνων και 2 στην ΠΕ Πρέβεζας), οι οποίες είναι οι παρακάτω:

ΠΙΝΑΚΑΣ 6-3: ΠΕΡΙΟΧΕΣ NATURA 2000

	ΚΩΔΙΚΟΣ		ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΕΚΤΑΣΗ (ha)	
Π.Ε. ΑΡΤΑΣ					
1	GR2110001	SCI	ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΔΕΛΤΑ ΛΟΥΡΟΥ ΚΑΙ ΑΡΑΧΤΗΘΟΥ (ΡΕΤΡΑ, ΜΥΤΙΚΑΣ, ΕΒΡΥΤΕΡΙ ΠΕΡΙΟΧΗ)	28787,56	
2	GR2110002	SCI	ΟΡΙ ΑΘΑΜΑΝΟΝ (ΝΕΡΑΙΔΑ)	18695,33	
3	GR2110004	SPA	ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΤΑΦΟΥΡΚΟ ΚΑΙ ΚΟΡΑΚΟΝΙΣΙΑ	23010,75	
4	GR2110006	SPA	ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΧΕΛΟΟΥ ΚΑΙ ΟΡΙ ΒΑΛΤΟΥ	46737,83	
				117231,47	
Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ					
5	GR2120001	SCI	ΕΚΒΟΛΕΣ (ΔΕΛΤΑ) ΚΑΛΑΜΑ	8531,43	
6	GR2120002	SCI	ΕΛΟΣ ΚΑΛΟΔΙΚΙ	786,78	
7	GR2120003	SCI	ΛΙΜΝΙ ΛΙΜΝΟΠΟΥΛΑ	579,5	
8	GR2120004	SCI	ΣΤΕΝΑ ΚΑΛΑΜΑ	1820,3	
9	GR2120005	SPA	ΥΓΡΟΤΟΠΟΣ ΕΚΒΟΛΟΝ ΚΑΛΑΜΑ ΚΑΙ ΝΙΣΟΣ ΠΡΑΣΟΥΔΙ	8541,93	
10	GR2120006	SPA	ΕΛΙ ΚΑΛΟΔΙΚΙ, ΜΑΡΓΑΡΙΤΙ, ΚΑΡΤΕΡΙ ΚΑΙ ΛΙΜΝΙ ΠΡΟΝΤΑΝΙ	1807,98	
11	GR2120007	SPA	ΣΤΕΝΑ ΠΑΡΑΚΑΛΑΜΟΥ	3482,75	

	ΚΩΔΙΚΟΣ		ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΕΚΤΑΣΗ (ha)	
12	GR2120008	SPA	ORI PARAMYTHIAS, STENA KALAMA KAI STENA ACHERONTA	11691,56	
13	GR2120009	SPA	ORI TSAMANTA, FILIATON, FARMAKOVOUNI, MEGALI RACHI	19854,15	
				291559,32	
Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ					
14	GR2130001	SCI	ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ ΒΙΚΟΥ - ΑΟΟΥ	12794,25	
15	GR2130002	SCI-SPA	KORYFES OROUS SMOLIKAS	19975,72	
16	GR2130004	SCI	KENTRIKO TMIMA ZAGORIOU	33114,95	
17	GR2130005	SCI-SPA	LIMNI IOANNINON	2690,13	
18	GR2130006	SCI	PERIOCHI METSOVOU (ANILIO - KATARA)	7328,82	
19	GR2130007	SCI-SPA	OROS LAKMOS (PERISTERI)	20123,52	
20	GR2130008	SCI	OROS MITSIKELI	8435,99	
21	GR2130009	SPA	OROS TYMFI (GKAMILA)	27416,44	
22	GR2130010	SPA	OROS DOUSKON, ORAIOKASTRO, DASOS MEROPIS, KOILADA GORMOU, LIMNI DELVINAKIOU	17409,73	
23	GR2130011	SPA	KENTRIKO ZAGORI KAI ANATOLIKO TMIMA OROUS MITSIKELI	53407,84	
24	GR2130012	SPA	EVRYTERI PERIOCHI POLIS IOANNINON	22459,67	
25	GR2130013	SPA	EVRYTERI PERIOCHI ATHAMANIKON OREON	65236,53	
26	GR1310001	SCI	VASILITSA	8012,78	ΤΜΗΜΑ
27	GR1310002	SPA	VALIA KALNTA KAI TECHNITI LIMNI AOOU	14660,48	ΤΜΗΜΑ
28	GR1310003	SCI	ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ ΠΙΝΔΟΥ (VALIA KALNTA) - EVRYTERI PERIOCHI	6838,25	ΤΜΗΜΑ
29	GR1320002	SCI-SPA	KORYFES OROUS GRAMMOS	34357,03	ΤΜΗΜΑ
				354262,13	
ΠΕ ΠΡΕΒΕΖΑΣ					
30	GR2140001	SCI	EKVOLES ACHERONTA (APO GLOSSA EOS ALONAKI) KAI STENA ACHERONTA	4627,67	
31	GR2140003	SCI	PARAKTIA THALASSIA ZONI APO PARGA EOS AKROTIRIO AGIOS THOMAS (PREVEZA), AKR. KELADIO - AG. THOMAS	1529,16	
				6156,83	
			ΣΥΝΟΛΟ	769209,8	

Καταφύγια Άγριας Ζωής

Στην Ήπειρο υπάρχουν 34 Καταφύγια Άγριας Ζωής (7 στην Π.Ε. Άρτας, 8 στην Π.Ε. Θεσπρωτίας, 14 στην Π.Ε. Ιωαννίνων και 5 στην Π.Ε. Πρέβεζας) και 19 επιπλέον περιοχές στις οποίες ισχύει απαγόρευση του κυνηγιού για μια συγκεκριμένη χρονική

περίοδο. Τα όρια των Καταφυγίων Άγριας Ζωής και των περιοχών απαγόρευσης του κυνηγιού μπορούν να αλλάξουν και κατά συνέπεια να αλλάξει και η έκτασή τους.

Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους

Ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους έχουν επίσης χαρακτηριστεί (ή προταθεί να χαρακτηρισθούν) 45 περιοχές στην Ήπειρο (3 στην ΠΕ Άρτας, 10 στην ΠΕ Θεσπρωτίας, 24 στην ΠΕ Ιωαννίνων και 7 στην ΠΕ Πρέβεζας).

Υγρότοποι Διεθνούς Σημασίας- Περιοχές RAMSAR

Η Σύμβαση Ραμσάρ επικυρώθηκε με το ΝΔ 191/74 (ΦΕΚ 350/Α/1974) «Περί κυρώσεως της Σύμβασης Ραμσάρ» και οι τροποποιήσεις της με τον Ν.1950/91 (ΦΕΚ 84/Α/1991) «Περί κυρώσεως των τροποποιήσεων της Σύμβασης Ραμσάρ». Το σύμπλεγμα υγροτόπων του Αμβρακικού κόλπου ανήκει στο δίκτυο των υγροτόπων διεθνούς σημασίας Ramsar.

Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης

Από τα 51 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης της χώρας μας, στην Ήπειρο υπάρχουν μόνο δύο: ο πλάτανος στο χωριό Λιά Θεσπρωτίας (ΦΕΚ 173/Β/1981) και ο πλάτανος στο γεφύρι της Άρτας (ΦΕΚ 1113/Β/1976).

Αισθητικά δάση

Από τα 19 Αισθητικά δάση της χώρας μας, στην Ήπειρο υπάρχουν μόνο δύο, το Περιαστικό Δάσος Ιωαννίνων (ΦΕΚ 306/ΤΑ/1976) και το περιαστικό Δάσος Νικοπόλεως- Μύτικα-Πρέβεζας (183/Δ/1977), τα οποία έχουν έκταση 86 και 66 εκτάρια αντίστοιχα.

Ειδικά Προστατευόμενες Περιοχές σύμφωνα με το Πρωτόκολλο 4 της Σύμβασης της Βαρκελώνης

Στην κατηγορία αυτή υπάρχει μόνο μία περιοχή : το Αισθητικό Δάσος Νικοπόλεως – Μύτικα (66 εκτάρια).

Βιογενετικά Αποθέματα

Στην κατηγορία αυτή υπάρχει μόνο μία περιοχή: ο πυρήνας του Εθνικού Δρυμού Πίνδου- Βάλια Κάλντα (3393 εκτάρια), τμήμα του οποίου περιέχεται στην Π.Ε. Ιωαννίνων.

6.2. Πολιτιστικό Περιβάλλον

Παραδοσιακοί – Ιστορικοί Οικισμοί

ΠΙΝΑΚΑΣ 6–4: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΕΝΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Δήμος	Οικισμοί	Δήμος	Οικισμοί
Δήμος Ζαγορίου	Άνω Πεδινά	Δήμος Βορείων Τζουμέρκων	Ραφταναίοι
	Αρίστη		Σιράκο
	Βίκος		Καλαρίτες
	Βίτσα	Δήμος Πωγωνίου	Δολό
	Δίκορφο	Δήμος Κόνιτσας	Γαναδιό
	Δίλοφο	Δήμος Μετσόβου	Μέτσοβο
	Ελάτη		
	Ελαφότοπος		
	Κάτω Πεδινά		
	Μανασσής		
	Μονοδένδρι		
	Καλουτάς		
	Βραδέτο		
	Καπέσοβο		
	Κήπτοι		
	Κουκούλι		
	Νεγάδες		
	Σκαμνέλι		
	Τσεπέλοβο		
	Φραγκάδες		
Πάπιγκο			
Μικρό Πάπιγκο			

ΠΙΝΑΚΑΣ 6-5: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΕΝΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

Δήμος	Οικισμοί	Δήμος	Οικισμοί
Δήμος Φιλιατών	Γιρομέρι	Δήμος Ηγουμενίτσας	Μαργαρίτι
	Καμίτσανη		Βραχωνάς
	Πλαίσιο	Δήμος Σουλίου	Παραμιθιά
	Φοινίκι		Σούλι
	Φανερωμένη		
	Σαγιάδα		
	Σίδερη		
	Λιόψη		
	Τσαμαντάς		
	Βαβούρι		
	Πολύδροσο (Βλαχώρι)		

ΠΙΝΑΚΑΣ 6-6: ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ

Δήμος	Οικισμοί	Δήμος	Οικισμοί
Δήμος Πρέβεζας	Τμήμα πόλης	Δήμος Πάργας	Χρυσογιάλι Πάργας
	Πρέβεζας (Σαϊτάν παζαρ)		Αγιά Πάργας

ΠΙΝΑΚΑΣ 6-7: ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ

Δήμος	Οικισμοί	Δήμος	Οικισμοί
Δήμος Κεντρικών Τζουμέρκων	Βουργαρέλι	Δήμος Νικολάου	Πέτα
	Αγναντα	Σκουφά	Κομπότι
	Καταρράκτης		
Δήμος Αρταίων	Τμήμα πόλης Άρτας		

Ιστορικοί – Πολιτιστικοί Πόροι

Ανάμεσα στα τοπία φυσικού κάλους, βρίσκονται διάσπαρτα τα ιστορικά και πολιτιστικά μνημεία, στοιχεία της ανθρώπινης παρέμβασης, τα οποία η ανθρώπινη δεξιότητα συνταίριαξε με την φύση και που αποτελούν μαρτυρίες των δραστηριοτήτων και του χαρακτήρα των κατοίκων της περιοχής από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Κυρίως συναντά κανείς γεφύρια, πέτρινα κτίσματα, νερόμυλους, βρύσες, αρχοντικά οικήματα, μοναστήρια, εκκλησίες και πολλούς αρχαιολογικούς

χώρους, με σημαντικότερα το αρχαίο μαντείο της Δωδώνης, την αρχαία Νικόπολη, το Νεκρομαντείο και πολλά άλλα.

6.3. Χωροταξία

Χωροταξικός Σχεδιασμός

Ο χωροταξικός σχεδιασμός είναι το βασικό εργαλείο για την ολοκληρωμένη χωρική οργάνωση και αιφορική ανάπτυξη μιας περιοχής, καθώς προωθεί ισόρροπα την κοινωνική και οικονομική συνοχή, την ανταγωνιστικότητα και την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Ο Ν. 2742/99 καθορίζει ένα συστηματικό πλαίσιο διαμόρφωσης του χωροταξικού σχεδιασμού, για όλη την επικράτεια, το οποίο στηρίζεται σε τρία επίπεδα. Στο ανώτατο επίπεδο εντάσσεται το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α), που αφορά τη μακροπρόθεσμη χωρική ανάπτυξη του εθνικού χώρου και έχει θεσμοθετηθεί το 2008 (ΦΕΚ 128 Α/03.07.2008).

Το δεύτερο επίπεδο αφορά τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α), με τα οποία εξειδικεύονται ή και συμπληρώνονται οι κατευθύνσεις του Γενικού Πλαισίου και αφορά ιδίως α) ορισμένους τομείς ή κλάδους παραγωγικών δραστηριοτήτων εθνικής σημασίας (βιομηχανία, τουρισμός κλπ) και β) ορισμένες ειδικές περιοχές του εθνικού χώρου (παράκτιες, νησιώτικες, ορεινές κλπ). Μέχρι σήμερα έχουν θεσμοθετηθεί:

- Το Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α για τον Τουρισμό (ΦΕΚ 1138 Β/11.06.2009)
- Το Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α για την Βιομηχανία (ΦΕΚ 151 ΑΑΠ/13.04.2009)
- Το Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464 Β/03.12.2008)
- Το Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α των Καταστημάτων Κράτησης (ΦΕΚ 1575 Β/28.11.2001)

Το τρίτο επίπεδο αφορά τα Περιφερειακά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΣΧΑΑ), που καταρτίζονται για κάθε περιφέρεια της χώρας και καταρτίζονται για κάθε περιφέρεια της χώρας. Σ' αυτά προσδιορίζονται, με προοπτική 15 ετών οι βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές επιλογές για την ολοκληρωμένη και αιφόρο ανάπτυξη του χώρου σε επίπεδο περιφέρειας.

Περαιτέρω, τα ΠΠΣΧΑΑ αποτελούν τη βάση αναφοράς για τον συντονισμό και την εναρμόνιση των επί μέρους πολιτικών, προγραμμάτων και επενδυτικών σχεδίων του κράτους, των δημοσίων οργανισμών και επιχειρήσεων και των οργανισμών τοπικής

αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη συνοχή και ανάπτυξη του περιφερειακού χώρου.

Το «ΠΠΣΧΑΑ Ηπείρου» εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. πρωτ. 25301/2003 Απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ 1451 Β' /06.10.2003).

Πολεοδομικός Σχεδιασμός

Ο Πολεοδομικός Σχεδιασμός σήμερα ρυθμίζεται, βασικά, από τον Νόμο 2508/97 για την Βιώσιμη Οικιστική Ανάπτυξη.

Η καινοτομία του Ν. 2508/97 ήταν ότι καθιέρωσε ρητά δύο επίπεδα Πολεοδομικού Σχεδιασμού:

1. Το πρώτο επίπεδο, στο οποίο ανήκουν δύο ειδών εργαλεία στρατηγικού Πολεοδομικού Σχεδιασμού:

- Τα Ρυθμιστικά Σχέδια και Προγράμματα Προστασίας Περιβάλλοντος, τα οποία αποτελούν επιτελικά σχέδια που στοχεύουν στην οικιστική οργάνωση, την προστασία του περιβάλλοντος και τη γενικότερη ανάπτυξη των ευρύτερων περιοχών των μεγάλων αστικών κέντρων της χώρας.

Για την Ήπειρο έχει εκπονηθεί η μελέτη του Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προγράμματος Προστασίας περιβάλλοντος Ιωαννίνων

- Τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ) και τα Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ) που εκπονούνται στα διοικητικά όρια των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ.

Έχουν εκπονηθεί 30 μελέτες ΓΠΣ-ΣΧΟΟΑΠ σε ΟΤΑ της Περιφέρειας Ηπείρου εκ των οποίων έχουν θεσμοθετηθεί οι 9.

2. Το δεύτερο επίπεδο, το οποίο αποτελεί την εξειδίκευση και εφαρμογή του πρώτου επιπέδου, περιλαμβάνει :

- Τις κάθε είδους Πολεοδομικές Μελέτες (ΠΜ), όπως μελέτες επεκτάσεων πόλεων ή οικισμών, μελέτες αναθεωρήσεων ρυμοτομικών σχεδίων, μελέτες Ειδικά Ρυθμιζόμενης Πολεοδόμησης (ΠΕΡΠΟ), μελέτες άλλων πολεοδομούμενων περιοχών (όπως παραγωγικών πάρκων κλπ) καθώς και μελέτες Αναπλάσεων ή άλλες ειδικές πολεοδομικές μελέτες.
- Τις Πράξεις Εφαρμογής, δηλαδή την υλοποίηση της πολεοδομικής μελέτης στο έδαφος.

Ζητήματα Χωροταξικού - Πολεοδομικού Σχεδιασμού

Άμεση έναρξη διαδικασίας για την αναθεώρηση - επικαιροποίηση του ΠΠΣΧΑΑ Ηπείρου δεδομένου ότι συντάχθηκε περίπου μία πενταετία πριν τη σύνταξη του Γενικού και των Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού, με αποτέλεσμα να περιέχει ελλείψεις ή και αντιφάσεις σε σχέση με τον ιεραρχικά ανώτερο επιπέδου σχεδιασμό. Επίσης δεν λαμβάνει υπόψη τους το πλέον σημαντικό εργαλείο χρηματοδότησης της περιφερειακής ανάπτυξης στη χώρα, δηλαδή το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ), το οποίο, ελλείπει άλλου εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος, επέχει στην παρούσα συγκυρία θέση εθνικού αναπτυξιακού σχεδίου για την περίοδο 2007-2013.

1. Ενεργοποίηση των χωροταξικών εργαλείων εφαρμογής (Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων – ΠΟΑΠΔ, Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων – ΠΕΧΠ, Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων – ΣΟΑΠ) με πρώτο βήμα την έκδοση των αναγκαίων κανονιστικών πράξεων και δεύτερο βήμα τη διαμόρφωση ενός προγράμματος προώθησης σχετικών μελετών και την εφαρμογή του.
2. Θεσμοθέτηση του Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προγράμματος Προστασίας Περιβάλλοντος Ιωαννίνων.
3. Θεσμοθέτηση των υπόλοιπων ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ των ΟΤΑ της Περιφέρειας Ηπείρου.

7. Υποδομές

7.1. Τεχνική Υποδομή

Οδικό Δίκτυο – Υποδομές μεταφορών

Χαρακτηριστικό της Περιφέρειας Ηπείρου είναι η χαμηλή πυκνότητα του πληθυσμού η οποία, σε συνδυασμό με την ορεινή χαρακτήρα της Περιφέρειας δημιούργησαν συνθήκες απομόνωσης από τα αστικά κέντρα. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 65% του εθνικού οδικού δικτύου (μήκους 740 χλμ.) έχει ορεινή χάραξη, ενώ ακόμη υψηλότερο είναι το ποσοστό του επαρχιακού οδικού δικτύου (μήκους 2.240 χλμ.) με ορεινή χάραξη. Σήμερα η κατάσταση του οδικού δικτύου έχει βελτιωθεί σημαντικά. Η κατασκευή της Εγνατίας οδού, η ζεύξη Ρίου-Αντιρρίου και η κατασκευή του νέου Λιμένα Ηγουμενίτσας αποτελούν έργα τα οποία ενισχύουν τον Δυτικό Άξονα και αναδεικνύουν την Ήπειρο σε βασικό κόμβο των διευρωπαϊκών δικτύων στην Ανατολική και Δυτική Μεσόγειο.

Εθνικό δίκτυο

Στην περιοχή των Π.Ε. Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας διέρχονται δύο βασικοί οδικοί άξονες που συνδέουν τα αστικά και ημιαστικά κέντρα των Π.Ε. με το νότιο τμήμα της Περιφέρειας και την υπόλοιπη Ελλάδα. Ο πρώτος οδικός άξονας διασχίζει την περιοχή από βορά προς νότο και αποτελείται από τις εθνικές οδούς Ιωαννίνων - Κοζάνης και Ιωαννίνων - Αθηνών ενώ ο άλλος οδικός άξονας είναι η Εγνατία οδός, η οποία ξεκινάει από την Ηγουμενίτσα, διέρχεται από τη Θεσπρωτία και την Π.Ε. Ιωαννίνων, καταλήγει στο Μέτσοβο και από συνεχίζει στη Θεσσαλία, τη Μακεδονία και τη Θράκη. Υπάρχει βέβαια και ο παλαιότερος οδικός άξονας Ηγουμενίτσας Τρικάλων, ο οποίος μετά την ολοκλήρωση της Εγνατίας οδού εξυπηρετεί τις τοπικές μετακινήσεις των κατοίκων.

Ένας επιπλέον σημαντικός οδικός άξονας, ξεκινά από την Ηγουμενίτσα και εξυπηρετώντας όλες τις παράλιες περιοχές της Περιφέρειας καταλήγει στη Πρέβεζα, απ' όπου μέσω της υποθαλάσσιας Ζεύξης Πρέβεζας - Ακτίου εξυπηρετεί τη σύνδεση με την Νοτιοδυτική και νότια Ελλάδα.

Επίσης η οδός Ηγουμενίτσας - Σαγιάδας εξυπηρετεί τη σύνδεση της χώρας με την Αλβανία.

Στην Π.Ε. Άρτας έχει κατασκευαστεί ένα μικρό τμήμα της Ιόνιας οδού περιφερειακά της πόλης της Άρτας.

Επαρχιακό Δίκτυο

- Το επαρχιακό δίκτυο για τη Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων καθορίστηκε στο ΦΕΚ/Δ/96/13-2-2006.

- Το επαρχιακό δίκτυο για τις Περιφερειακές Ενότητες Πρέβεζας, Άρτας και Θεσπρωτίας καθορίστηκε στα ΦΕΚ/Α/47/8-2-1956, ΦΕΚ/Β/293/17-4-1995 και ΦΕΚ/Β/2227/20-11-2007.

Επιβατικές οδικές μετακινήσεις – Σιδηροδρομικό δίκτυο

Το μεγαλύτερο κομμάτι των επιβατικών μετακινήσεων είναι χερσαίες και γίνονται με δημόσια μεταφορικά οχήματα (ΚΤΕΛ, ΤΑΞΙ).

Δεν υπάρχει σιδηροδρομικό δίκτυο στην Περιφέρεια Ηπείρου. Η απουσία του σιδηρόδρομου σε συνδυασμό με την ανεπάρκεια του υφιστάμενου οδικού δικτύου συμβάλει στην υστέρηση της Περιφέρειας στον τομέα των μεταφορών.

Λιμάνια και θαλάσσιες μεταφορές

Τα σημαντικότερα λιμάνια της ευρύτερης περιοχής, είναι της Ηγουμενίτσας και της Πρέβεζας.

Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας είναι εθνικής σημασίας και ένας από τα σημαντικότερα λιμάνια της χώρας. Έχει αξιόλογη επιβατική και διερχόμενη εμπορευματική κίνηση. Το λιμάνι βρίσκεται στο βόριο άκρο της Ηπείρου και είναι φυσικό.

Το λιμάνι της Πρέβεζας είναι εμπορικού χαρακτήρα, αλλά φιλοξενεί και σημαντικό αριθμό τουριστικών σκαφών. Μετά την ζεύξη του Ακτίου το λιμάνι χρησιμοποιείται και ως μαρίνα που εξυπηρετεί τουριστικούς σκοπούς. Επισημαίνεται ότι το λιμάνι είναι φυσικό και η λεκάνη του είναι στον Αμβρακικό κόλπο.

Αεροδρόμια και αεροπορικές μεταφορές

Οι αεροπορικές μεταφορές στην ευρύτερη περιοχή εκτελούνται κυρίως από το αεροδρόμιο των Ιωαννίνων και το αεροδρόμιο του Ακτίου.

Ο αερολιμένας των Ιωαννίνων λειτουργεί με εθνικές πτήσεις (Ιωάννινα – Αθήνα) και παρουσιάζει αυξανόμενη συνολική μέση πληρότητα των αεροσκαφών κατά την τελευταία τριετία (περίπου 80%).

Το επίπεδο των υποδομών στο αεροδρόμιο Ιωαννίνων δυσχεραίνει την επίτευξη του σημαντικού περιφερειακού και διαπεριφερειακού ρόλου που δύναται να διαδραματίσει, ενώ η δόμηση της περιβάλλουσας στο αεροδρόμιο περιοχής, περιορίζει τις δυνατότητες επέκτασής του.

Οι περιοχές της Πρέβεζας και της Άρτας εξυπηρετούνται κυρίως από το αεροδρόμιο του Ακτίου. Η κίνηση του αεροδρομίου όσον αφορά τις πτήσεις εσωτερικού είναι χαμηλή. Αξιόλογη κίνηση παρουσιάζεται στο Άκτιο κατά τους θερινούς μήνες από έκτακτες πτήσεις με τουρίστες για Λευκάδα και Πρέβεζα, ιδιαίτερα από το εξωτερικό.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται στοιχεία της επιβατικής και εμπορικής κίνησης στα δύο αεροδρόμια:

ΠΙΝΑΚΑΣ 7-1: ΕΠΙΒΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΩΝ

ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ	ΠΤΗΣΕΙΣ	ΕΠΙΒΑΤΕΣ (χιλιάδες)		ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ (τόνοι)
	ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΑΦΙΞΕΙΣ	ΕΠΙΒΙΒΑΣΘΕΝΤΕΣ	ΑΠΟΒΙΒΑΣΘΕΝΤΕΣ	ΦΟΡΤΩΘΕΝΤΑ ΕΚΦΟΡΤΩΘΕΝΤΑ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	2.308	70	71	11
ΑΚΤΙΟΥ	3.260	162	159	1

ΠΗΓΗ: ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

7.2. Ενεργειακή υποδομή – Ήπιες Μορφές Ενέργειας

Το εθνικό δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας εκτείνεται σε όλη την περιοχή. Αποτελείται από δίκτυο υψηλής, μέσης και χαμηλής τάσης. Η ενέργεια που διανέμεται παράγεται από τους σταθμούς που λειτουργούν στην Περιφέρεια.

Οι λειτουργούντες σήμερα υδροηλεκτρικοί σταθμοί στην Περιφέρεια Ηπείρου είναι οι παρακάτω:

- Υδροηλεκτρικός σταθμός Λούρου (Π.Ε. Πρέβεζας)
- Υδροηλεκτρικός σταθμός Πουρναρίου Ι (Π.Ε. Άρτας).
- Υδροηλεκτρικός σταθμός Μετσοβίτικος ΙΙ (Π.Ε. Ιωαννίνων)
- Υδροηλεκτρικός σταθμός Αώου (Π.Ε. Ιωαννίνων)
- Υπό κατασκευή υδροηλεκτρικός σταθμός Πουρναρίου ΙΙ (Π.Ε. Άρτας).

Επίσης στην Περιφέρεια λειτουργούν και ιδιωτικοί υδροηλεκτρικοί σταθμοί, ενδεικτικά αναφέρουμε τρεις στο Μέτσοβο, δύο στην Παλιουρή και ένας στην Ηγουμενίτσα.

7.3. Εκπαίδευση

Στον παρακάτω πίνακα καταγράφεται ο αριθμός των σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην περιφέρεια Ηπείρου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7-2: ΣΧΟΛΕΙΑ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΟΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

	Νηπιαγωγεία	Δημοτικά	Γυμνάσια	Λύκεια	Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.	ΕΠΑ.Λ	ΕΠΑ.Σ	Σ.Ε.Κ.
Περιφερειακή Ενότητα Άρτας								
Δήμος Άρτας	39	33	12	6	1	3	1	1
Δήμος Γεωργίου Καραϊσκάκη	7	9	3	2	0	0	0	0
Δήμος Κεντρικών Τζουμέρκων	4	9	2	1	0	0	0	0
Δήμος Νικολάου Σκουφά	12	12	3	2	0	0	0	0
Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας								
Δήμος Ηγουμενίτσας	26	14	8	4	0	1	1	1
Δήμος Σουλίου	12	8	4	1	1	1	0	0
Δήμος Φιλιππών	10	7	1	1	0	1	0	0
Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων								
Δήμος Βορείων Τζουμέρκων	4	5	1	0	0	0	0	0
Δήμος Δωδώνης	8	10	3	0	0	0	0	0
Δήμος Ζαγορίου	4	6	2	0	0	0	0	0
Δήμος Ζίτσας	11	12	4	1	0	1	0	0
Δήμος Ιωαννιτών	80	69	27	13	1	4	1	2
Δήμος Κόνιτσας	5	5	1	1	0	1	0	0
Δήμος Μετσόβου	9	9	2	1	0	1	0	0
Δήμος Πωγωνίου	5	7	5	2	0	0	0	0
Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας								
Δήμος Ζηρού	14	15	5	3	0	1	0	0
Δήμος Πάργας	14	12	3	2	1	1	0	0
Δήμος Πρέβεζας	27	18	8	4	0	1	1	1

Πηγή: Περιφερειακή Διεύθυνση Α/βάθμιας και Β/βάθμιας εκπαίδευσης Ηπείρου

7.4. Υγεία

Στο πίνακα που ακολουθεί περιγράφονται συγκεντρωτικά οι δομές υγείας στην Περιφέρεια:

ΠΙΝΑΚΑΣ 7-3: ΔΟΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

	Νοσοκομεία	Κέντρα Υγείας	Περιφερειακά Ιατρεία υπαγόμενα στα Κέντρα Υγείας
Περιφερειακή Ενότητα Άρτας			
Άρτα	1		
Άγναντα		1	4
Άνω Καλεντίνη		1	18
Βουργαρέλι		1	7
Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας			
Φιλιάτες	1		11
Παραμυθιά		1	8
Ηγουμενίτσα		1	7
Μαργαρίτι		1	2
Περιφερειακή Ενότητα Ιωαννίνων			
Ιωάννινα	2		
Κόνιτσα		1	9
Δελβινάκι		1	16
Βροσύνα		1	15
Δερβίζιανα		1	9
Πράμαντα		1	10
Μέτσοβο		1	7
Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας			
Πρέβεζα	1		
Πάργα		1	
Καναλλάκι		1	5
Φιλιππιάδα		1	2
Θεσπρωτικό		1	6

Πηγή: 6^η ΥΠΕ

7.5. Κοινωνικές Υπηρεσίες

Σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου λειτουργούν Κ.Α.Π.Η., Κ.Η.Φ.Η. Κ.Δ.Α.Π. υπηρεσίες φροντίδας στο σπίτι (Βοήθεια στο σπίτι), υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας κ.λπ. βιβλιοθήκες, πολιτιστικά κέντρα, αίθουσες πολιτιστικών εκδηλώσεων κ.λπ.

Ειδικά στον τομέα της κοινωνικής μέριμνας λειτουργούν:

- παράρτημα της ΕΛΕΠΑΠ,
- δομές του ΟΚΑΝΑ με συμβουλευτικό ρόλο στην απεξάρτηση,
- Μ.Κ.Ο. (Ε.Ψ.Ε.Π. ΚΕ.ΠΡΟ.ΝΑΠ. κ.λπ.),
- γηροκομεία, και εξειδικευμένα κέντρα για άτομα με ειδικές ανάγκες κατά περίπτωση, όπως το «Ίδρυμα Νεομάρτυς Γεώργιος».

Αναμένεται επίσης να λειτουργήσει σύντομα Μονάδα Σχεδιασμένης Χρήσης στο Νοσοκομείο Χατζηκώστα.

Τέλος σε πολλές περιοχές τις Περιφέρειας λειτουργούν τοπικοί - πολιτιστικοί σύλλογοι, ο οποίοι οργανώνουν εκδηλώσεις τοπικού κυρίως χαρακτήρα.

Εκτός των εδρών των Π.Ε., σε πολλές άλλες περιοχές της Περιφέρειας Ηπείρου λειτουργούν Αστυνομικά και Πυροσβεστικά τμήματα.

7.6. Ύδρευση - Αποχέτευση

Για την ύδρευση των Δημοτικών και Τοπικών Διαμερισμάτων υπάρχουν οι Υδρευτικοί Σύνδεσμοι και δίκτυα ύδρευσης που εξυπηρετούν τις ανάγκες του πληθυσμού. Τα βασικότερα προβλήματα των δικτύων ύδρευσης είναι:

- Παλαιότητα σημαντικών τμημάτων
- Ανάγκες επέκτασης
- Ανεπάρκεια δεξαμενών
- Βελτίωση δικτύων
- Βελτίωση αντλιοστασίων

Σε ό,τι αφορά τις υποδομές αποχέτευσης της Περιφέρειας, οργανωμένα αποχετευτικά δίκτυα αναπτύσσονται σταδιακά μόνο στα μεγάλα αστικά κέντρα, ενώ στους υπόλοιπους οικισμούς, η διαχείριση των λυμάτων γίνεται με σηπτικούς ή απορροφητικούς βόθρους.

7.7. Θεσμικό Περιβάλλον - Διοικητική Οργάνωση

Η Διοικητική Οργάνωση της Περιφέρειας Ηπείρου καθορίζεται από το Προεδρικό Διάταγμα 140, ΦΕΚ Α/233/27-12-2010.

Προσωπικό

Οι θέσεις στο Φορέα κατανέμονται σε θέσεις μονίμων υπαλλήλων, θέσεις υπαλλήλων ΙΔΑΧ και ειδικές θέσεις στο Φορέα, όπως φαίνονται στους παρακάτω πίνακες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7-4: ΘΕΣΕΙΣ ΜΟΝΙΜΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Κλάδος	Προβλ. θέσεις	Κατειλημμένες μόνιμες οργανικές θέσεις	Προσωποπαγείς θέσεις
ΠΕ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ	1	1	0
ΠΕ ΒΙΟΛΟΓΩΝ - ΙΧΘΥΟΛΟΓΩΝ	4	4	0
ΠΕ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ	148	126	2
ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	119	94	15
ΠΕ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	1	1	0
ΠΕ ΙΑΤΡΩΝ	4	4	0
ΠΕ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	1	1	0
ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	103	89	22
ΠΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	8	8	2
ΠΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	11	8	0
ΠΕ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	7	7	0
ΠΕ ΧΗΜΙΚΩΝ	1	1	0
ΤΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	23	19	2
ΠΕ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ	1	0	0
ΤΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	44	28	0
ΤΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	76	53	4
ΤΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	4	3	0
ΤΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	38	36	0
ΤΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	3	1	0
ΤΕ ΧΩΡΙΣ ΠΤΥΧΙΟ ΕΡΓΟΔΗΓΩΝ ΧΩΡΙΣ ΠΤΥΧΙΟ	0	0	25
ΔΕ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ	6	5	0
ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	151	115	10
ΔΕ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΟΥ	1	1	0
ΔΕ ΟΔΗΓΩΝ	39	24	12
ΔΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Η/Υ	12	10	1
ΔΕ ΤΕΧΝΙΚΩΝ	93	62	24
ΔΕ ΤΗΛΕΦΩΝΗΤΩΝ	2	2	0
ΔΕ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	1	1	0
ΔΕ ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	38	34	3
ΥΕ ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΩΝ	1	1	0
ΥΕ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	27	15	8
ΥΕ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ	10	10	0

Κλάδος	Προβλ. θέσεις	Κατειλημμένες μόνιμες οργανικές θέσεις	Προσωποπαγείς θέσεις
ΥΕ ΕΡΓΑΤΩΝ	0	0	5
ΤΕ ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	0	0	1
ΔΕ ΣΠΕΡΜΑΤΕΓΧΥΤΩΝ	1	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	979	764	136

ΠΙΝΑΚΑΣ 7-5: ΘΕΣΕΙΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΙΔΑΧ

Κλάδος	Προβλ. θέσεις	Κατειλημμένες οργανικές θέσεις ΙΔΑΧ	Προσωποπαγείς θέσεις ΙΔΑΧ
ΓΕΩΠΟΝΩΝ ΠΕ	0	0	1
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΕ	4	4	2
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕ	2	2	6
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΕ	2	1	2
ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ ΠΕ	0	0	1
ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΠΕ	1	1	0
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΤΕ	1	1	1
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΕ	0	0	1
ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΤΕ	3	3	0
ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΤΕ	0	0	1
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΕ	1	1	0
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΔΕ	1	1	0
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ ΔΕ	8	7	16
ΟΔΗΓΩΝ ΔΕ	5	4	0
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Η/Υ ΔΕ	1	1	0
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΔΕ	8	7	2
ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΥΕ	6	6	0
ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΥΕ	0	0	3
ΕΡΓΑΤΩΝ ΥΕ	0	0	5
ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΩΝ (ΜΕΡΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ) ΥΕ	0	0	1
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΥΕ	0	0	3
ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ ΠΕ	1	0	0
ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΔΕ	1	0	0
ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΔΕ	3	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	48	39	45

ΠΙΝΑΚΑΣ 7-6: ΕΙΔΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΦΟΡΕΑ

Κλάδος	Προβλ. θέσεις	Κατειλημμένες ειδικές θέσεις
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΜΕ ΕΜΜΙΣΘΗ ΕΝΤΟΛΗ	5	3
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ	2	0
ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ - ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	11	0
ΜΕΤΑΚΛΗΤΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ	1	0

Στατιστικά στοιχεία των ηλικιακών ομάδων των υπαλλήλων της Περιφέρειας Ηπείρου είναι:

Υπάλληλοι έως 40 ετών: 18,80%

Υπάλληλοι από 40 έως 55 ετών: 38,50%

Υπάλληλοι από 55 ετών και άνω: 42,70%.

Το οργανόγραμμα της Περιφέρειας Ηπείρου παρουσιάζεται παρακάτω:

ΠΙΝΑΚΑΣ 7-7: ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ**ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ**

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ													
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ							ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ						
Τατιάνα Καλογιάννη							Βασίλης Ψαθάς						
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ							ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ						
Τατιάνα Καλογιάννη							Βασίλης Ψαθάς						
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ							ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ						
Τατιάνα Καλογιάννη							Βασίλης Ψαθάς						
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ							ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ						
Τατιάνα Καλογιάννη							Βασίλης Ψαθάς						
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ							ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ						
Τατιάνα Καλογιάννη							Βασίλης Ψαθάς						
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ							ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ						
Τατιάνα Καλογιάννη							Βασίλης Ψαθάς						
ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ							ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ						
Τατιάνα Καλογιάννη							Βασίλης Ψαθάς						
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΩΝ							ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ						
<i>Γεώργιος Βελογιάννης</i>							<i>Δημήτριος Γαρκίκος</i>						
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Αθανάσιος Καλογιάννης	Χρόνης Καλτσούνης	Ελένη Ξενάκη	Χρήστος Οικονομίδης	Βασίλειος Πάνου	Αγαθή Βλαχιώτη	Αθήνα Μαλανδράκη	Ευθυμία Παπαδάκη	Θεοδώρα Μήτσιου	Δημήτριος Γκατζές	Ειρήνη Χαντζάρα - Σεβετιά	Κων/νος Τσεκούρας	Χριστόφορος Μπέζας	Απόστολος Καλόγηρος
Τμήμα Σχεδιασμού Περιφερειακής Πολιτικής	Τμήμα Χωρικού Σχεδιασμού	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Συγκοινωνιακών Έργων	Τμήμα Διαφάνειας	Τμήμα Συντονισμού	Τμήμα Προσωπικού	Τμήμα Προϋπολογισμού και Λογιστικής Διαχείρισης	Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας	Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας	Τμήμα Προσωπικού και Μισθοδοσίας
Ευγενία Μπακοπούλου	Πηνελόπη Μπολάνου		Βασίλειος Γιαννούλας	Ιωάννης Σακκάς	Βασίλειος Οικονομού	Δημήτριος Κρητικός	Ευάγγελος Σακκάς	Ανθούλα Κατηριζίδη		Νεκταρία Τσαραούση	Πηνελόπη Πετρεζίδη	Παναγιώτα Μώκου	Αγγελική Χαρμαντά
Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων και Έργων	Τμήμα Περιβάλλοντος	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Εργαστηρίων	Τμήμα Σχεδιασμού και Υποστήριξης Φορέα	Τμήμα Σχεδιασμού	Τμήμα Συλλογικών Οργάνων	Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας	Τμήμα Λογιστικής Διαχείρισης	Τμήμα Λογιστικής Διαχείρισης	Τμήμα Λογιστικής Διαχείρισης
Σοφία Τριάντου	Ιωάννης Λυκοτραφίτης	Δημοσθένης Μάντζιος	Παναγιώτης Τριχιάς	Άννα Δήμα	Θεοφάνης Φλωράκης		Στέφανος Μάντζιος	Αργυρώ Πατπά	Βασιλική Βαρζιώτη	Ελένη Γεωργούλη	Μαρία Τάσιου	Ελισάβετ Μαρτίνη	Αναστασία Λάζαρη
Τμήμα Κινητρών Περιφερειακής Ανάπτυξης	Τμήμα Υδροοικονομίας	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Δομών Περιβάλλοντος	Τμήμα Υποστήριξης Περιφερειακών Συστημάτων		Τμήμα Γραμματείας	Τμήμα Προσόδων και Περιουσίας	Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας	Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας	Τμήμα Ταμειακής Υπηρεσίας
Ευτυχία Μπούμπα	Νικολέτα Λαδά	Πάνου Ειρήνη	Σοφοκλής Νταλάκος	Παύλος Αλεξίου	Ελένη Νικολού	Αναθάγγελος Καλαϊδής			Ελένη Σιώζου	Μαρία Κυριακοπούλου	Πατάπος Δημητρίου	Ευφροσύνη Τσάση	
Τμήμα Τεκμηρίωσης	Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Αρτας						Τμήμα Σχεδιασμού Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών για τον Πολίτη			Τμήμα Προμηθειών	Τμήμα Προμηθειών	Τμήμα Προμηθειών	Τμήμα Προμηθειών
Ζωήσα Παπαρούνα	Γεώργιος Πατπάς						Κων/νος Γεωργακίτσος			Αλεξάνδρα Μαυριά	Γεώργιος Στύρος	Ηλίας Γιαννάκος	Φωτεινή Χριστοδοπούλου
	Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Θεσπρωτίας						Τμήμα Πληροφορικής Π.Ε. Αρτας			Τμήμα Μισθοδοσίας	Τμήμα Γραμματείας	Τμήμα Γραμματείας	Τμήμα Γραμματείας
	Χρήστος Μητσέλος						Μιλτιάδης Γεώργιος			Θεοδώρα Κωσταγιάννη	Γεώργιος Χαρίσης		
	Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Ιωαννίνων						Τμήμα Πληροφορικής Π.Ε. Θεσπρωτίας						
	Φώπιος Κολιάς												
	Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας Π.Ε. Πρέβεζας						Τμήμα Πληροφορικής Π.Ε. Πρέβεζας						
	Σπύρος Παπαδημητρίου												

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ						
Αθανάσιος Μπρικός						
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΗΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Σπυρίδων Συρμακέσης	Διαμαντούλα Φούφα	Κουτσούκου Ευθυμία	Δημήτριος Βάσσος	Φώτιος Βαζάκας	Λεωνίδας Λώλας	Ιωάννης Αυγέρης
Τμήμα Προγραμματισμού	Τμήμα Υγείας των Ζώων	Τμήμα Τοπογραφίας	Τμήμα Ποιοτικού και Φυτουγειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Ποιοτικού και Φυτουγειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Ποιοτικού και Φυτουγειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Ποιοτικού και Φυτουγειονομικού Ελέγχου
Χρήστος Πατπάς	Φίλιππος Ανδρέου	Παρασκευή Τόλια	Κων/να Παναγιωτοπούλου	Κων/νος Τζουμανίκας	Θεοδώρα Χαρίση	Κων/νο Κώνστας
Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής	Τμήμα Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας	Τμήμα Εποικισμού και Αναδασμού	Τμήμα Φυτικής - Ζωικής Παραγωγής	Τμήμα Φυτικής - Ζωικής Παραγωγής	Τμήμα Φυτικής - Ζωικής Παραγωγής	Τμήμα Φυτικής - Ζωικής Παραγωγής
Ευάγγελος Δερέκας	Κων/νος Ζευγολάς	Ευγενία Γεωργαπούλου	Κων/να Τσιούλου	Παναγιώτης Σωτηρίου	Ορέστης Τζούμας	Κων/νο Γραμματικός
Τμήμα Αλιείας	Τμήμα Κτηνιατρικής Αντίληψης Φαρμάκων		Τμήμα Κτηνιατρικής	Τμήμα Κτηνιατρικής	Τμήμα Κτηνιατρικής	Τμήμα Κτηνιατρικής
Αικατερίνη Σιαπλοούρα	Νικόλαος Ντούγιας		Αγγελική Καλαφάτη	Θεόδωρος Πατσιούρας		Βασίλειος Τσιούρης
			Τμήμα Αλιείας	Τμήμα Αλιείας	Τμήμα Αλιείας	Τμήμα Αλιείας
			Γεώργιος Φασούλης	Σταύρος Φωτεινής	Θωμάς Αλεξίου	Αγαθή Κέντρου
			Τμήμα Τοπογραφίας, Εποικισμού και Αναδασμού	Τμήμα Τοπογραφίας, Εποικισμού και Αναδασμού		Τμήμα Τοπογραφίας, Εποικισμού και Αναδασμού
				Ιωάννης Τζιμας		

Γραφείο Αγροτ. Αναπτ. Ελεούσας:
Γιώτης Αντώνιος

Γραφείο Αγροτ. Αναπτ. Καλακίου:
Ζαρίδης Απόστολος

Αγροτικό Κτηνιατρείο Κόνιτσας:
Γαϊτανίδης Πρόδρομος
Κυρτσάγγου Ευγένιος

Αγροτικό Κτηνιατρείο Μετσόβου:
Μπίσας Γεώργιος

Αγροτικό Κτηνιατρείο Παρακαλύμνου:
Οικονόμου Ευάγγελος

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ					
Ευάγγελος Βαγενάς					
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Π.Ε. ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Ιωάννης Αναστασάκης	Σπυρίδων Δρούγκας	Νικόλαος Μιχάλης	Γεώργιος Σοφίας	Κων/νος Ζήκος	Σπυρίδων Κανιώρης
Τμήμα Τεχνικών Εφαρμογών	Τμήμα Υποστήριξης της Εκπαίδευσης	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Ανάπτυξης, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων
Αλέξανδρος Λέκκος	Ευγενία Τσουμάνη	Διογένια Γούλα	Γεώργιος Μαργώνης	Χρήστος Τεροβίτης	Γρηγόριος Γεωργίου
Τμήμα Διοικητικών Διαδικασιών	Τμήμα Δια Βίου Μάθησης και Παιδείας	Τμήμα Επαγγέλματος	Τμήμα Επαγγέλματος	Τμήμα Επαγγέλματος	Τμήμα Επαγγέλματος
Κλεοπάτρα Νούτσου	Αθανάσιος Μπουκουβάλας	Ευαγγελία Λάνταβου	Ηλίας Σπυρόπουλος	Παρασκευή Παπαδοπούλου	Αλέξανδρος Χατζίκος
	Τμήμα Απασχόλησης	Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού	Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού	Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού	Τμήμα Εμπορίου και Τουρισμού
		Κλεοπάτρα Μήτσου	Αφροδίτη Βρυσάλα-Τάσση	Νικόλαος Ματσόπουλος	Νικόλαος Ντούσιας
	Τμήμα Εμπορίου	Τμήμα Δια Βίου Μάθησης, Παιδείας και Απασχόλησης	Τμήμα Δια Βίου Μάθησης, Παιδείας και Απασχόλησης	Τμήμα Δια Βίου Μάθησης, Παιδείας και Απασχόλησης	Τμήμα Δια Βίου Μάθησης, Παιδείας και Απασχόλησης
	Αφροδίτη Τζόβα	Καλλιόπη Ντεκουμέ	Αθανάσιος Μπούσης	Δημήτριος Σπυρίδωνας	Φρίξος Νάσσης
	Τμήμα Τουρισμού	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης
	Κατσικούδης Αναστάσιος	Φωτεινή Παπακώστα	Σπυριδούλα Γκόκα	Δημήτριος Χρόνης	

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ			
Κοσμάς Παπαχρήστος			
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Π.Ε. ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Γεώργιος Θεοχάρης	Γεώργιος Σγουριδής	Σωτήριος Ψημμένος	Δημήτριος Γεωργίου
Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας	Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας	Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας	Τμήμα Αδειών Κυκλοφορίας
Νικόλαος Τσόγκας	Χαρίσης Σταυράτης	Κων/νος Γκόγκος	
Τμήμα Τεχνικό	Τμήμα Τεχνικό	Τμήμα Τεχνικό	Τμήμα Τεχνικό
	Ηλίας Γαλανούλης	Κων/νος Βορόπουλος	
Τμήμα Χορήγησης Αδειών Οδήγησης	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Οδήγησης	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Οδήγησης	Τμήμα Χορήγησης Αδειών Οδήγησης
Κων/νος Σταύρου		Παναγιώτης Παπανικολάου	
Τμήμα ΚΤΕΟ	Τμήμα ΚΤΕΟ	Τμήμα ΚΤΕΟ	Τμήμα ΚΤΕΟ
Απόστολος Τσίτσικας	Χρήστος Ευθυμίου	Νικήτας Κεραμίδας	Χρήστος Αρβανίτης
Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης	Τμήμα Γραμματειακής Υποστήριξης
	Σπυριδων Κάτσιος	Θεόφιλος Νάστος	Καλλιόπη Φώλα

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ					
Ιωάννης Νικόπουλος					
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΑΡΤΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΠΡΕΒΕΖΑΣ
Βαρβάρα Καπώνη	Γεωργία Καραγιώτη	Αφροδίτη Κοντοδήμα	Παναγιώτης Τάσιος	Όλγα Ζήση	Αγγελική Λένα
Τμήμα Υπηρεσιών και Επαγγελματιών Υγείας	Τμήμα Κοινωνικής Αρωγής	Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου	Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγιεινής και Υγειονομικού Ελέγχου
Γεωργία Καζαντζή	Αφροδίτη Κάππη	Χρυσούλα Βοΐδαρου	Άννα Φιλίππιδου	Αγγελική Μπουκοβίνα	Ελένη Αθανασούλα
Τμήμα Δημόσιας Υγιεινής	Τμήμα Κοινωνικών Υπηρεσιών	Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης	Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης	Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης	Τμήμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Θεοδώρα Μπίτζα	Δέσποινα Καμπούρη	Δημήτριος Κωνσταντίνου			
Τμήμα Πρόληψης και Προαγωγής της Υγείας	Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας	Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων	Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων	Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων	Τμήμα Φαρμάκων και Φαρμακείων
Βασιλική Συγκούνα	Ολυμπία Ντόβα			Μαρία Πατπά	
	Τμήμα Αθλητισμού και Πολιτισμού	Γραφείο Υγειονομικού Ελέγχου	Γραφείο Υγειονομικού Ελέγχου	Γραφείο Υγειονομικού Ελέγχου	Γραφείο Υγειονομικού Ελέγχου
	Ελένη Ζάρρα				

ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ, ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΑ				
Νομική Υπηρεσία	Αυτοτελής Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας	Αυτοτελές Τμήμα Παλαικής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Έκτακτων Αναγκών	Αυτοτελές Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων	Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου
Δημήτριος Στάθης	Δημήτριος Μαυρογιώργος	Σπυρίδων Ντάγκας	Μιχάλης Πλιάκος	Παναγιώτα Τσολιού
Γραφείο Νομικής Υπηρεσίας Π.Ε. Αρτας	Τμήμα Αρτας	Γραφείο Αρτας		
	Αριστοτέλης Μπακάλας			
Γραφείο Νομικής Υπηρεσίας Π.Ε. Θεσπρωτίας	Τμήμα Θεσπρωτίας	Γραφείο Θεσπρωτίας		
Σπύρος Γιώγος	Αντώνιος Παπαβασιλείου			
Γραφείο Νομικής Υπηρεσίας Π.Ε. Πρέβεζας	Τμήμα Ιωαννίνων	Γραφείο Πρέβεζα		
Μαρία Καπλάνη	Δημήτριος Μαυρογιώργος			
	Τμήμα Πρέβεζα			

Οικονομικά στοιχεία

Τα οικονομικά στοιχεία της Περιφέρειας Ηπείρου για την τελευταία τριετία παρουσιάζονται κατωτέρω:

ΠΙΝΑΚΑΣ 7-8: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΥ & ΛΟΓ/ΚΗΣ ΔΙΑΧ/ΣΗΣ				
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ 2011				
ΚΑΕ	ΚΑΤΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ 2011	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ 2010	ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ 2009
	ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ			
	Α. ΕΣ Ο Δ Α			
0000	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	16.399.445,23	40.471.450,44	36.003.631,99
1000	ΦΟΡΟΙ - ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΥΠΕΡ ΝΠΔΔ	45.886.868,93	39.482.721,49	32.778.186,01
1200	Έσοδα από Τέλη και Δικαιώματα	45.886.868,93	39.482.721,49	32.778.186,01
1250	Έσοδα από ΚΑΠ	40.990.985,57	30.361.168,27	28.960.978,69
1210-1240	Έσοδα εκτός ΚΑΠ	2.373.300,00	4.674.553,22	2.483.816,23
1290	Επιχορηγήσεις για ΣΑΕΠ 030 ΑΝ. ΠΟΡΟΣ	2.522.583,36	4.447.000,00	1.333.391,09
2000	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΣΦΟΡΕΣ	0,00	1.000,00	528,24
3000	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧ/ΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	113.180,77	368.830,00	284.893,04
4000	ΠΡΟΣΛΥΣΗΣ., ΠΡΟΣΤΙΜΑ, ΧΡΗΜΠΟΙΝΕΣ, ΠΑΡΑΒ.	1.501.000,00	984.785,00	1.386.543,18
5000	ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ	66.600,00	211.950,00	150.312,44
6000	ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	5.000,00	131.570,84	166.797,69
7000	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	0,00	0,00	0,00
7100	Έσοδα από δάνεια που έχουν συναφθεί			
9000	ΕΣΟΔΑ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	55.791.577,12	75.892.206,02	24.877.485,48
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ:	119.763.672,05	157.544.513,79	95.648.378,07
	ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ:	8.331.130,98	12.383.584,64	0,00
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ:	128.094.803,03	169.928.098,43	95.648.378,07
	Β.ΕΞΟΔΑ			
	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	74.947,03	58.865,49	
0000	ΠΑΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	37.843.360,56	26.365.748,68	19.704.291,07
1000	ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΑΓΑΘΩΝ & ΚΕΦΑΛ/ΚΟΥ ΕΞΟΠΛ.	3.299.007,59	4.081.132,00	2.749.796,89
2000	ΠΑΗΡΩΜΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΤΙΚΕΣ	2.717.773,22	26.478.719,35	22.204.554,52
3000	ΠΑΗΡΩΜΕΣ ΠΟΥ ΑΝΤΙΚΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ	15.600,00	42.700,00	7.519,98
5000	ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	762.012,77	1.393.229,99	1.862.894,44
6000	ΚΙΝΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	200.000,00	240.000,00	232.626,89
9000	ΠΑΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	83.182.101,86	111.267.702,92	52.318.237,75
9100	Επενδύσεις μέσω τακτικού Πρ/σμού	110.000,00	200.000,00	1.077.127,58
9400	Επενδύσεις εκτελούμενες μέσω του Πρ/σμού Δημοσίων Επενδύσεων	42.670.131,87	62.949.409,93	29.605.854,54
9500	Επενδύσ. εκτελούμενες μέσω του Πρ/σμού άλλων Ν.Π.Δ.Δ., Οργανισμών ή Ειδικών Λογαριασμών	6.266.625,74	8.437.506,50	4.531.806,30
9700-9800	Επενδύσεις εκτελούμενες από έσοδα Ν.Π.Δ.Δ.	33.904.415,67	39.370.867,95	16.788.571,51
9900	Επενδύσεις από έσοδα Ε.Ε.	230.928,58	309.918,54	314.877,82
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	128.094.803,03	169.928.098,43	99.079.921,54
	Γ. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ			
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	119.763.672,05	157.544.513,79	95.648.378,07
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	128.094.803,03	169.928.098,43	99.079.921,54
	Ταμειακό υπόλοιπο	8.331.130,98	12.383.584,64	
	Με την αριθ.: 8/25/31-3-2011 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ			
	ΚΑΧΡΙΜΑΝΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ			

ΠΙΝΑΚΑΣ 7-9: ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

A/A	Περιφερειακή Ενότητα	Περιγραφή/είδος/θέση	Είδος δικαιώματος	Στοιχεία Ακινήτου
1	Άρτας	ΚΤΕΟ Π.Ε. Άρτας- Άγιοι Ανάργυροι		Εμβαδό 551,00 τ.μ.
2	Άρτας	Οικόπεδο στη θέση "Κομμάτια"		Εμβαδό 5.863,39 τ.μ.
3	Θεσπρωτίας	Κτίριο- Διοικητήριο στην Παναγή Τσαλδάρη 18	Πλήρης Κυριότητα	
4	Θεσπρωτίας	ΚΤΕΟ Π.Ε. Θεσπρωτίας		Οικόπεδο Εμβαδού 6.768,90τ.μ. και επιφαν. Ορόφων 599,73τ.μ.
5	Θεσπρωτίας	Αγροτικό Κτηνιατρείο Φιλιατών		Οικόπεδο Εμβαδού 725,36 τ.μ. και κτίριο 111,42 τ.μ.
6	Θεσπρωτίας	Αγροτικό Κτηνιατρείο Παραμυθιάς		Οικόπεδο Εμβαδού 3.491 τ.μ.
7	Θεσπρωτίας	5 Αγροτεμάχια		Έκταση 36.820,66 τ.μ.
8	Θεσπρωτίας	2 Οικόπεδα		Έκταση 733,50 τ.μ.
9	Ιωαννίνων	Διοικητήριο (Πλατεία Πυρρου 1)	Πλήρης Κυριότητα	Εμβαδόν 4.019,39 τ.μ.
10	Ιωαννίνων	Αγροτικό Κτηνιατρείο Κόνιτσας (Θέση Παλιουρή)	Πλήρης Κυριότητα	Εμβαδόν 2.783,93 τ.μ.
11	Ιωαννίνων	Αγροτικό Κτηνιατρείο Ιωαννίνων (Θέση Αγίας Μαρίνης & Χρ. Κάτσαρη)	Πλήρης Κυριότητα	Εμβαδόν 504,40 τ.μ.
12	Ιωαννίνων	Αγροτικό Κτηνιατρείο Δελβινακίου (Θέση Χούνη)	Πλήρης Κυριότητα	Εμβαδόν 1.310,15 τ.μ.
13	Ιωαννίνων	Αγροτικό Κτηνιατρείο Παρακαλαμου (Θέση Γορίτσα)	Πλήρης Κυριότητα	Εμβαδόν 1.200,00 τ.μ.
14	Ιωαννίνων	ΚΤΕΟ Π.Ε. Ιωαννίνων (Θέση Κολωνιάτη)	Πλήρης Κυριότητα	Εμβαδόν 15.000,00 τ.μ.
15	Ιωαννίνων	ΚΤΕΟ Κακαβιάς	Πλήρης Κυριότητα	
16	Ιωαννίνων	Αγροτικό Κτηνιατρείο Μετσόβου	Πλήρης Κυριότητα	Εμβαδόν 2.000,00 τ.μ.
17	Ιωαννίνων	Παλλάδιο Εκπαιδευτήριο (Θέση Μουτσαλά)	Πλήρης Κυριότητα	Εμβαδόν 8.203,50 τ.μ.
18	Ιωαννίνων	Αγροτεμάχιο στη Θέση Λάκκος Μάντζιου στα Κάτω Μάρμαρα	Πλήρης Κυριότητα	Εμβαδόν 15.058,00 τ.μ.
19	Ιωαννίνων	Οικόπεδο στην οδό Πατατούκα και Γάζη Ιωάννινα	Πλήρης Κυριότητα	Εμβαδόν 503,78 τ.μ.

Α/Α	Περιφερειακή Ενότητα	Περιγραφή/είδος/θέση	Είδος δικαιώματος	Στοιχεία Ακινήτου
20	Ιωαννίνων	Τμήμα Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων	Παραχωρημένη Χρήση από το Υπουργείο Οικονομικών	
21	Ιωαννίνων	Κέντρο Πληροφόρησης Ασπραγγέλων		
22	Ιωαννίνων	Κέντρο Πληροφόρησης Βωβούσας		
23	Ιωαννίνων	Κέντρο Πληροφόρησης Μεσοβουνίου		
24	Ιωαννίνων	Κέντρο Πληροφόρησης Μετσόβου		
25	Ιωαννίνων	Κέντρο Πληροφόρησης Μηλέας		
26	Ιωαννίνων	Ε.Ι.Α.Π.Ο.Ε. Κατσικάς (Τολ- Προκάτ)	Παραχωρημένη Χρήση από το Υπουργείο Εξωτερικών	
27	Ιωαννίνων	Μουσείο Αγάπιου Τόλη	Παραχωρημένη Χρήση από τον Τόλη Αγάπιο	Εμβαδόν 1.697,76 τ.μ.
28	Πρέβεζας	2 Οικόπεδα		Έκταση 14.537,25 τ.μ.

7.8. Νομικά πρόσωπα της Περιφέρειας Ηπείρου

Α. Οι Φορείς στους οποίους συμμετέχει η Περιφέρεια Ηπείρου ως μέτοχος ή ως εταίρος είναι:

- **ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε. - Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ (ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.)**

Η ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. ιδρύθηκε το 1980, έχει έδρα τα Ιωάννινα και η σημερινή μετοχική της σύνθεση συμπεριλαμβάνει την Περιφέρεια Ηπείρου που έχει την πλειοψηφία των μετοχών, όλους τους Δήμους της Π.Ε. Ιωαννίνων, τους Δήμους Ηγουμενίτσας και Άρτας, τις ΤΕΔΚ Ν. Ιωαννίνων και Πρεβέζης, την ΕΑΣ Ιωαννίνων, την ΕΑΣ Θεσπρωτίας, το Επιμελητήριο Ιωαννίνων, το Επιμελητήριο Θεσπρωτίας και την τράπεζα Πειραιώς. Σκοπός της Εταιρείας είναι η συμβολή στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη της Ηπείρου. Ειδικότερα, αντικείμενο της Εταιρείας αποτελεί:

- α) Η επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των ενώσεών τους ή και της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης.
- β) Η προώθηση της επιχειρηματικής, οικονομικής και γενικότερα βιώσιμης ανάπτυξης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού.
- γ) Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων προστασίας του περιβάλλοντος.
- δ) Η συμμετοχή της σε αντίστοιχα προγράμματα.
- ε) Η εφαρμογή σχετικών πολιτικών σε διαδημοτικό ή σε ευρύτερο γεωγραφικό χώρο.

- **ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΝΟΤΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ – ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ Α.Ε. (ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε.)**

Η ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε. ιδρύθηκε το 1988, έχει έδρα την Πρέβεζα και η σημερινή μετοχική της σύνθεση περιλαμβάνει όλους τους Δήμους των Π.Ε. Πρέβεζας και Άρτας, την Περιφέρεια Ηπείρου, τις ΕΑΣ Πρέβεζας, Άρτας - Φιλιππιάδας, Αγρινίου, Βόνιτσας, ΕΒΕ Άρτας, Αιτωλοακαρνανίας, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης, Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, την Τράπεζα Πειραιώς, τις ΤΕΔΚ Ν. Πρέβεζας, Άρτας και Αιτωλοακαρνανίας, τον Κηπευτικό Συν/σμο Πρέβεζας.

Κύριος στόχος της Εταιρείας είναι η αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πόρων ολόκληρης της περιοχής Αμβρακικού, η οποία παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης, καθώς και η ορθολογική διαχείριση και προστασία του Αμβρακικού κόλπου που αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους βιοτόπους στην Ελλάδα και προστατεύεται από την συνθήκη Ramsar.

- **ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ Α.Ε.– Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ (ΑΝΕΘ Α.Ε.)**

Η ΑΝΕΘ Α.Ε. ιδρύθηκε το 1995, έχει έδρα την Ηγουμενίτσα και η σημερινή μετοχική της σύνθεση περιλαμβάνει, την Περιφέρεια Ηπείρου, την ΤΕΔΚ Ν. Θεσπρωτίας, τους Δ. Ηγουμενίτσας, Σουλίου και Φιλιατών, την ΕΑΣ Θεσπρωτίας και το Επιμελητήριο Θεσπρωτίας.

Σκοπός της Εταιρίας είναι η υποβοήθηση προγραμματισμού για την ανάπτυξη της περιοχής του Ν. Θεσπρωτίας, η αξιοποίηση προγραμμάτων ανάπτυξης Εθνικού και Ευρωπαϊκού Κοινοτικού επιπέδου, η δημιουργία προϋποθέσεων για την ενδογενή ανάπτυξη της περιοχής, η μέριμνα για βελτίωση - επέκταση τεχνικής και κοινωνικο-πολιτιστικής υποδομής της περιοχής, η προώθηση της ανάπτυξης με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος.

- **Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης**

Το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Ηπείρου (Π.Τ.Α Ηπείρου) είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και συστήθηκε βάσει των διατάξεων του Ν. 2218/94 όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 12 παρ. 10 του Νόμου 2307/95 και του άρθρου 4 παρ. 3 του Νόμου 2503/97.

Σκοποί και αρμοδιότητα του Π.Τ.Α Ηπείρου είναι η διαχείριση των πιστώσεων του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, των χρηματοδοτήσεων φορέων του Δημόσιου Τομέα και άλλων Ν.Π, των προερχομένων από προγράμματα της Ε.Ε. και άλλων διεθνών οργανισμών και λοιπών φορέων του εξωτερικού χρηματοδοτήσεων, οι οποίες αφορούν τα περιφερειακά, τοπικά και ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα της περιοχής της Περιφέρειας, την τεχνική υποστήριξη της Περιφέρειας κυρίως στον τομέα εκπόνησης μελετών ερευνών, τη συμμετοχή σε προγράμματα της Ε.Ε. κ.λπ.

Πόροι του Π.Τ.Α προέρχονται από τις χρηματοδοτήσεις που διαχειρίζεται, από τη συμμετοχή σε προγράμματα της Ε.Ε., από την παροχή υπηρεσιών, την εκπόνηση μελετών και προγραμμάτων, από κάθε είδους επιχορηγήσεις κ.λπ.

- **Κέντρο Έρευνας και Ανάπτυξης Ανθρώπινων Πόρων Τοπικής Αυτοδιοίκησης Πρέβεζας (ΚΕΚ ΚΕΑΑΠ Α.Ε)**

Το Κέντρο Έρευνας και Ανάπτυξης Ανθρώπινων Πόρων Τοπικής Αυτοδιοίκησης Ν. Πρέβεζας"- Κ.Ε.Κ. Κ.Ε.Α.Α.Π. Α.Ε. ιδρύθηκε το 1996 και έχει έδρα την Πρέβεζα. Αποτελεί μια εξειδικευμένη μονάδα, η οποία ασχολείται με την υλοποίηση προγραμμάτων Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης με δυνατότητα άσκησης και συναφών προς το αντικείμενο αυτό δραστηριοτήτων (έρευνες – μελέτες,

ημερίδες, συνέδρια, εκπαιδευτικά βοηθήματα για τους/τις καταρτιζόμενους/ες, συμμετοχή σε ολοκληρωμένα προγράμματα, Κοινοτικές πρωτοβουλίες, δράσεις προώθησης και υποστήριξης της Απασχόλησης).

- **Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία: Κέντρο πρόληψης ναρκωτικών Πρέβεζας (ΚΕΠΡΟΝΑΠ)**

Το ΚΕΠΡΟΝΑΠ ιδρύθηκε από τον ΟΚΑΝΑ το 1998 αλλά άρχισε να λειτουργεί το 2000 και στηρίζεται από τοπικούς φορείς, όπως η Νομαρχία, ο Δήμος, το Εμπορικό Επιμελητήριο, ο Ιατρικός και Οδοντιατρικός Σύλλογος κ.λπ. Σκοπός του ΚΕΠΡΟΝΑΠ είναι να εκπαιδεύσει κοινωνικές ομάδες όπως γονείς, δασκάλους και καθηγητές, οι οποίοι με τη σειρά τους θα προσεγγίσουν και θα μάθουν στα παιδιά να αντιστέκονται σε οποιαδήποτε ουσίες που προκαλούν εξάρτηση, είτε αυτό είναι αλκοόλ, είτε κάνναβη, ηρωίνη, χάπια ή οτιδήποτε άλλο.

Το ΚΕΠΡΟΝΑΠ δραστηριοποιείται επίσης και με περιστατικά αντικοινωνικής συμπεριφοράς.

- **Βιοτεχνικό Πάρκο Θεσπρωτίας (ΒΙΟΠΑΘΕ Α.Ε.)**

Το ΒΙΟΠΑΘΕ Α.Ε. ιδρύθηκε το 1999. Καθορίζεται, οριοθετείται, πολεοδομείται και οργανώνεται σύμφωνα με το νόμο 2545/97, προκειμένου να λειτουργήσει ως χώρος υποδοχής κάθε βιομηχανικής ή βιοτεχνικής δραστηριότητας χαμηλής όχλησης. Βρίσκεται στην εδαφική περιφέρεια των Τοπικών διαμερισμάτων Γρίκας και Ψάκκας. Η μετοχική σύνθεση της εταιρείας είναι η Περιφέρεια Ηπείρου, ο Δήμος Σουλίου και ο Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ.

Β. Η Περιφέρεια Ηπείρου συμμετείχε στην ίδρυση των κατωτέρω φορέων:

- **Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία «Η ΜΕΡΙΜΝΑ»**

Η αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία «Η ΜΕΡΙΜΝΑ» ιδρύθηκε το 2001 από διάφορους φορείς του νομού όπως η Νομαρχία Ιωαννίνων, ο Δήμος Ιωαννιτών, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, το ΤΕΙ Ηπείρου, η Μητρόπολη Ιωαννίνων και άλλοι σύλλογοι που προσφέρουν υπηρεσίες σε άτομα με ειδικές ανάγκες.

Έχει δημιουργήσει εννιά δομές κοινωνικής Φροντίδας, οι οποίες έχουν ενταχθεί στο Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, απ' όπου και χρηματοδοτείται.

- **ΒΙC ΗΠΕΙΡΟΥ**

Το ΒΙC Ηπείρου ιδρύθηκε το 1996 και στην χρηματοδότησή του αρχικά συμμετείχαν

διάφοροι φορείς, όπως η Περιφέρεια Ηπείρου, Δήμοι, το Πανεπιστήμιο, το ΤΕΙ, τράπεζες και ιδιώτες. Σκοπός ίδρυσης του είναι η χωρίς κερδοσκοπικό χαρακτήρα προώθηση των εργασιών ενός Κέντρου Ανάπτυξης Καινοτομικών Επιχειρήσεων. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται μέσω της παροχής καινοτόμων υπηρεσιών διαμεσολάβησης τόσο στους φορείς όσο και στις τοπικές επιχειρήσεις. Σήμερα εξασφαλίζει την βιωσιμότητά του από την υλοποίηση καινοτόμων δράσεων που συμβάλλουν στην περιφερειακή ανάπτυξη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7-10: ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΣΤΑ ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

A/A	ΦΟΡΕΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΠΟΣΟ (€)
1	ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε.	69,57	184.323,00
2	ΕΤΑΝΑΜ Α.Ε.	21,22	34.980,00
3	ΑΝΕΘ.Α.Ε.	40,00	70.413,76
4	ΚΕΚ ΚΕΑΑΠ Α.Ε.	65,96	149.964,00
5	ΚΕΠΡΟΝΑΠ	50,00	20.000,00
6	ΒΙΟΠΑΘΕ Α.Ε.	30,93	343.013.45
7	Η ΜΕΡΙΜΝΑ		5.869,41*
8	ΒΙC ΗΠΕΙΡΟΥ		152.604,55*

*Στο ΒΙC Ηπείρου η Περιφέρεια Ηπείρου συμμετέχει με καταβεβλημένο κεφάλαιο 152.604,55 € επί το συνολικού κεφαλαίου 278.209,83€.

*Στη αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία Η ΜΕΡΙΜΝΑ η Περιφέρεια Ηπείρου συμμετέχει με καταβεβλημένο κεφάλαιο 35.216,43€ επί το συνολικού κεφαλαίου 16.869,54€.

8. Ανάλυση S.W.O.T.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8-1: ΑΝΑΛΥΣΗ S.W.O.T.**ΑΞΟΝΑΣ 1: Προστασία του Περιβάλλοντος & Βελτίωση της ποιότητας Ζωής**

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Φυσικό Περιβάλλον			
<ul style="list-style-type: none"> • Η Ήπειρος, με δεδομένο το απaráμιλλο φυσικό κάλλος της, αποτελεί σημαντικό προορισμό, προσανατολισμένο τόσο στο θαλάσσιο τουρισμό όσο και στις ειδικές μορφές τουρισμού. • Οι περιοχές της Περιφέρειας που περιλαμβάνονται στον Εθνικό Κατάλογο NATURA 2000 καταλαμβάνουν το 28% της συνολικής έκτασής της. • Η ύπαρξη πλούσιου πολιτιστικού αποθέματος και αρχιτεκτονικών πόρων, αρμονικά δεμένων με το φυσικό περιβάλλον και την ιστορία του τόπου, που αποτελεί μία ιδιαίτερη ταυτότητα για την περιοχή. • Η ύπαρξη αξιοποιήσιμου δυναμικού ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (υδάτινο δυναμικό, δασικός πλούτος, υπολείμματα αγροτικών εκμεταλλεύσεων κ.λπ.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι σοβαρές ελλείψεις σε υποδομές διαχείρισης και επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων. • Συγκρούσεις και αδυναμίες σχεδιασμού χρήσεων γης. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγή των προτύπων τουρισμού στις ειδικές και εναλλακτικές μορφές με επίκεντρο το περιβάλλον. • Ύπαρξη Εθνικών Πάρκων και φορέων διαχείρισης. Η Περιφέρεια διαθέτει σημαντικό πολιτισμικό υπόβαθρο. • Η αναθεώρηση του περιφερειακού σχεδιασμού για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων. • Η επικείμενη αναθεώρηση του Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδιασμού. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η ανεξέλεγκτη αστικοποίηση λόγω πλημμελούς εφαρμογής Χωροταξικών πολιτικών. • Ελλιπής πολιτική διαχείρισης βοσκοτόπων. • Η υπέρμετρη και άναρχη τουριστική εκμετάλλευση μπορεί να πλήξει την φέρουσα ικανότητα του φυσικού κάλους της περιοχής. • Η έλλειψη αποσαφηνισμένου πλαισίου ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού. • Η έλλειψη περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και παιδείας των πολιτών. • Η ρύπανση των υδάτων λόγω αγροτικών και μεταποιητικών δραστηριοτήτων.

ΑΞΟΝΑΣ 1: Προστασία του Περιβάλλοντος & Βελτίωση της ποιότητας Ζωής

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Ποιότητα Ζωής			
<ul style="list-style-type: none"> • Διατήρηση σε μεγάλο βαθμό του παραδοσιακού τρόπου ζωής. • Σημαντική πρόσβαση σε περιβάλλον υψηλής ποιότητας και κάλλους. • Ύπαρξη βασικών προϋποθέσεων για την ανάδειξη της περιφέρειας Ηπείρου σε κέντρο εκπαίδευσης, (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΤΕΙ Ηπείρου) και υπηρεσιών με διαπεριφερειακές και διασυνοριακές δυνατότητες σε σχέση με την Αλβανία και τη δυτική βαλκανική. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η εμφάνιση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών ανισοτήτων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ύπαρξη πολλών μη αστικών περιοχών με ελκυστικά χαρακτηριστικά διαβίωσης. • Η συνεχής τάση βελτίωσης του μορφωτικού και εκπαιδευτικού επιπέδου. • Η απόκτηση τεχνογνωσίας από την υλοποίηση των μεγάλων έργων υποδομής στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η υφιστάμενη οικονομική κρίση μπορεί να υποβαθμίσει την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

ΑΞΟΝΑΣ 2: Οικονομική ανάπτυξη και Απασχόληση

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Γεωγραφική θέση- υποδομές			
<ul style="list-style-type: none"> • Η γεωγραφική θέση της Ηπείρου την καθιστά σημαντική Πύλη της Ελλάδας τόσο προς την Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και προς τα Βαλκάνια. • Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας αποτελεί σημείο ανάπτυξης για την περιφέρεια αφού προσφέρει αξιόλογη θαλάσσια σύνδεση μεταξύ της Ηπείρου και της Ιταλίας. • Η ύπαρξη των τελωνείων Κακαβιάς, Μέρτζανης και Μαυροματίου. • Η ύπαρξη των Αεροδρομίων Ιωαννίνων και Ακτίου τα οποία εξυπηρετούν την περιφέρεια. • Η ύπαρξη της υποθαλάσσιας ζεύξης Ακτίου – Πρέβεζας. • Η Εγνατία οδός. • Το συνεχώς βελτιούμενο εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο. 	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη αεροδρομίου σε περιφερειακό επίπεδο με επαρκείς εθνικές και διεθνείς συνδέσεις. • Έλλειψη σιδηροδρομικού δικτύου. • Γεωγραφική απομόνωση που συντελεί στην εμφάνιση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών ανισοτήτων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάδειξη της Περιφέρειας ως ισχυρής «Δυτικής Πύλης» της Ελλάδας προς την Ε.Ε, αλλά και ως ενδιάμεσος κόμβος των μεταφορικών και άλλων Διευρωπαϊκών Δικτύων της, τα Βαλκάνια, τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και τη Μέση Ανατολή. • Το υφιστάμενο οδικό δίκτυο αναμένεται να βελτιωθεί σημαντικά με τα έργα υποδομής που βρίσκονται στο στάδιο υλοποίησης. • Η βελτίωση της προσβασιμότητας στην Περιφέρεια και η ταυτόχρονη αύξηση του μεταφορικού φόρτου, δίνει ευκαιρίες ανάπτυξης σε σημαντικούς κλάδους της οικονομίας. • Η διέλευση του αγωγού φυσικού αερίου Ελλάδας - Ιταλίας και η δημιουργία της Ε.Π.Α. (Εταιρεία Παροχής Αερίου) Ηπείρου. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η καθυστέρηση ολοκλήρωσης των βασικών υποδομών προσπελασιμότητας και των συνδυασμένων μεταφορών. • Εγγύτητα στα Βαλκάνια (δυνητικός ανταγωνισμός στον τομέα των υποδομών και υπηρεσιών).

ΑΞΟΝΑΣ 2: Οικονομική ανάπτυξη και Απασχόληση

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Επιχειρηματικότητα & καινοτομία			
<ul style="list-style-type: none"> • Η ύπαρξη βασικών προϋποθέσεων ανάπτυξης του τουρισμού. • Η ύπαρξη σημαντικών μεταποιητικών μονάδων επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλή εξάρτηση της οικονομίας της Περιφέρειας Ηπείρου από τον τομέα των Δημόσιων υπηρεσιών και τον ελλιπώς οργανωμένο πρωτογενή τομέα. • Μικρή παρουσία βιομηχανικής και βιοτεχνικής δραστηριότητας. • Ύπαρξη πολύ μικρών–οικογενειακών επιχειρήσεων, οι οποίες αδυνατούν να επιτύχουν οικονομίες κλίμακας. • Η έλλειψη προσανατολισμού και εξειδίκευσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε κλάδους με συγκριτικά πλεονεκτήματα για την περιοχή. • Η έλλειψη νοοτροπίας και μηχανισμών στοχευμένης επαγγελματικής κατάρτισης στις επιχειρήσεις. • Ύπαρξη ζωνών οι οποίες εξαρτώνται σημαντικά από τον παραθαλάσσιο / θερινό τουρισμό μέσης ποιότητας με πολύ χαμηλή πληρότητα και προσέλκυση αλλοδαπών διανυκτερεύσεων. • Έλλειψη εξωστρέφειας και εξαγωγικών δραστηριοτήτων. • Ανεπαρκής προβολή και προώθηση των τοπικών προϊόντων στην εγχώρια και διεθνή αγορά. 	<ul style="list-style-type: none"> • Συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας στην παραγωγή επώνυμων γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων ποιότητας που παρουσιάζουν διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση στην Ελληνική, την Ευρωπαϊκή και την Διεθνή αγορά. • Ενιαία και ολοκληρωμένη διαχείριση του τουριστικού προορισμού «Ηπειρος» (brand name) και καθιέρωσή του ως «προορισμού 4 εποχών». • Δυνατότητες ανάπτυξης του τουρισμού με δημιουργία ή εκσυγχρονισμό υποδομών και αξιοποίηση εφαρμογών διαδικτύου. • Η εμπέδωση νοοτροπίας συνεργατικών συμπράξεων (clusters). • Η δημιουργία πόλου συνδυασμένης μεταφορικής και μεταποιητικής δραστηριότητας στην ευρύτερη περιοχή του λιμένα Ηγουμενίτσας. • Η προοπτική ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του ΤΕΙ Ηπείρου σε σύνδεση με τους δυναμικούς κλάδους της τοπικής οικονομίας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις της στην αξιοποίηση των Εθνικών και Κοινοτικών κονδυλίων. • Ο τεχνολογικός αναλφαβητισμός ως συντελεστής στη δημιουργία κοινωνίας πολιτών δύο ταχυτήτων. • Ελλιπής γνώση σύγχρονων εργαλείων διοίκησης και επιχειρηματικότητας.

ΑΞΟΝΑΣ 2: Οικονομική ανάπτυξη και Απασχόληση

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Αγροτικός Χώρος			
<ul style="list-style-type: none"> • Ο πρωτογενής τομέας συνιστά τον σημαντικότερο πυλώνα ανάπτυξης της περιοχής. • Επίτευξη οικονομιών κλίμακας, ιδιαίτερα στους κλάδους των αιγοπροβάτων, της πτηνοτροφίας, των εσπεριδοειδών και του λαδιού. • Θετική αλληλεξάρτηση του πρωτογενούς τομέα με την αγροτική βιομηχανία. • Η παρουσία περιοχών γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας κυρίως στις πεδινές περιοχές των Π.Ε. Πρέβεζας και Άρτας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ισχυρές συγκεντρώσεις - εξειδικεύσεις της αγροτικής δραστηριότητας σε ζώνες και περιοχές που είναι «εξαρτώμενες» από παρωχημένα είδη καλλιεργειών με μη αποδοτικό αποτέλεσμα. • Η εσωστρέφεια και η μικρή ανταγωνιστική ικανότητα σημαντικών αγροτικών προϊόντων, λόγω της αδυναμίας συσκευασίας και τυποποίησής τους. • Ο κατακερματισμός του αγροτικού κλήρου και η έλλειψη αναδασμών. • Παρωχημένες και ανεπαρκείς υποδομές (εγγειοβελτιωτικά έργα, αγροτικός εξηλεκτρισμός κ.λπ.). • Προβληματικό πλαίσιο αδειοδοτήσεων, λόγω νομοθετικής πολυπλοκότητας και διοικητικών καθυστερήσεων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Μεγάλες δυνατότητες για την ανάπτυξη πιστοποιημένης βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας. • Μεγάλες δυνατότητες επέκτασης των θερμοκηπιακών καλλιεργειών. • Σημαντική ερευνητική προσπάθεια για την εισαγωγή και διάδοση νέων καλλιεργειών. • Ανάδειξη των παραδοσιακών χαρακτηριστικών της τοπικής κτηνοτροφίας για την παραγωγή καινοτόμων προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας. • Υποστήριξη και οργάνωση των ιχθυοκαλλιεργειών. • Μετεξέλιξη του παραδοσιακού αγρότη σε σύγχρονο επιχειρηματία με διαρκή εκπαίδευση και κατάρτιση. • Υποκατάσταση εισοδημάτων με ενίσχυση του εισοδήματος των αγροτών μέσω ειδικών μορφών τουρισμού. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η αλλαγή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής αναμένεται να επιφέρει σημαντικές αλλαγές στην τοπική παραγωγή που χαρακτηρίζεται από παραδοσιακές καλλιέργειες και σημαντικό προστατευτισμό. • Καθυστέρηση των αναγκαίων διαρθρωτικών αλλαγών στην αγροτική παραγωγή που μπορεί να επιφέρει συρρίκνωση. • Επιφυλακτικότητα των νέων για το επάγγελμα του αγρότη.

ΑΞΟΝΑΣ 3: Ενίσχυση κοινωνικής μέριμνας και των μέτρων για την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Επαρκείς υποδομές στους τομείς της υγείας και της κοινωνικής μέριμνας με υπερεθνική εμβέλεια. • Η συνεχής τάση βελτίωσης του μορφωτικού και εκπαιδευτικού επιπέδου του ανθρώπινου δυναμικού στην Ήπειρο. • Η ύπαρξη ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΤΕΙ Ηπείρου). • Η απόκτηση τεχνογνωσίας από την υλοποίηση των μεγάλων έργων υποδομής στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου. • Οι πλούσιοι φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι. 	<ul style="list-style-type: none"> • Υψηλό ποσοστό ανεργίας. • Ιδιαίτερα χαμηλό Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. • Ύπαρξη έντονων ενδοπεριφερειακών διαφορών μεταξύ των Π.Ε. της Ηπείρου καθώς και μεταξύ αστικών κέντρων και υπαίθρου. • Μη ύπαρξη επαρκών και με κατάλληλες προδιαγραφές αθλητικών εγκαταστάσεων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών της περιοχής για την ανάπτυξη ειδικών αθλητικών δραστηριοτήτων. • Αξιοποίηση του πλούσιου ιστορικού και πολιτιστικού αποθέματος για την ανάπτυξη οικονομικά πρόσφορων δραστηριοτήτων. • Η περαιτέρω οργάνωση των υπηρεσιών υγείας θα καταστήσει την Περιφέρεια σε κέντρο αναφοράς για όλη τη Δυτική Ελλάδα και τα Βαλκάνια. 	<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική κρίση και οι επιπτώσεις της στο επίπεδο παροχής κοινωνικών υπηρεσιών. • Υψηλοί δείκτες γήρανσης και πληθυσμιακή ερήμωση.

ΑΞΟΝΑΣ 4: Ανάπτυξη της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, ως οργανισμών, και βελτίωση των σχέσεών της με τους πολίτες, τους λοιπούς δημόσιους φορείς και τους τοπικούς φορείς

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
<ul style="list-style-type: none"> • Οργανωμένη - καθορισμένη δομή των υπηρεσιών βάσει νομοθεσίας. • Πιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών βάσει προτύπων διαχείρισης ποιότητας (ISO, Διαχειριστική Επάρκεια). • Ποσοστό 60% περίπου των υπαλλήλων είναι πτυχιούχοι ΠΕ και ΤΕ. • Επάρκεια υλικοτεχνικής υποδομής. • Ύπαρξη πληθώρας πρωτογενών στοιχείων και δεδομένων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Περίπου το 43% των υπαλλήλων είναι μεγαλύτεροι των 55 ετών, οπότε παρουσιάζουν αδυναμία στην προσαρμογή σε νέα δεδομένα. • Η στέγαση πολλών υπηρεσιών σε μισθωμένα και διάσπαρτα κτίρια. • Μη ύπαρξη στοχοθεσίας και δεικτών αποδοτικότητας των υπηρεσιών. • Μη παρακολούθηση του φόρτου εργασίας των υπαλλήλων. • Αδυναμία συνολικής παρακολούθησης των έργων του φορέα από την Διοίκηση. 	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρης αρχειοθέτηση όλων των στοιχείων σε επίπεδο Περιφέρειας, των υποδομών, της πρωτογενούς, δευτερογενούς παραγωγής και του τριτογενούς τομέα. • Εκπαίδευση υπαλλήλων-στελεχών Περιφέρειας. • Ενεργοποίηση τμήματος εσωτερικού ελέγχου (τμήμα ποιότητας και αποδοτικότητας). • Οργανωτικός και λειτουργικός ανασχεδιασμός των υπηρεσιακών δομών. • Βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η παραχώρηση πολλών νέων αρμοδιοτήτων προς την Περιφέρεια σε συνάρτηση με την μη απλοποίηση και κωδικοποίηση της νομοθεσίας.

9. Το όραμα της Περιφέρειας Ηπείρου

ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

«Αξιοβίωτη, αυτοτροφοδοτούμενη & εξωστρεφής ανάπτυξη, εστιασμένη στις παραγωγικές δραστηριότητες που αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα και ενισχύουν την τοπική ταυτότητα, με σεβασμό στο περιβάλλον, την ιστορία και τον πολίτη της Ηπείρου».

Το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας θα επιτευχθεί θέτοντας στρατηγικούς στόχους και κατευθυντήριες αρχές που αφορούν:

- α. Στην προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής.
- β. Στην αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητάς της.
- γ. Στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες.
- δ. Στην ορθολογική διαχείριση και αξιοποίηση των οικονομικών πόρων του Οργανισμού της Περιφέρειας.

Με βάση την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και την Ανάλυση Δυνατών Σημείων - Αδυναμιών - Ευκαιριών - Απειλών (SWOT) της περιοχής παρέμβασης, καταγράφηκαν σημαντικές ανάγκες και προβλήματα ενώ ταυτόχρονα παρουσιάζονται συγκεκριμένες δυνατότητες και μια αξιόλογη δυναμική.

Για την επίτευξη του οράματος οι προσπάθειες πρέπει να επικεντρωθούν στους παρακάτω ειδικούς στόχους:

- Παραγωγή τυποποιημένων αγροτικών προϊόντων ειδικής αναφοράς, ποιοτικών - βιολογικών - πιστοποιημένων - ανταγωνιστικών.
- Διεκδίκηση μεριδίου αγοράς με συντονισμένο marketing της επωνυμίας «Ηπειρωτικά Προϊόντα» (brand name).
- Δημιουργία βιοτεχνικών μονάδων με εξαγωγικό προσανατολισμό και έμφαση στη διαφορετικότητα και την καινοτομία. Παράγοντες επιτυχίας αποτελούν το ώριμο επιχειρηματικό πνεύμα, η εκπαίδευση και η δημιουργία συνεργατικών συμπράξεων.
- Ενιαία και ολοκληρωμένη διαχείριση και προβολή του τουριστικού προορισμού «Ηπειρος» (brand name) και καθιέρωσή του ως «προορισμού 4 εποχών».

- Ανάπτυξη, ενίσχυση και οργάνωση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και ειδικών αθλητικών δραστηριοτήτων, άμεσα συνυφασμένων με τους πλούσιους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους.
- Προστασία, ορθολογική διαχείριση, αξιοποίηση και προβολή του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος, σε συνάρτηση με την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (υδάτινο δυναμικό, δασικός πλούτος, υπολείμματα αγροτικών εκμεταλλεύσεων κ.λπ.).
- Ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς ως προωθητικού παράγοντα της τοπικής οικονομίας.
- Επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το ΤΕΙ Ηπείρου, η οποία θα οδηγήσει στην ενθάρρυνση της δημιουργίας νέων προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών.
- Ανάδειξη της Περιφέρειας Ηπείρου σε κέντρο αναφοράς υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής μέριμνας για όλη τη Δυτική Ελλάδα και τα Βαλκάνια.
- Βελτίωση υποδομών, κυρίως στους τομείς των βασικών οδικών αξόνων, της διαχείρισης λυμάτων και αποβλήτων, καθώς και του εκσυγχρονισμού των παρωχημένων και ανεπαρκών υποδομών στον αγροτικό τομέα (εγγειοβελτιωτικά έργα, αγροτικός εξηλεκτισμός κ.λπ.).
- Αξιοποίηση της γεωστρατηγικής θέσης της Περιφέρειας Ηπείρου, με στόχο τη βελτίωση του ισοζυγίου στη διαπεριφερειακή και διασυνοριακή οικονομική δραστηριότητα.
- Αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας της Περιφέρειας, με βελτίωση της λειτουργίας των υπηρεσιών και των οργάνων της, επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού και ανάπτυξη της υλικοτεχνικής υποδομής της.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων είναι αναγκαία η μόχλευση της πρωτοβουλίας σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο, που θα ενισχύσει την απασχόληση και την επιχειρηματικότητα, θα προσδώσει προστιθέμενη αξία σε προϊόντα και υπηρεσίες και θα υλοποιήσει το όραμα για μια ευέλικτη, πολυσυλλεκτική και εξωστρεφή οικονομία με διακριτή τοπική ταυτότητα και προοπτική αυτοτροφοδοτούμενης ανάπτυξης.

10. Άξονες και Μέτρα

Σκοπός της Περιφέρειας Ηπείρου είναι:

- α) η μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των οικονομικών πόρων που άμεσα διαχειρίζεται (Π.Ε.Π., Κ.Α.Π. κ.λπ.),
- β) η τεκμηριωμένη διεκδίκηση επιπρόσθετων κονδυλίων τα οποία διαχειρίζονται άλλοι εθνικοί, κοινοτικοί ή ιδιωτικοί φορείς (Τομεακά Προγράμματα, Π.Α.Α. Π.ΑΛ, Εδαφική Συνεργασία, Σ.Δ.Ι.Τ., κ.λπ.) και αφορούν δημόσιες ή ιδιωτικές επενδύσεις,
- γ) η συμβουλευτική και διοικητική αρωγή σε τελικούς δικαιούχους.

Οι Άξονες και τα μέτρα που καθορίζονται στη συνέχεια, εντάσσονται στο πλαίσιο της υλοποίησης των στόχων, με προσδοκώμενα αποτελέσματα την προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της περιοχής, την ικανοποίηση των αναγκών για τους αποδέκτες των υπηρεσιών της Περιφέρειας μέσω της αναβάθμισης της διοικητικής ικανότητάς της, και τη βελτίωση της οικονομικής της κατάστασης.

Τα προτεινόμενα μέτρα επιλέχθηκε να ακολουθήσουν την κωδικοποίηση που εφαρμόζεται οριζόντια σε επίπεδο Ε.Σ.Π.Α., διευκολύνοντας με τον τρόπο αυτό τη συσχέτισή τους με τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά προγράμματα.

ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 1:

Προστασία Περιβάλλοντος & Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής

Κ.Θ.Π: 6 Βοήθεια προς τις ΜΜΕ για την προώθηση φιλοπεριβαλλοντικών προϊόντων και διαδικασιών παραγωγής (εισαγωγή ουσιαστικού συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, υιοθέτηση και χρήση τεχνολογιών για την πρόληψη της ρύπανσης, ενσωμάτωση καθαρών τεχνολογιών στην παραγωγή της επιχείρησης)

Κ.Θ.Π: 24 Ποδηλατόδρομοι

Κ.Θ.Π: 35 Φυσικό αέριο

Κ.Θ.Π: 39 Ανανεώσιμη ενέργεια: αιολική ενέργεια

Κ.Θ.Π: 40 Ανανεώσιμη ενέργεια: ηλιακή ενέργεια

Κ.Θ.Π: 41 Ανανεώσιμη ενέργεια: βιομάζα

Κ.Θ.Π: 42 Ανανεώσιμη ενέργεια: υδροηλεκτρική, γεωθερμική και άλλες μορφές ενέργειας

Κ.Θ.Π: 43 Ενεργειακή απόδοση, συμπαραγωγή, διαχείριση ενέργειας

Κ.Θ.Π: 44 Διαχείριση οικιακών και βιομηχανικών αποβλήτων

Κ.Θ.Π: 45 Διαχείριση και διανομή νερού (πόσιμο νερό)

Κ.Θ.Π: 46 Επεξεργασία νερού (λύματα)

Κ.Θ.Π: 50 Αποκατάσταση βιομηχανικών χώρων και μολυσμένης γης

Κ.Θ.Π: 51 Προώθηση της βιοποικιλότητας και της προστασίας της φύσης

(συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του Natura 2000)

Κ.Θ.Π: 52 Προαγωγή καθαρών αστικών μεταφορών

Κ.Θ.Π: 53 Πρόληψη κινδύνων (συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και εφαρμογής σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και τη διαχείριση των φυσικών και των τεχνολογικών κινδύνων)

Κ.Θ.Π: 904: Διαχείριση ομβρίων υδάτων

Κ.Θ.Π: 55 Προώθηση των φυσικών πόρων

Κ.Θ.Π: 56 Προστασία και ανάπτυξη της φυσικής κληρονομιάς

Κ.Θ.Π: 213 Ενισχύσεις Natura 2000 και Νερά

Κ.Θ.Π: 214 Γεωργο-περιβαλλοντικές ενισχύσεις

Κ.Θ.Π: 215 Ενισχύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων

Κ.Θ.Π: 221 Πρώτη δάσωση γεωργικής γης

Κ.Θ.Π: 222 Πρώτη εγκατάσταση γεωργοδασοκομικών συστημάτων σε γεωργική γη

Κ.Θ.Π: 223 Πρώτη δάσωση μη γεωργικής γης

Κ.Θ.Π: 224 Ενισχύσεις Natura 2000 (για δάση)

Κ.Θ.Π: 225 Δασο-περιβαλλοντικές ενισχύσεις

Κ.Θ.Π: 226 Αποκατάσταση του δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγή δράσεων πρόληψης

Κ.Θ.Π: 322 Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών

Κ.Θ.Π: 323 Διατήρηση της αγροτικής κληρονομιάς

Κ.Θ.Π: 412 Περιβάλλον

Κ.Θ.Π: 413 Ποιότητα ζωής / Διαφοροποίηση

Κ.Θ.Π: 640 Αειφόρος ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών

ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 2:

Οικονομική ανάπτυξη και Απασχόληση

Κ.Θ.Π.:01. Δραστηριότητες (Ε&ΤΑ) σε ερευνητικά κέντρα

Κ.Θ.Π.:02. Υποδομή (Ε&ΤΑ) (συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων, των οργάνων και των δικτύων υπολογιστών μεγάλης ταχύτητας που συνδέουν ερευνητικά κέντρα) και κέντρα ικανότητας όσον αφορά συγκεκριμένες τεχνολογίες

Κ.Θ.Π.:03. Μεταφορά τεχνολογίας και βελτίωση των δικτύων συνεργασίας μεταξύ μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), μεταξύ αυτών και άλλων επιχειρήσεων και πανεπιστημίων, ιδρυμάτων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κάθε τύπου, περιφερειακών αρχών, ερευνητικών κέντρων και επιστημονικών και τεχνολογικών πόρων (επιστημονικά και τεχνολογικά πάρκα, τεχνοπόλοι κ.λπ.)

Κ.Θ.Π.:05 Προηγμένες υπηρεσίες υποστήριξης για επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων

Κ.Θ.Π.:10 Υποδομή τηλεπικοινωνιών (συμπεριλαμβανομένων των ευρυζωνικών δικτύων)

Κ.Θ.Π.:11 Τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας (πρόσβαση, ασφάλεια, διαλειτουργικότητα, πρόληψη κινδύνου, έρευνα, καινοτομία, ηλεκτρονικό περιεχόμενο κ.λπ.)

- Κ.Θ.Π:14** Υπηρεσίες και εφαρμογές για ΜΜΕ (ηλεκτρονικό εμπόριο, εκπαίδευση και κατάρτιση, δικτύωση κ.λπ.)
- Κ.Θ.Π:22:** Εθνικές οδοί
- Κ.Θ.Π:23** Περιφερειακές/τοπικές οδοί
- Κ.Θ.Π:30** Λιμένες
- Κ.Θ.Π:31** Εσωτερικές πλωτές μεταφορές (περιφερειακές και τοπικές)
- Κ.Θ.Π:57** Άλλη βοήθεια για τη βελτίωση των τουριστικών υπηρεσιών
- Κ.Θ.Π:63** Σχεδιασμός και διάδοση καινοτόμων και πιο παραγωγικών τρόπων οργάνωσης της εργασίας
- Κ.Θ.Π:68** Στήριξη της αυτοαπασχόλησης και της σύστασης επιχειρήσεων
- Κ.Θ.Π:69** Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και την αύξηση της διαρκούς συμμετοχής και προόδου των γυναικών στην απασχόληση, ώστε να μειωθεί ο διαχωρισμός με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας, και για την εναρμόνιση εργασίας και ιδιωτικής ζωής, όπως π.χ. με την ευχερέστερη πρόσβαση στη φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων προσώπων
- Κ.Θ.Π:111** Επαγγελματική κατάρτιση και ενημέρωση
- Κ.Θ.Π:112** Εγκατάσταση νέων γεωργών
- Κ.Θ.Π:114** Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών
- Κ.Θ.Π:121** Εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- Κ.Θ.Π:122** Βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών
- Κ.Θ.Π:123** Προστιθέμενη αξία των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων
- Κ.Θ.Π:124** Ανάπτυξη νέων προϊόντων, επεξεργασιών και τεχνολογιών
- Κ.Θ.Π:125** Γεωργικές και Δασοκομικές Υποδομές
- Κ.Θ.Π:131** Εκπλήρωση προτύπων
- Κ.Θ.Π:132** Συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας
- Κ.Θ.Π:133** Δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης
- Κ.Θ.Π:311** Διαφοροποίηση
- Κ.Θ.Π:312** Ανάπτυξη πολύ μικρών επιχειρήσεων
- Κ.Θ.Π:313** Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων
- Κ.Θ.Π:411** Ανταγωνιστικότητα
- Κ.Θ.Π:610** Μέτρα για την προσαρμογή του αλιευτικού στόλου
- Κ.Θ.Π:620** Υδατοκαλλιέργεια, αλιεία εσωτερικών υδάτων, μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
- Κ.Θ.Π:630** Μέτρα κοινού ενδιαφέροντος

ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 3:

Ενίσχυση κοινωνικής μέριμνας και των μέτρων για την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό

Κ.Θ.Π: 58: Προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς

- Κ.Θ.Π: 59** Ανάπτυξη πολιτιστικής υποδομής
- Κ.Θ.Π: 901:** Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού
- Κ.Θ.Π: 61.:** Ολοκληρωμένα σχέδια για την αστική και αγροτική αναγέννηση
- Κ.Θ.Π: 75:** Υποδομές στον τομέα της εκπαίδευσης
- Κ.Θ.Π: 76:** Υποδομές στον τομέα της υγείας
- Κ.Θ.Π: 77:** Υποδομές στον τομέα της φροντίδας παιδιών
- Κ.Θ.Π: 78.:** Υποδομές στον τομέα της στέγασης
- Κ.Θ.Π: 79:** Άλλες κοινωνικές υποδομές
- Κ.Θ.Π: 80:** Προώθηση συμπράξεων, συμφώνων και πρωτοβουλιών μέσω της δικτύωσης των ενδιαφερόμενων φορέων
- Κ.Θ.Π: 902:** Χώροι Στάθμευσης

ΑΞΟΝΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 4:

Ανάπτυξη της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, ως οργανισμών, και βελτίωση των σχέσεων της με τους πολίτες, τους λοιπούς δημόσιους φορείς και τους τοπικούς φορείς

- Κ.Θ.Π: 13:** Υπηρεσίες και εφαρμογές για τον πολίτη (ηλεκτρονική υγεία, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ενσωμάτωση κ.λπ.)
- Κ.Θ.Π: 86:** Αξιολόγηση και μελέτες ενημέρωση και επικοινωνία
- Κ.Θ.Π: 903:** Μελέτες

**ΠΙΝΑΚΑΣ 10-1: ΚΩΔΙΚΟΙ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΜΕΝΟΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ**

Κ.Θ.Π.	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΟΝΕΣ			
		1	2	3	4
	Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη (Ε&ΤΑ), καινοτομία και επιχειρηματικότητα				
01	Δραστηριότητες (Ε&ΤΑ) σε ερευνητικά κέντρα		•		
02	Υποδομή (Ε&ΤΑ) (συμπεριλαμβανομένων των κτιρίων, των οργάνων και των δικτύων υπολογιστών μεγάλης ταχύτητας που συνδέουν ερευνητικά κέντρα) και κέντρα ικανότητας όσον αφορά συγκεκριμένες τεχνολογίες		•		
03	Μεταφορά τεχνολογίας και βελτίωση των δικτύων συνεργασίας μεταξύ μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), μεταξύ αυτών και άλλων επιχειρήσεων και πανεπιστημίων, ιδρυμάτων μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κάθε τύπου, περιφερειακών αρχών, ερευνητικών κέντρων και επιστημονικών και τεχνολογικών πόλων (επιστημονικά και τεχνολογικά πάρκα, τεχνοπόλιοι κ.λπ.)		•		
05	Προηγμένες υπηρεσίες υποστήριξης για επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων		•		
06	Βοήθεια προς τις ΜΜΕ για την προώθηση φιλοπεριβαλλοντικών προϊόντων και διαδικασιών παραγωγής (εισαγωγή ουσιαστικού συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης, υιοθέτηση και χρήση τεχνολογιών για την πρόληψη της ρύπανσης, ενσωμάτωση καθαρών τεχνολογιών στην παραγωγή της επιχείρησης)	•			
	Κοινωνία της Πληροφορίας				
10	Υποδομή τηλεπικοινωνιών (συμπεριλαμβανομένων των ευρυζωνικών δικτύων)		•		
11	Τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας (πρόσβαση, ασφάλεια, διαλειτουργικότητα, πρόληψη κινδύνου, έρευνα, καινοτομία, ηλεκτρονικό περιεχόμενο κ.λπ.)		•		
13	Υπηρεσίες και εφαρμογές για τον πολίτη (ηλεκτρονική υγεία, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, ηλεκτρονική μάθηση, ηλεκτρονική ενσωμάτωση κ.λπ.)				•
14	Υπηρεσίες και εφαρμογές για ΜΜΕ (ηλεκτρονικό εμπόριο, εκπαίδευση και κατάρτιση, δικτύωση κ.λπ.)		•		
	Μεταφορές				
22	Εθνικές οδοί		•		
23	Περιφερειακές/τοπικές οδοί		•		
24	Ποδηλατόδρομοι	•			
30	Λιμένες		•		
31	Εσωτερικές πλωτές μεταφορές (περιφερειακές και τοπικές)		•		

Κ.Θ.Π.	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΟΝΕΣ			
		1	2	3	4
	Ενέργεια				
35	Φυσικό αέριο	•			
39	Ανανεώσιμη ενέργεια: αιολική ενέργεια	•			
40	Ανανεώσιμη ενέργεια: ηλιακή ενέργεια	•			
41	Ανανεώσιμη ενέργεια: βιομάζα	•			
42	Ανανεώσιμη ενέργεια: υδροηλεκτρική, γεωθερμική και άλλες μορφές ενέργειας	•			
43	Ενεργειακή απόδοση, συμπαράγωγή, διαχείριση ενέργειας	•			
	Προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων				
44	Διαχείριση οικιακών και βιομηχανικών αποβλήτων	•			
45	Διαχείριση και διανομή νερού (πόσιμο νερό)	•			
46	Επεξεργασία νερού (λύματα)	•			
50	Αποκατάσταση βιομηχανικών χώρων και μολυσμένης γης	•			
51	Προώθηση της βιοποικιλότητας και της προστασίας της φύσης (συμπεριλαμβανομένων των περιοχών του Natura 2000)	•			
52	Προαγωγή καθαρών αστικών μεταφορών	•			
53	Πρόληψη κινδύνων (συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης και εφαρμογής σχεδίων και μέτρων για την πρόληψη και τη διαχείριση των φυσικών και των τεχνολογικών κινδύνων)	•			
904	Διαχείριση ομβρίων υδάτων	•			
	Τουρισμός				
55	Προώθηση των φυσικών πόρων	•			
56	Προστασία και ανάπτυξη της φυσικής κληρονομιάς	•			
57	Άλλη βοήθεια για τη βελτίωση των τουριστικών υπηρεσιών		•		
	Πολιτισμός				
58	Προστασία και διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς			•	
59	Ανάπτυξη πολιτιστικής υποδομής			•	
901	Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού			•	
	Αστική και αγροτική αναγέννηση				
61	Ολοκληρωμένα σχέδια για την αστική και αγροτική αναγέννηση			•	

Κ.Θ.Π.	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΟΝΕΣ			
		1	2	3	4
	Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των εταιρειών, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών				
63	Σχεδιασμός και διάδοση καινοτόμων και πιο παραγωγικών τρόπων οργάνωσης της εργασίας		•		
	Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και της βιωσιμότητας				
68	Στήριξη της αυτοαπασχόλησης και της σύστασης επιχειρήσεων		•		
69	Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και την αύξηση της διαρκούς συμμετοχής και προόδου των γυναικών στην απασχόληση, ώστε να μειωθεί ο διαχωρισμός με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας, και για την εναρμόνιση εργασίας και ιδιωτικής ζωής, όπως π.χ. με την ευχερέστερη πρόσβαση στη φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων προσώπων		•		
	Βελτίωση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των λιγότερο ευνοημένων ατόμων				
	Βελτίωση του ανθρώπινου κεφαλαίου				
	Επενδύσεις σε κοινωνικές υποδομές				
75	Υποδομές στον τομέα της εκπαίδευσης			•	
76	Υποδομές στον τομέα της υγείας			•	
77	Υποδομές στον τομέα της φροντίδας παιδιών			•	
78	Υποδομές στον τομέα της στέγασης			•	
79	Άλλες κοινωνικές υποδομές			•	
	Κινητοποίηση για μεταρρυθμίσεις στους τομείς της απασχόλησης και της ενσωμάτωσης				
80	Πρωώθηση συμπράξεων, συμφώνων και πρωτοβουλιών μέσω της δικτύωσης των ενδιαφερόμενων φορέων			•	
	Ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο				
	Μείωση του πρόσθετου κόστους που εμποδίζει την ανάπτυξη των ιδιαίτερα απομακρυσμένων περιφερειών				
	Τεχνική Βοήθεια				
86	Αξιολόγηση και μελέτες □ ενημέρωση και επικοινωνία				•
	Αγροτική Ανάπτυξη - Ανταγωνιστικότητα				
111	Επαγγελματική κατάρτιση και ενημέρωση		•		
112	Εγκατάσταση νέων γεωργών		•		
114	Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών		•		
121	Εκσυγχρονισμός γεωργικών εκμεταλλεύσεων		•		

Κ.Θ.Π.	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΟΝΕΣ			
		1	2	3	4
122	Βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών		•		
123	Προστιθέμενη αξία των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων		•		
124	Ανάπτυξη νέων προϊόντων, επεξεργασιών και τεχνολογιών		•		
125	Γεωργικές και Δασοκομικές Υποδομές		•		
131	Εκπλήρωση προτύπων		•		
132	Συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας		•		
133	Δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης		•		
Αγροτική Ανάπτυξη - Βελτίωση Περιβάλλοντος & Υπαίθρου					
213	Ενισχύσεις Natura 2000 και Νερά	•			
214	Γεωργο-περιβαλλοντικές ενισχύσεις	•			
215	Ενισχύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων	•			
221	Πρώτη δάσωση γεωργικής γης	•			
222	Πρώτη εγκατάσταση γεωργοδασοκομικών συστημάτων σε γεωργική γη	•			
223	Πρώτη δάσωση μη γεωργικής γης	•			
224	Ενισχύσεις Natura 2000 (για δάση)	•			
225	Δασο-περιβαλλοντικές ενισχύσεις	•			
226	Αποκατάσταση του δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγή δράσεων πρόληψης	•			
Αγροτική Ανάπτυξη - Διαφοροποίηση & Ποιότητα Ζωής					
311	Διαφοροποίηση		•		
312	Ανάπτυξη πολύ μικρών επιχειρήσεων		•		
313	Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων		•		
322	Ανακαίνιση και ανάπτυξη χωριών	•			
323	Διατήρηση της αγροτικής κληρονομιάς	•			
Αγροτική Ανάπτυξη - Leader					
411	Ανταγωνιστικότητα		•		
412	Περιβάλλον	•			
413	Ποιότητα ζωής / Διαφοροποίηση	•			
Αλιεία					
610	Μέτρα για την προσαρμογή του αλιευτικού στόλου		•		

Κ.Θ.Π.	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΞΟΝΕΣ			
		1	2	3	4
620	Υδατοκαλλιέργεια, αλιεία εσωτερικών υδάτων, μεταποίηση και εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας		•		
630	Μέτρα κοινού ενδιαφέροντος		•		
640	Αειφόρος ανάπτυξη των αλιευτικών περιοχών	•			
	Λοιπά				
902	Χώροι Στάθμευσης			•	
903	Μελέτες				•